

**Țiudic Adelin Petru
Juleștean-Hossu Tincuța
Țiudic Mihaela Cristina
Pop Raluca**

***Resurse psihopedagogice utilizate în
învățământul special pentru
recuperarea preșcolarilor și elevilor cu CES***

**Editura Casei Corpului Didactic "Maria Montessori"
Baia Mare
2025**

COORDONATORI:

*Țiudic Adelin Petru · Juleștean-Hossu Tincuța
Țiudic Mihaela Cristina · Pop Raluca*

Resurse psihopedagogice utilizate în învățământul special pentru recuperarea preșcolarilor și elevilor cu CES

**Modele de bună practică prezentate în cadrul
Concursului Regional
„PRIMĂVARA ÎN IMAGINI”
2025**

**Editura Casei Corpului Didactic "Maria Montessori"
Baia Mare
2025
ISBN 978-606-701-614-7**

Prezentul volum conține materialele prezentate la secțiunea „Modele de bună practică” a concursului regional „Primăvara în imagini”, ediția a IX-a, 2025, organizat de către Școala Gimnazială Specială Baia Mare.

Fiecare autor își asumă responsabilitatea pentru conținutul textului inclus în acest volum.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Resurse psihopedagogice utilizate în învățământul special pentru recuperarea preșcolarilor și elevilor cu CES / Adelin Petru Țiudic, Tincuța Juleștean Hossu, Mihaela Cristina Țiudic, Raluca Pop. - Baia Mare : Editura Casei Corpului Didactic Baia Mare "Maria Montessori", 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-606-701-614-7

I. Țiudic, Adelin Petru

II. Juleștean Hossu, Tincuța

III. Țiudic, Mihaela Cristina

IV. Pop, Raluca

37

Colectiv redacțional:

Prof. Țiudic Adelin Petru

Prof. Juleștean-Hossu Tincuța

Prof. Țiudic Mihaela Cristina

Prof. Pop Raluca

Prof. Mureșan Claudia

Prof. Ghișa Răducu

Prof. Țura Roxana

Prefață

*„DACA UN COPIL NU POATE ÎNVĂȚA DUPĂ METODA PRIN CARE PREDĂM, POATE
AR TREBUI SĂ PREDĂM DUPĂ CUM ÎNVĂȚĂ EL”*

(IGNACIO ESTRADA)

Într-o lume în continuă schimbare, educația devine un domeniu din ce în ce mai diversificat, în care fiecare copil merită să fie înțeles și sprijinit în mod unic. Citatul lui Ignacio Estrada ne reamintește că procesul de învățare nu este unul uniform; fiecare copil are propriul său ritm, stil și mod de a accesa cunoștințele. Această idee devine cu atât mai relevantă în contextul învățământului special, unde preșcolarii și elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) necesită abordări adaptate și resurse specifice pentru a-și dezvolta potențialul maxim.

Materialul de față, intitulat „Resurse psihopedagogice utilizate în învățământul special pentru recuperarea preșcolarilor și elevilor cu CES”, își propune să ofere o privire de ansamblu asupra metodelor și strategiilor care pot transforma provocările în oportunități. Vom explora diverse resurse psihopedagogice, instrumente și tehnici care pot fi integrate în procesul educațional, având ca obiectiv nu doar recuperarea, ci și dezvoltarea abilităților sociale, emoționale și cognitive ale copiilor cu CES.

Fiecare pagină a acestui material reflectă angajamentul nostru față de diversitate și incluziune, încurajând educatori, specialiști și părinți să colaboreze într-un efort comun de a crea un mediu educațional în care fiecare copil se simte valorizat și sprijinit. Înțelegând că fiecare copil învață în mod diferit, ne propunem să oferim resurse variate și adaptabile, care să răspundă nevoilor individuale.

Vă invităm să explorați acest material cu mintea deschisă și să descoperiți cum, prin empatie și creativitate, putem transforma procesul educațional într-o experiență pozitivă și împlinitoare pentru toți copiii.

*Prof. Țiudic Adelin-Petru, inspector școlar pentru biologie și inspector școlar pentru
învățământ special*

SECȚIUNEA I

REFERATE ȘI COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

Studii de specialitate | Referate | Cercetări

Adaptare școlară și exprimare a propriilor trăiri

PROF. ABOBULUI DIANA VALENTINA
G.P.P. PRICHINDEL SUCEAVA

Introducere

Adaptarea școlară reprezintă procesul prin care copilul își dezvoltă capacitatea de a face față cerințelor mediului școlar, atât din punct de vedere academic, cât și emoțional și social. Exprimarea propriilor trăiri joacă un rol esențial în acest proces, permițând copilului să-și gestioneze emoțiile și să comunice eficient cu ceilalți.

1. Adaptarea școlară – definiție și factori implicați

Adaptarea școlară poate fi definită ca fiind procesul prin care elevii își ajustează comportamentul, emoțiile și atitudinile în raport cu cerințele mediului educațional. Aceasta depinde de mai mulți factori, printre care:

- Factorii individuali – temperamentul copilului, inteligența emoțională, capacitatea de autoreglare.
- Factorii familiali – sprijinul emoțional oferit de părinți, climatul familial, implicarea în educație.
- Factorii școlari – metodele pedagogice utilizate, relația cu profesorii și colegii, climatul clasei.

2. Exprimarea emoțiilor și impactul asupra adaptării școlare

Exprimarea propriilor trăiri este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Lipsa unei comunicări eficiente a emoțiilor poate duce la dificultăți de adaptare, anxietate școlară sau probleme comportamentale. Câteva metode eficiente prin care copiii își pot exprima trăirile includ:

- Jocul – permite exteriorizarea emoțiilor într-un mod natural.
- Desenul și arta – oferă un mijloc de exprimare nonverbală a emoțiilor.
- Poveștile și lectura – ajută la identificarea și înțelegerea propriilor sentimente.

- Dialogul cu părinții și profesorii – crearea unui mediu deschis pentru comunicare.

3. Rolul educatorilor și al familiei în susținerea adaptării școlare

Atât educatorii, cât și familia joacă un rol esențial în facilitarea procesului de adaptare școlară. Profesorii trebuie să creeze un mediu sigur și stimulant, în timp ce părinții trebuie să ofere sprijin emoțional și stabilitate.

Concluzie

Adaptarea școlară este un proces complex, influențat de factori individuali, sociali și educaționali. Exprimarea emoțiilor și a trăirilor personale este esențială pentru o integrare reușită în mediul școlar, iar sprijinul familiei și al cadrelor didactice joacă un rol crucial în acest proces.

Bibliografie

1. Miclea, M. (2003). *Psihologia învățării: Teorii și aplicații*. Editura Polirom.
2. Golu, P. (2002). *Psihologia copilului și a adolescentului*. Editura Didactică și Pedagogică.
3. Vîgotski, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

Activități extracurriculare pentru copiii cu CES

PROF. BARBUL RALUCA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

MOTTO:

„ A dansa înseamnă a lua parte la controlul cosmic asupra lumii”

Copeland & Cohen

Dansul, muzica, mișcarea euritmă sunt benefice pentru dezvoltarea copiilor cu dizabilități, stimulând dezvoltarea cognitivă și socializarea, având ca rezultat integrarea copilului/adolescentului în societate sau grupul școlar din care face parte. Participând la astfel de activități, copiii cu nevoi speciale își dezvoltă spiritul de observație, de orientare, învață să exprime ceea ce simt prin dans.

Integrarea copiilor cu dizabilități implică un amplu și complex proces instructiv educativ, recuperativ - compensatoriu, în care un loc important îl dețin activitățile culturale. Perceperea lor socială nu este întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și valorile promovate. Activitățile culturale vin în întâmpinarea nevoilor de formare și dezvoltare a competențelor personale și profesionale, completând sistemul formal de educație. În cadrul acestora, se pune accent pe aspirațiile și aptitudinile speciale ale elevilor, oferindu-se un cadru organizat de petrecere a timpului liber, într-un mod cât mai relaxant, cu scopul de refacere a echilibrului fizico-psihic.

Copiii cu CES au nevoie mai mult decât ceilalți copii de socializare. Parteneriatele cu școli din învățământul de masă urmăresc participarea directă a acestor elevi la activitățile elevilor cu CES, ajutând astfel la o mai bună integrare socială și contribuie la întărirea simțului răspunderii și al respectului față de cei diferiți de noi.

Indiferent de handicapul pe care îl au, copiii cu CES sunt persoane cât se poate de obișnuite, cu vise, dorințe, dar cu mai multe dureri și obstacole. Ca și ceilalți copii normali, copiii cu nevoi speciale trebuie obișnuiți să trăiască în relație cu cei din jur, să exprime sentimente, să își formeze atitudini, iar cadrele didactice pot stimula dezvoltarea acestora prin parteneriate educaționale. Profesorul trebuie să găsească cele mai eficiente metode de

motivare a copilului în dificultate, astfel încât acesta să se adapteze cât mai bine la cerințele vieții în colectiv. Este important ca el să fie ajutat să își descopere interese, aptitudini și să își dorească să atingă anumite scopuri. Trebuie create situații prin care acești copii să poată atinge succesul, să poată fi apreciați și valorizați de cei din jur.

Prin desfășurarea acestor activități se urmărește:

- popularizarea, familiarizarea și învățarea unor stiluri de dans accesibile copiilor
- participarea elevilor la concursuri de dans;
- stimularea interesului elevilor din învățământul normal pentru cunoașterea specificului elevilor cu CES, sensibilizarea și pregătirea acestora pentru înțelegerea, acceptarea și sprijinirea lor;
- antrenarea fizică a copiilor cu nevoi speciale;
- familiarizarea copiilor cu atmosfera specifică concursurilor și serbărilor și cu emoțiile acestora atât în calitate de spectator cât și în calitate de artist implicat în activitățile propuse;
- receptivitate la emoțiile celorlalți;
- valorizarea relațiilor interpersonale, dezvoltarea abilităților de comunicare cu ceilalți colegi și cu alte persoane din comunitate;
- stimularea mentală, antrenarea fizică, integrarea socială și dezvoltarea mai amplă a abilităților copiilor cu nevoi speciale prin activități creative de imaginație, sportive, cultural-artistice;
- realizarea educației pentru toleranță, promovarea înțelegerii și a receptivității față de calitățile și defectele celorlalți, formarea calităților de cooperare;
- realizarea incluziunii și implicării prin angajarea tuturor factorilor interesați în programul educațional de activități ce promovează intens, printre altele, integrarea socială;

Prin aceste activități se contribuie la diminuarea tendințelor de marginalizare și la îmbunătățirea vieții elevilor cu nevoi speciale.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois, Sinteze de psihopedagogie specială, Ediția a II-a, Editura Polirom, 2007;
2. Radu Gheorghe - Psihopedagogia dezvoltării școlarelor cu handicap, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999

Comportament agresiv

PROF. CHIRA ALEXANDRINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Contrar mitului popular, copilăria este o perioadă dificilă. În cartea sa *Escape from Clidhood (Evadare din copilărie)*, John Hoolt discută în detaliu despre cât de fals este acest mit: „Multă lume care crede în instituția copilăriei așa cum o cunoaștem o vede ca pe un fel de grădină înconjurată de ziduri în care copiii, fiind mici și slabi, sunt protejați de duritatea lumii exterioare până când devin îndeajuns de puternici și deștepți ca să îi facă față. Unii copii își trăiesc copilăria chiar în acest fel. Eu nu intenționez să le distrug grădina sau să-i dau afară din ea. Dacă le place, atunci cu atât mai mult să-i lăsăm să stea acolo. Dar eu cred că majoritatea tinerilor, și la vârste din ce în ce mai mici, încep să-și trăiască copilăria nu ca pe o grădină, ci ca pe o închisoare. Nu spun că ea este rea pentru toți copiii, tot timpul. Dar Copilăria ca ceva plin de Fericire, Siguranță, Protecție, Inocență nu există pentru mulți copiii. Pentru mulți alții, oricât de bună ar fi, copilăria se prelungește prea mult și nu există nici un mod gradat, delicat și nedureros de a crește și de a ieși din ea sau de a o părăsi. (pg. 9).”

Clark Moustakas în *Psychotherapy with Children (Psihoterapie cu copii)* descrie un copil cu probleme ca pe un copil care este adesea motivat de sentimente de furie și frică nediferențiate și nefocalizate. Comportamentul acestuia ar putea arăta ostilitate către aproape oricine și orice. Mediul este cel care îl tulbură pe copil. Copilul este provocat de mediu mai degrabă decât de dificultățile lui interioare. Ceea ce îi lipsește în interior este abiliata de a face față unui mediu care îi provoacă furie și frică. El nu știe cum să gestioneze sentimentele care îi sunt generate de acest mediu neprietenos. Și astfel, atunci când izbucnește în vreun fel, el face asta pentru că nu știe ce altceva trebuie să facă. De fapt, chiar mediul provoacă adesea comportamente antisociale din partea copilului. De obicei, copilul nu devine agresiv dintr-o dată. El nu este un îngerăș într-o clipă și în următoarea clipă începe dintr-o dată să incendieze sau să vopsească cu spray mașinile dintr-o parcare. Procesul este adesea gradat. Cu siguranță copilul și-a exprimat anterior nevoile în moduri mai subtile, dar adulții nu îi dau atenție de regulă, până când începe să se comporte exagerat. Aceste comportamente percepute de către adulți drept antisociale sunt adesea, de fapt, o încercare disperată de a restabili o relație socială. Copilul nu este capabil să-și comunice sentimentele reale în orice altfel decât o face acum. Este ca și cum el ar face singurul lucru pe care-l știe pentru a continua lupta de supraviețuire în lumea sa.

Conceptualizarea furiei și agresivității din perspectiva teoriei comportamentale și a învățării, explică agresivitatea făcând referire la condiționarea clasică, condiționarea operantă și la învățarea observațională. Ipoteza frustrării și agresivității reprezintă una dintre primele conceptualizări și susține că agresivitatea apare atunci când scopurile persoanei sunt amenințate sau blocate. În consecință, comportamentul agresiv poate fi reactiv – un răspuns al condiționării clasice la frustrare sau proactiv- un răspuns al condiționării operante pentru a preveni frustrarea. În ambele situații comportamentul agresiv este văzut ca o funcție a contingențelor situaționale ce produce manifestarea unui comportament învățat. Agresivitatea poate fi menținută de interacțiuni familiale coercitive care întăresc negativ comportamentul agresiv al copilului. De exemplu atunci când părinții renunță la limitele impuse, în urma unei crize de comportament, ei întăresc negativ comportamentul agresiv al copilului prin renunțarea la regulile de disciplină.

Modelul social-cognitiv explică faptul că, oamenii devin furioși atunci când cred că au fost tratați incorect sau atunci când văd că un anumit tratament le-a fost aplicat în mod intenționat. Aceste gânduri pot apărea în lipsa manifestării acțiunilor unei alte persoane, ca rezultat al unei gândiri distorsionate. Distorsiunea în procesarea informației sociale duce la creșterea furiei și a comportamentului agresiv. Astfel, procesele cognitive implicate în comportamentele agresive ale copiilor au dus la implementarea unor intervenții de rezolvare a problemelor la copiii cu aceasta simptomatologie. În cadrul modelului social-cognitiv au fost descrise următoarele caracteristici ale copiilor agresivi:

- Sensibilitate crescută la indiciile ostile
- Prejudecăți în atribuirea indiciilor ostile celorlalți
- Subestimarea propriei agresivități
- Generare deficitară a soluțiilor în contexte sociale
- Deficit de atenție

Abordarea terapeutică cognitiv-comportamentală a agresivității se concentrează pe training-ul de control al furiei, dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor, dezvoltarea abilităților sociale, training-ul de management parental și managementul contingențelor. Obiectivul training-ului de control al furiei este acela de a îmbunătăți gestionarea emoțiilor și deficitalele social-cognitive ale copiilor agresivi. Copiii sunt învățați să-și monitorizeze emoțiile și să folosească tehnici de relaxare pentru gestionarea furiei. O altă componentă a trainingului este exersarea răspunsurilor sociale adecvate la

situații generatoare de furie (șicanari din partea colegilor, muștrări din partea adulților). Dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor se adresează proceselor cognitive, cum ar fi percepția defectuasă și luarea deciziilor, care sunt implicate în interacțiunile sociale. De exemplu, atribuirea ostilă sau inabilitatea de a genera soluții alternative, pot contribui la dezvoltarea unui comportament agresiv. Obiectivele acestei etape sunt acelea de a-i învăța pe copii să analizeze conflictele interpersonale, să găsească soluții non-agresive și să se gândească la consecințele propriilor acțiuni în situații problematice.

Tehnicile training-ului parental își au rădăcina în paradigma condiționării operante a lui Skinner, ce atestă faptul că probabilitatea ca un comportament să apară sau să dispară este influențată de consecințele care se întâmplă în urma manifestării comportamentului. De exemplu, probabilitatea ca un copil să facă o criză de plâns este mai mare atunci când, în trecut acest tip de comportament a dus la o consecință favorabilă, cum ar fi continuarea unei activități preferate. Un alt obiectiv al acestui training este focusarea pe acele interacțiuni dintre părinte și copil care generează comportamente disruptive. Plânsul, țipatul sau injuriile pot fi întărite atunci când au ca și consecința evitarea sau scăparea de sarcini aversive pentru copil, cum ar fi efectuarea temelor sau curățenia în casă. Metodele dure de disciplinare cum sunt pedepsele corporale sau muștrările în exces, duc de asemenea la creșterea comportamentelor agresive. Managementul contingențelor este o tehnică ce pornește de la ideea că acești copii provin din familii în care nu au fost expuși la un mediu consecvent și contingent- interacțiunea socială deficitară joacă un rol important în incapacitatea lor de a-și regla comportamentul (de exemplu, gratificarea întârziată sau nerespectarea regulilor familiale sau sociale). Un sistem de management al comportamentelor este creat pentru a depăși aceste dificultăți. Structura de bază a unui program de management al contingențelor este destul de simplă. Un astfel de program include: stabilirea unor comportamente adecvate clare, monitorizarea comportamentelor, întărirea comportamentelor (folosind un sistem de tokeni), aplicarea unor consecințe pentru manifestarea comportamentelor inadecvate.

Bibliografie:

1. Dr. Violet Oaklander Ferestre către copiii noștri Gestalt-terapie pentru copii și adolescenți Editura Herald
2. <https://autismvoice.ro/furia-si-agresivitatea-la-copii-abordarea-terapeutică-cognitiv-comportamentală>

Rolul și importanța activităților extracurriculare în educația copiilor cu CES

PROF. COSMA MONICA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Introducere

Activitățile extracurriculare joacă un rol esențial în dezvoltarea globală a copiilor, oferindu-le ocazia de a-și exprima liber interesele, talentele și potențialul creativ într-un cadru diferit de cel formal, educațional. În cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), aceste activități dobândesc o importanță și mai mare, contribuind semnificativ la integrarea lor socială, la dezvoltarea încrederii în sine și la stimularea motivației pentru învățare.

Definirea activităților extracurriculare

Activitățile extracurriculare sunt acele activități desfășurate în afara curriculumului școlar obligatoriu, dar care sprijină formarea și dezvoltarea elevilor în plan personal, social și profesional. Prin activitățile extracurriculare se urmărește identificarea și realizarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, formarea și dezvoltarea personalității elevilor, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Un impact pozitiv al activităților extracurriculare îl are de asemenea inițierea, proiectarea și implementarea de programe și proiecte prin atragerea de fonduri extrabugetare.

Cerințele educaționale speciale (CES) se referă la necesități particulare de sprijin educațional ale unor copii care, din cauza unor dizabilități sau dificultăți de învățare, au nevoie de adaptări ale procesului instructiv-educativ pentru a putea progresa și învăța în mod eficient.

Exemple de activități extracurriculare și impactul acestora în educația copiilor cu CES

Activitățile desfășurate prin programul Școala Altfel și Săptămâna Verde cu o tematică atractivă, de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, activități practice în aer liber, plantatul pomilor, săditul florilor, greblatul ierbii facilitează dezvoltarea relațiilor

interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea, sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu, formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic. Activitatea educativă extracurriculară dezvoltă gândirea critică și stimulează implicarea tinerei generații în actul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale, realizându-se astfel, o simbioză lucrativă între componenta cognitivă și cea comportamentală.

În cazul elevilor cu CES, integrați în școli de masă sau școli speciale, activitățile extrașcolare au un benefic rol terapeutic, prin care se realizează în primul rând socializarea copiilor. Prin specificul lor antrenant, aerisit, lipsit de rigiditatea cursurilor din sălile de clasă, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

În cazul copiilor cu dizabilități fizice sau tulburări de procesare senzorială, aceste activități pot reprezenta o formă de terapie complementară care să ajute la dezvoltarea motricității și a creativității. Prin implicarea în activități care le aduc succes și recunoaștere, copiii cu CES își pot construi o imagine de sine pozitivă care să ducă la creșterea stimei de sine și încrederea în propriile forțe. Un alt aspect pozitiv al activităților extracurriculare este faptul că îi fac pe copiii mai responsabili, iar această responsabilitate îl pregătește pentru viitor.

Rolul cadrelor didactice și al părinților

Succesul acestor activități depinde în mare măsură de colaborarea între cadrele didactice, părinți și specialiștii în educație specială. Profesorii trebuie să fie deschiși, empatici și să adapteze activitățile la nevoile individuale ale copiilor. Părinții, la rândul lor, pot susține participarea copiilor la activități și pot colabora cu școala pentru a identifica cele mai potrivite opțiuni.

Concluzii

Activitățile extracurriculare au un impact profund în viața copiilor cu CES, oferindu-le nu doar oportunități de dezvoltare personală, ci și un sentiment de apartenență și de succes. Aceste activități completează educația formală și contribuie la formarea unor persoane echilibrate, autonome și bine integrate social. Succesul acestor activități este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase, valoroase și fructuoase. Cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților extracurriculare. Pentru a realiza

acest lucru se impune necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire al elevilor, să evităm critica în astfel de activități, să încurajăm elevii să participe activ și să realizăm în permanență un feed- back pozitiv.

Bibliografie

1. Jigău, M. (2001). Incluziunea educațională a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Editura UNICEF.
2. Cucuș, C. (2002). Pedagogie, ediția a-II-a. Editura Polirom.
3. Călin, M. (2015). Activități extracurriculare în școala incluzivă. Editura Universitară.
4. Ministerul Educației Naționale (2011). Ghid privind incluziunea educațională a copiilor cu CES în școala de masă.
5. Radu, V. (2019). Strategii educaționale pentru integrarea copiilor cu nevoi speciale. Editura Didactică și Pedagogică

Povești terapeutice

PROF. COZMA ANDREA-CARMEN
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Zâna emoțiilor

Probleme abordate:

- Sentimente de furie, crize de nervi.

Resurse dezvoltate:

- Acceptarea consecințelor comportamentului propriu și a învăța despre impactul acțiunii;
- Asumarea responsabilității și crearea de alternative pozitive.

Obiective propuse:

- Gestionarea furiei și găsirea de abilități de căutare de soluții;
- Descoperirea abilității de a-ți folosi energia în mod creativ.

În lumea zânelor a existat o zâna minunată căreia i se spunea Zâna Emoțiilor. Acestei zânei plăcea să se plimbe prin Universul Copiilor și se bucura când întâlnea copilași, dându-le iubire. A fost o zână care era preocupată de bunăstarea copiilor.

Într-o frumoasă zi, Zâna se plimba prin aerul plutitor cu o rochie în culori calde. Avea și Bagheta Magică cu care presara praf de stele pe oriunde mergea, ea aducea pacea, liniștea și gândurile bune în viețile copiilor. Ea a observat într-un parc o ceartă între 3 copii. Bucuroasă s-a îndreptat către copiii, dornică să rezolve problema ce s-a ivit între copii.

- De la ce vă certați dragii mei? a întrebat zâna.
- Matei ne-a dat această jucărie – o mașină de pompieri, iar Luca mă lovește cu pumnul pestespate pentru că o vrea el prima dată, a spus Tudor.
- Nu este adevărat, Tudor strigă și vorbește cu urât noi, pentru că vrea el jucăria! Dar tu

cineești, vreo Prietenă a Împacării? a întrebat Luca.

- -Eu sunt Zâna Emoțiilor, iar menirea mea este să vă ajut atunci când aveți probleme!

Pentru că Zâna are toate puterile din Univers le-a spus copiilor:

- Din acest nor voi porni o mică furtună pentru a înțelege mai bine ce vi se întâmplă.

Și deodată norul s-a făcut cenușiu, astfel zâna le-a spus:

- Nu trebuie să vă fie frică de aceste fenomene ale naturii, este normal ca ele să apară! Din nor se vor arăta mici trăznete, se vor auzi tunete și va ploua. Am să-l aseamăn pe Luca ca fiind trăznetul pentru că lovește, iar pe Tudor îl aseamăn cu tunetul deoarece a strigat și a vorbit urât. Vă place această vreme?
- Nu ne place și nu mai dorim această vreme urâtă! au spus copiii.

Pornind de la proverbul „După furtună vine și vreme bună” zâna le-a oferit copiilor soluțiile problemă, prin impunerea unei reguli, fie prin extragerea unui bilet, fie că Matei, va numi cine se va juca prima dată cu jucăria sau vor găsi ei altă modalitate corectă de a începe jocul.

Norul cel cenușiu s-a spulberat și soarele cel măreț s-a instalat deasupra lor, iar în inimile lor s-a instalat iubirea.

- Mulțumim Zâna Emoțiilor, acum știm cum să procedăm atunci când ne jucăm împreună! Avem răbdare unii cu alții și ne așteptăm rândul atunci când e nevoie. Cei trei prieteni acum se joacă cu zâmbetul pe buze.

-

Culorile vesele

Probleme abordate:

- Lipsa distracției și a bucuriei;
- Sentimente de depresie.

Resurse dezvoltate:

- A ști când este rost de distracție, a învăța să fii jucăuș;
- Construirea de abilități sociale pozitive.

Obiective propuse:

- Manifestarea emoției de bucurie, fericire;
- Descoperirea de activități distractive.

În urmă cu mult timp, locuia într-o casă albă o familie de bomboane. Această familie se îmbrăca doar în alb, casă era amenajată tot în alb, totul era alb în viețile lor. Bomboanele Albe

petreceau foarte mult împreună, erau gospodine, dar nu aveau activități interactive, erau critice, retrase, fără a se expune vieții sociale prea mult.

Într-o zi frumosul curcubeu a zărit această familie care nu părea a nu fi prea “colorată”. Caun mare pictor, curcubeul deține culorile care îl fac să fie vesel. Sunt exact 7 culori, ca și notele muzicale, fiecare culoare își are locul ei, se îmbină de la vecini, așa cum îi place curcubeului.

Privindu-l de jos în sus prima fâșie colorată pare a fi roșu. Această culoare este puternică, precum focul, plină de energie și viață. Următoarea fâșie este portocaliu care reprezintă culoarea fericirii, ea este mai sociabilă. Alături, o altă fâșie așteaptă să fie prezentată, ea este galben. Ea provine din familia Soarelui, cu multe raze călduroase pe ea. Acestei culori îi place foarte mult comunicarea. O nouă fâșie este colorată în verde. Când simte nevoia să ia o pauză, stă relaxat, iar dacă apare neliniștea aceasta o alungă. Este caracterizată ca fiind liniștită. Aproape, următoarea culoare este albastru. Atunci când suntem obosiți avem nevoie de această culoare. Ea ne aduce concentrarea, încrederea și seriozitatea. O altă fâșie întinsă este colorată în indigo, având o putere aparte care ajută la meditație și conferă liniște interioară. Iar cea mai mică fâșie este colorată în violet care era culoarea regilor, o culoare prețioasă.

Curcubeul și-a trimis din fiecare culoare a lui raze de culori pe pământ pentru a putea vorbi cu aceste bomboane. El i-a chemat pe toate bomboanele afară din casă.

- Ce frumos ești curcubeule! au exclamat bomboanele.
- Suntem aici peste voi, noi toate culorile dorim să vă umplem viețile de culoare, de veselie. Am chemat pentru voi o ploaie de culori să vă umple viețile de bucurie cu toate culorile pe care le avem.

Pic, pic, pic, pic, pic. Stropi de culoare au pictat casa albă, iar pe hainele bomboanelor petede culori s-au imprimat.

- Oh, sunteți niște culori minunate! Nici când nu am avut așa culori pe haine, așa împrejurimi, totul a prins viața! Au spus bomboanele.

Stropii de curcubeu nu le-a părăsit niciodată pe bomboane, pictând cu bucurie o nouă viață.

Integrarea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în ciclul primar

PROF. ÎNV. PRIMAR CIURTE AMELIA RAVECA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „LUCIAN BLAGA”, JIBOU

Integrarea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în ciclul primar este un proces esențial pentru asigurarea unei educații incluzive, care să sprijine dezvoltarea tuturor copiilor, indiferent de nevoile lor specifice. Această integrare presupune adaptarea mediului educațional și a metodelor de învățământ pentru a răspunde diversității elevilor, astfel încât toți să aibă șanse egale de a învăța și de a se dezvolta.

Elemente cheie în integrarea elevilor cu CES:

Adaptarea curriculumului: Curriculumul școlar trebuie să fie flexibil și să țină cont de nevoile speciale ale elevilor. Acesta poate include adaptarea materialelor didactice, utilizarea unor metode de predare diferențiate și modificarea evaluărilor pentru a asigura că elevii pot demonstra ce au învățat în moduri care să fie accesibile și corecte pentru fiecare.

Formarea cadrelor didactice: Profesorii din ciclul primar trebuie să fie pregătiți să lucreze cu elevi care au CES. Aceasta înseamnă că trebuie să aibă cunoștințe despre diferite tipuri de dizabilități, să fie instruiți să aplice metode de învățare incluzive și să folosească tehnici pedagogice specifice pentru a susține dezvoltarea fiecărui elev în mod individualizat.

Colaborarea cu specialiști: Integrarea elevilor cu CES nu se poate face fără sprijinul unor specialiști, cum ar fi psihologi, consilieri educaționali, logopezi, terapeuți ocupaționali sau profesioniști în educația specială. Aceștia pot oferi consultanță profesorilor și pot interveni direct în sprijinul elevilor cu CES.

Crearea unui mediu școlar incluziv: Școala trebuie să fie un loc unde toți elevii se simt acceptați, respectați și susținuți. În acest sens, este important ca atât elevii, cât și personalul didactic să fie conștienți de diversitatea din clasă și să promoveze valori precum empatia, respectul și colaborarea.

Evaluarea continuă a progresului: Pentru a asigura succesul integrării elevilor cu CES, este esențial ca progresul acestora să fie evaluat continuu. Aceasta înseamnă că profesorii și specialiștii trebuie să monitorizeze dezvoltarea academică, socială și emoțională a fiecărui elev și să ajusteze intervențiile și strategiile de învățare în funcție de nevoile fiecăruia.

Implicația părinților: Părinții au un rol crucial în procesul de integrare a copiilor cu CES. Colaborarea strânsă între școală și familie este esențială pentru a înțelege mai bine nevoile copilului și pentru a asigura continuitatea sprijinului acasă și la școală.

Provocări în integrarea elevilor cu CES:

Resurse insuficiente: Uneori, școlile nu dispun de resurse suficiente pentru a asigura un suport adecvat pentru elevii cu CES, fie că vorbim de personal specializat, materiale didactice adaptate sau tehnologie de asistență.

Atitudini negative: Atitudinile negative ale unor profesori sau colegi față de diversitate pot reprezenta un obstacol important în integrarea elevilor cu CES. Combaterea acestor atitudini și educarea întregii comunități școlare în sensul respectului și incluziunii este vitală.

Nevoia de formare continuă: Educația pentru elevii cu CES este un domeniu în continuă evoluție, iar profesioniștii din învățământ trebuie să participe la formări și cursuri care să le permită să aplice cele mai bune practici și metode de lucru.

Beneficiile integrării elevilor cu CES:

Dezvoltare socială și emoțională: Elevii cu CES au șansa de a învăța într-un mediu divers și de a interacționa cu colegi care nu au nevoi speciale, ceea ce îi poate ajuta să își dezvolte abilități sociale și emoționale importante.

Îmbogățirea experienței pentru toți elevii: Într-un mediu incluziv, toți elevii învață despre diversitate și acceptare, ceea ce îi pregătește pentru o societate mai echitabilă și mai tolerantă.

Progres academic: Cu sprijinul adecvat, elevii cu CES pot face progrese semnificative în învățământul lor, dezvoltând abilități academice și cognitive importante pentru viitor.

Exemple de bune practici în integrarea copiilor cu CES

1. Adaptarea curriculumului și a materialelor didactice

Cadrele didactice pot adapta conținuturile și materialele pentru a fi accesibile tuturor elevilor. De exemplu, utilizarea de materiale vizuale, audio și tactile ajută elevii cu dificultăți de învățare să înțeleagă mai bine informațiile.

2. Colaborarea cu specialiștii

Colaborarea cu psihologi, logopezi și terapeuți ocupaționali permite elaborarea unor planuri individualizate de învățare (PIU), care să răspundă nevoilor fiecărui elev cu CES.

3. Implementarea programelor de sprijin și consiliere

Programele de sprijin emoțional și social contribuie la integrarea socială a elevilor cu CES, reducând riscul de excluziune și promovând empatia în rândul colegilor.

4. Formarea continuă a cadrelor didactice

Participarea la cursuri și ateliere de formare în domeniul educației incluzive asigură cadrele didactice cu instrumente și strategii eficiente pentru integrare.

5. Implicarea părinților

Colaborarea cu părinții este esențială pentru a înțelege mai bine nevoile copilului și pentru a asigura continuitatea sprijinului atât acasă, cât și în școală.

Exemplu concret de bună practică**

În școala „Lucian Blaga ” din Jibou , s-a implementat un program de integrare a elevilor cu autism, în cadrul căruia s-au creat grupuri de sprijin și s-au utilizat metode de învățare multisenzoriale. Cadrele didactice au fost formate în tehnici de comunicare

alternativă și augmentativă, iar rezultatele au fost vizibile în creșterea participării și a autonomiei elevilor.

Beneficiile integrării

- Dezvoltarea abilităților sociale și a încrederii în sine a elevilor cu CES
- Crearea unui mediu școlar tolerant și incluziv
- Îmbunătățirea performanțelor întregii clase prin diversitatea experiențelor și abordărilor

În concluzie, integrarea elevilor cu CES în ciclul primar reprezintă o oportunitate valoroasă pentru dezvoltarea unei societăți mai incluzive și pentru crearea unui mediu de învățare care valorizează diversitatea și susține succesul fiecărui copil.

Impactul ADHD-ului asupra dezvoltării psihice

PROF. CRĂCIUN CAMELIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Introducere

Referatul de față își propune să prezinte o vedere succintă asupra impactului pe care îl are ADHD-ul asupra psihicului. De-a lungul carierei didactice, am întâlnit mai mulți elevi cu ADHD și am înțeles că succesul educațional al acestor elevi nu ține neaparat de implicația elevului ci depinde fundamental de implicarea, interesul profesorului în cunoașterea exactă a impactului pe care îl are ADHD-ul asupra dezvoltării psihice, fizice și sociale și ulterior de aplicarea și găsirea metodelor potrivite pentru fiecare elev în parte. Atunci când identificăm în colectivul clasei elevul cu ADHD în calitate de profesori pornim spre aventura ce ne conferă deopotrivă numeroase satisfacții și nenumărate responsabilități. Activăm în primul rând atitudinea umană, având ocazia să formulăm diferite metode didactice și să atingem obiective educaționale relevante pentru acest elev cu ADHD.

1. CE ÎNSEAMNĂ ADHD?

Definiție este o tulburare neurobiologică care se caracterizează printr-un nivel necorespunzător vârstei de dezvoltare de neatenție (concentrare, distractibilitate), hiperactivitate și impulsivitate, simptome care pot să apară în orice combinație la școală, acasă și în alte situații sociale.

ADHD debutează în copilărie și poate persista și la vârsta adultă. Deși la unii copii simptomele ADHD dispar odată cu înaintarea în vârstă, în jur de 60% pot prezenta simptome și la vârsta adultă. Simptomele ADHD se împart în trei categorii: neatenție, impulsivitate și hiperactivitate, putând surveni și în formă combinată.

Tipul neatent

Copilul inatent nu se poate concentra, face adesea greșeli din neglijență, nu ascultă până la capăt atunci când i se adresează cineva, nu finalizează sarcinile, nu respectă instrucțiunile, evită efortul intelectual susținut.

Tipul hiperactiv-impulsiv

Diagnosticul este stabilit în condițiile în care copilul prezintă șase sau mai multe simptome de hiperactivitate - impulsivitate .

Simptomatologia include neastâmpăr, vorbire excesivă, agitație fizică în momente nepotrivite, întreruperea persoanelor care vorbesc și dificultatea în a-și aștepta rândul.

Tipul combinat

Diagnosticul este stabilit în condițiile în care copilul prezintă șase sau mai multe simptome de neatenție sau șase sau mai multe simptome de hiperactivitate - impulsivitate (American Psychiatric Association, 2003).

ADHD - repere conceptuale

Hiperactivitatea cu deficit de atenție (tulburarea hiperkinetică cu deficit de atenție, ADHD) este una dintre cele mai frecvente tulburări de comportament din copilărie și adolescență, recunoscută de peste 50 de ani, caracterizată în principal prin: susținerea slabă a atenției, hiperactivitate, respectarea deficitară a regulilor, impulsivitate. Hiperactivitatea cu deficit de atenție a apărut în literatura clinică sub diferite denumiri: afecțiune cerebrală

minimă, disfuncție cerebrală minimă, sindrom hiperactiv și deficit de atenție cu sau fără hiperactivitate. Cercetările actuale demonstrează că hiperactivitatea cu deficit de atenție este o deficiență neurologică ereditară situată în acea zonă a creierului care reglează comportamentul. Hiperactivitatea cu deficit de atenție nu este o tulburare legată de inteligență. Copiii foarte inteligenți sau lipsiți de inteligență pot prezenta hiperactivitate cu deficit de atenție în egală măsură.

Dificultățile de comunicare

Copiii cu ADHD pot dobândi mai greu abilitățile de limbaj, atât în privința înțelegerii cât și în cea a exprimării. Există însă modalități de remediere a acestora, atât la școală cât și acasă. Atunci când un elev cu ADHD nu poate răspunde în clasă la o întrebare, profesorul și colegii își pot închipui că nu știe răspunsul. Cu toate acestea, există posibilitatea ca elevul să nu aibă nevoie decât de puțin mai mult timp pentru a-și aminti și exprima răspunsul corect (Munteanu A. 1998).

Tulburări asociate

Este important să se realizeze o distincție între dizabilitățile asociate cu ADHD și dizabilitățile asociate cu alte tulburări sau nevoi speciale deoarece peste jumătate dintre cei diagnosticați cu ADHD prezintă mai multe dificultăți psihologice și comportamentale. Dizabilitățile asociate cu ADHD se manifestă împreună cu ADHD și sunt independente de acesta, cele din urmă sunt o consecință a ADHD-ului. Numai printr-o evaluare comprehensivă făcută de medici practicieni neuro-psihiatri și pediatri, dar și împreună cu implicarea părinților și a profesorilor, se poate spune dacă comportamentul observabil este „dizabilitate asociată” cu ADHD sau o consecință a ADHD-ului.

ADHD este o tulburare care **afectează funcționarea sistemului cognitiv** care apar datorită unor disfuncții la nivelul funcțiilor executive **din procesele neuropsihologice** care au rolul de a interveni în autoreglare. În urma unor studii realizate de către cercetători, s-a dovedit că, **zonele prefrontale** se ocupă de selectarea unui **răspuns verbal**, în timp ce **zonele cerebrale** se ocupă cu **susținerea căutării unui răspuns**. Problemele de inatenție pot fi un rezultat al procesării deficitare la nivelul funcțiilor executive, mai ales a componentei numită **memorie de lucru** care mai poate fi descrisă ca fiind **reprezentări mentale ale evenimentelor** care sunt activate temporar în minte pentru a ghida comportamentul aflat în desfășurare. Pentru **sarcinile spațiale** activitățile specifice unui anumit domeniu al memoriei de lucru au fost localizate în **cortexul prefrontal drept**, și în **cortexul prefrontal inferior stâng**, sunt stocate **sarcinile verbale**. Putem spune că

activările cortexului prefrontal stâng, reflectă o mai mare cantitate de informații semantice, și cu cât ne gândim mai mult la semnificația unui cuvânt, cu atât mai bine ne aducem aminte de el mai târziu (Grec, 2014, p.85).

Memoria de lucru (ML) reprezintă cunoștințele din memoria de lungă durată care au fost sau sunt activate la un moment dat, ea fiind un **sistem complex** care include atât atenția de lucru cât și memoria de lucru, ele servind la gestionarea fluxului de informație din minte. Asemenea atenției, memoria este un sistem de capacitate limitată, de aceea atunci când încărcăm sistemul cu prea multe informații, unele elemente sunt uitate, eliminate (Petrovai, *n.d. pp. 4-5*).

Intervenția privind deficitul **la nivelul memoriei** se realizează prin fragmentarea sarcinilor de lucru în subsarcini. Copilul trebuie implicat treptat în realizarea anumitor cerințe dar și recompensat fizic, imediat, după parcurgerea fiecărei secvențe (ibidem)

Bibliografie

1. American Psychiatric Association, (2003). Clinical practice guidelines: Diagnosis and evaluation of the child with attention-deficit/hyperactivity disorder. *Pediatrics*, 105, pp. 1158-1170.
2. Grec, D. (2014). *ADHD intervenție psihopedagogică*. Editura Eikon
3. Munteanu A. (1998) . *Psihologia copilului și a adolescentului*. Timișoara: Editura Augusta.
4. Petrovai, D., (n.d.) material dezvoltat în cadrul CNSMLA, parte a Parteneriatului între Ministerul Sănătății, Centrul Național de Sănătate Mintală și Luptă Antidrog, MECTS și Eli Lilly România. Preluat de pe: <http://www.cnsm.org.ro/documente/madhd.pdf>, la data de 20.12.2020

O colecție mare de puncte și cusături ornamentale pentru broderie... Merită a fi păstrată!

PROF. MATEI ROZICA
CSEI BAIA MARE

"Atunci li s-au deschis ochii la amândoi și au cunoscut că erau goi și au cusut frunze de smochin și și-au făcut acoperăminte" FACEREA 3:7.

Broderia este o artă foarte frumoasă. Ea necesită multă răbdare și îndemânare. Pentru a obține o broderie de excepție trebuie să cunoașteți cât mai multe tehnici de realizare a acesteia, cum ar fi punctele și cusăturile ornamentale.

Avem aici o colecție de puncte și cusături pentru broderie, în special modalități de realizare a cruciuliței. Anterior cruciulița se considera protectoare de puterile negative, acum se folosește în aceleași scopuri.

Cruciulița este frumoasă și elegantă. Cu ajutorul ei puteți realiza niște lucrări foarte drăguțe. Foarte mult contează numărul și mărimea acestora. Cruciuța este la fel ca pixelii, cu cât sunt mai mulți, cu atât imaginea este mai clară și mai reală.

Cusătura cruciuliță este des folosită la executarea modelelor artistice de pe costumele noastre populare și la zestrea domnișoarelor de pe vremuri (batiste, camasi de noapte, lenjerie, fete de masa, cearceafuri). Acest tip de cusătura se lucrează cu fire de țesătura numărata (pas constant), în linii oblice în ambele direcții care se intersectează la mijloc. Cu toate că se încadrează în grupa cusăturilor simple, se deosebește ca structura de celelalte

cusaturi.

Punctul de cruciulita se executa pe tesaturi suficient de rare (etamina, matador), prin luarea unui numar de fire de tesatura pe ac repetand aceeasi miscare la distanta dorita, dedesuptul miscarii anterioare de la acelasi nivel, folosind acelasi volum de tesatura luata pe ac.

Spre deosebire de celelalte genuri de cusaturi manuale, punctul in cruce se executa de la stanga spre dreapta realizand doua impunsaturi (luarea tesaturii pe ac) suprapuse.

Dupa realizarea unei cruciulite, operatia se repeta prin deplasarea la dreapta cu valoarea egala a tesaturii luata pe ac. Pasul cusaturii la acest gen reprezinta in linie oblica, distanta dintre cele doua impunsaturi suprapuse.

Ia romaneasca rezista oricaror tendinte in fashion, nu poate fi detronata de nicio noutate vestimentara avand caracter peren din timpuri stravechi. Simplitatea si eleganta implicita datorata acesui atribut face ca ia romaneasca sa ramana in topul preferintelor de vestimentatie. Care sa fie secretul? Materialul natural diafan dar rezistent, dragostea ancestrala de frumos a mesterilor artizani romani, maiestria si eleganta simpla a broderiei manuale, doar ca sa mentionam doar cateva dintre calitatile acestui articol vestimentar autohton recunoscut pe plan global.

Articol vestimentar desuet, ia românească revine oricând ne-ntoarcem "la rădăcini" și avem așa, un chef să mâncăm la iarbă verde, să mergem la vreun târg popular asortat cu de toate: de la delicii culinare, obiecte decorative și utile pentru exercițiul de a fi gospodar, căci e nevoie de antrenament pentru așa încercare extremă.

Ia amintește unora și de curentul "flower power" când tinerimea protesta impotriva războiului cu nimic altceva decât cu dragoste și flori... Aci prezint o ie incinsă la mijloc cu un ștergar de borangic, cu motive populare la inspirația artistului. Ingenios este faptul că mărimea acesteia este universală fără să fim constrânși de canoane antropometrice să ne "ajustăm" cu vreo cură minune.

Inul are o vârstă venerabilă fiind apreciat din Egipt incoace, dantela aşteaptă mereu in cufăr pentru a fi relansată...Iar o rochie care le conține pe amândouă mai că merge pentru o fugă, undeva, departe de oraş... Cât despre croşetat, este antistres fără putință de tăgadă...

Cusaturile de imbinare a materialelor textile in general,se impart in doua categorii de referinta:

1) Manuale.

La randul lor, cusaturile manuale se impart in urmatoarele categorii: cusaturi inaintea acului, cusaturi in urma acului, cusaturi de acoperire, cusaturi ornamentale, cusaturi ascunse.

Rolul părintelui în dezvoltarea socio-psiho-educatională a copilului

PROF. ÎNV. PREȘCOLAR CIOCIAN GABRIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIJA MARE

În general, familia este considerată colectivitatea socială cea mai potrivită pentru formarea copilului, deoarece îi oferă exemple ale rolurilor sociale pe care le are de îndeplinit în funcție de vârstă, sex și pregătire, îi oferă imaginea interacțiunilor curente care îl ajută să se încadreze în existență și să se dezvolte după modelul celor care îl înconjură și cu care el este în mod firesc înclinat să se identifice. Primele valori sociale sunt transmise de familie înainte ca copilul să beneficieze de educația instituționalizată și chiar după școlarizare acesta continuă procesul de formare sub toate aspectele lui.

Familia este o instituție socială, prima școală în care copilul învață bunele maniere, învață să fie responsabil, să se respecte pe sine și să îi respecte pe cei din jurul lui, să ia propriile decizii și să și le asume, și lista poate continua la nesfârșit. În acest sens, rolul părinților în educația copilului este acela de-i îndruma, de a-i ocroti și de a le oferi mediul propice învățării. Toate aceste reguli în educație nu se învață în cadrul unor cursuri, ci din mers, din plimbările cu părinții, joaca de weekend sau prin observarea comportamentului acestora. Există câteva momente cheie care pot avea un impact asupra educației copiilor, cum ar fi plimbările de weekend (și nu numai) și mesele în familie. Poți transforma aceste două activități în rutina familiei pentru că în cadrul lor copiii pot învăța multe. Spre exemplu, mesele în familie duc la consolidarea unor relații, la promovarea unui dialog deschis, la un comportament familial sănătos și de ce nu, la adoptarea unui stil de viață sănătos.

Părinții reprezintă un model pentru copii, de la naștere și până la vârsta maturității. Rolul părinților în educația copiilor este esențial, copiii fiind modelați de părinți încă de la vârste fragede. Nu degeaba se vorbește de cei ”șapte ani de acasă”, aceștia fiind cei mai importanți ani în care copiii învață principiile după care se vor ghida în viață. Părinții trebuie să se implice în educația copiilor, în primul rând pentru că este obligația lor morală. În momentul în care concepi un copil, îți iei responsabilitatea că îl vei crește așa cum trebuie și că îi vei oferi educația necesară. Rolul părinților în formarea copiilor, dezvoltarea lor ca personalități și pregătirea lor pentru viață este unul decisiv de cele mai multe ori. În funcție

de educația pe care o primește în familie, un copil va ști să se descurce de unul singur în viață sau nu.

Rolul de părinte nu este deloc ușor pentru că trebuie să alegi ce este mai bun pentru copilul tău și să te asiguri că el se va dezvolta sănătos, într-un mediu plăcut. Mai mult decât atât, părinții trebuie să fie prezenți oriunde, la orice oră pentru copiii lor și să vegheze asupra lor chiar dacă acest lucru pare uneori imposibil din cauza treburilor casnice sau a stresului de la locul de muncă.

Nu există reguli în educarea copiilor, fiecare părinte își va educa copilul după cum va crede de cuviință!

Părinții servesc drept ghizi, educatori și modele pentru copiii lor. În ciuda individualității fiecăruia, în timp ce sunt părinți, ei formează o coaliție și își repartizează roluri și sarcini pe care le îndeplinesc și care au ca obiectiv oferirea siguranței și condițiilor propice de dezvoltare pentru copil. Pe fondul protecției asigurate de cadrul familial, libertatea de exprimare și încurajarea inițiativei, chiar a riscului în măsura în care este acceptabil, se aliază strâns cu prezența modelelor, a exemplurilor, cu existența sfaturilor și a exigențelor care oferă copilului repere pentru un drum de urmat și îl inițiază în devenirea lui ca ființă socială. Democrația familială nu se bazează numai pe respect și egalitate în drepturi, ci și pe egalitate și respectarea îndatoririlor, fără deosebire de vârstă, sex și de succesul în activitate. Copilul trebuie să se simtă parte activă și esențială a grupului familial, să dobândească conștiința apartenenței și siguranței în raport cu aceasta, lucru care devine posibil atunci când el îi crede pe membrii familiei uniți prin raporturi strânse de dragoste și colaborare. Copilul are nevoie de un cadru securizant, să fie corectat și să învețe să se comporte pentru a putea acționa eficient și adecvat în societate, ceea ce se realizează atât prin grupul la simțul lor de responsabilitate, dar mai ales prin exemplul personal oferit de părinți. Văzându-i pe adulți că respectă anumite reguli, copiii vor învăța treptat să le respecte și ei. Dat fiind faptul că educația, și în general creșterea copilului, pune față în față și totodată în strânse raporturi de dependență două personalități: a părintelui înclinat spre atitudini conservatoare și a copilului, care tinde progresiv către autonomie și autodeterminare, această divergență de poziții creează condiții favorabile pentru apariția unor discordanțe până la negativism și antagonism esențial. Părintele este cel care trebuie să rămână lucid în această relație, să încerce să înțeleagă copilul, să îi dea sentimentul că este conștient și ține seama de trebuințele și inițiativele lui, oferindu-i astfel senzația de siguranță raportată la părinți și apoi la sine și deschizându-i calea spre autonomie.

D. Baumrind, pornind de la metodele de creștere a copiilor, vorbește de următoarele tipuri de părinți:

1. **Democrați.** Părinții sunt autoritari, controlează, au așteptări înalte pentru un comportament matur și îl întăresc ferm utilizând comenzi și penalizări la neascultare, când e necesar. În același timp ei sunt calzi și apropiați, ascultă cu răbdare și sensibilitate punctele de vedere ale copilului, îl iau în serios când are mai multe cunoștințe și priceperi, controlează mai mult resursele și are mai multă putere psihologică asupra copilului. Ca urmare, copiii par să fie mai siguri de sine, mai autonomi, mai dispuși să exploreze, mai mulțumiți și cu un mai bun autocontrol decât cei crescuți de părinți permisivi sau autoritari.

2. **Autoritariști,** unde directivele provin de la părinți, fără posibilitatea de a fi discutate cu copiii. Acești părinți plasează atât de sus valorile confirmării și ascultării încât sunt nonresponsivi, chiar rejectivi, când copiii afirmă opinii și credințe opuse. Ei accentuează importanța cuminenției și dacă nu sunt ascultați recurg la pedeapsă, la măsuri de forță pentru a modifica felul de a fi al copilului. Acești părinți au copii retrași, nefericiți, dependenți, anxioși și nesiguri în interacțiunile cu alte persoane.

3. **Permisivi,** unde familia nu intervine pentru a dicta norme și practică o politică de “laissez - faire” în raport cu membrii săi. Acest tip de părinți încearcă să reacționeze la comportamentele, dorințele și impulsurile copilului nepedepsit, într-o manieră afirmativă. Ei își consultă copiii asupra deciziilor privind “politica” familială și le explică motivele regulilor din familie. Părinții sunt apropiați, comunicativi, acceptanți, dar evită afirmarea propriei autorități sau impunerea vreunui control, de orice fel, nu se prezintă în fața copilului ca agenți activi, cu responsabilități pentru formarea sau modificarea comportamentului prezent sau viitor al copilului. Sunt extrem de toleranți și, practic, permit copiilor să facă tot ceea ce vor. Acești părinți, în general, permit copiilor să-și guverneze propriul comportament și, de fapt, adesea nu încurajează copilul să respecte standardele sociale externe. În timp ce unii părinți permisivi cred că un stil lejer de creștere a copiilor este bun pentru ei, alții sunt lipsiți de încredere în abilitatea lor de a influența comportamentul copiilor lor și sunt dezorganizați și ineficienți și în conducerea propriei case. Drept urmare, copiii lor sunt imaturi, au dificultăți în a-și controla impulsurile, sunt adesea dependenți față de adulți, sunt neascultători și explozivii când li se cere să facă ceva în conflict cu dorințele lor curente. Absența liniilor directe, care rezultă dintr-un cadru prea permisiv, poate genera inadaptare socială, favorizând un nonconformism excesiv. Aceste două stiluri pot împiedica copilul să trăiască experiențele necesare adaptării sale sociale autonome; generează mari dificultăți

atunci când copilul încearcă să se desprindă de părinți și să se afirme ca ființă autonomă, să se integreze în grupurile de egali și în comunitate. Unii văd în aplicarea modelului autoritar în familie un mijloc de formare a unor indivizi conștienți de valorile ierarhice, capabile să funcționeze social; alții, dimpotrivă, cred că aceasta conduce la revoltă, opoziție și contestare. De cealaltă parte, educația liberală antrenează, după unii, anxietate și angoasă, în timp ce alții cred că permite copilului să-și câștige mai ușor autonomia. Probabil adevărul se află undeva la mijloc. E cunoscut faptul că fiecare stadiu de dezvoltare presupune anumite caracteristici proprii tuturor copiilor de care părinții e necesar să țină seama și în limitele cărora trebuie să-și concentreze acțiunile educative. Încercările părinților de a menține personalitatea copilului într-un stadiu depășit sau de a sări etapele poate constitui un motiv serios de deformare a personalității copilului.

Bibliografie:

1. Colceag, F., Alexandru, F. (2018), *Copilul tău este un geniu*, Editura Tikaboo
2. Verza, E. Verza, F. E. (2017), *Psihologia copilului*, Editura Trei

Adaptarea educației la provocările lumii contemporane

PROF. MONICA IVAN
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Educația, conform *Dicționarului de pedagogie*, este „ansamblu de acțiuni desfășurate în mod deliberat într-o societate, în vederea transmiterii și formării la noile generații a experienței de muncă și de viață, a cunoștințelor, deprinderilor, comportamentelor și valorilor acumulate de omenire până în acel moment” precum și „efect al activităților desfășurate în vederea formării oamenilor conform unui model propus de societate” și „proces prin care se formează, se dezvoltă și se maturizează laturile fundamentale ale ființei umane: fizicul, psihicul, moralul, esteticul; cognitivul, afectivul, volitivul; proces de devenire a omului „ființa în sine” în „ființa pentru sine”.

Educația este, înainte de toate, o practică socio-culturală ce presupune componente diverse, de la proiecția mentală, creativitate, metodă, până la acțiunea concretă. Cu alte cuvinte, presupune și reflecție, proiecție, viziune, adică o filosofie de gândire a importanței acestei practici vizată ca întreg, dar și secvențial, etapă cu etapă, acțiune cu acțiune. Cu cât practica este mai complexă, cu consecințe hotărâtoare la nivel individual sau comunitar, cu atât mai mult se impune deschiderea unei perspective filosofice a acțiunii vizate.

Prin urmare, aceste interpretări ale fenomenului educațional reflectă caracterul plurideterminat al educației care nu poate fi izolat de contextul social și istoric al existenței umane. Astfel, putem constata că de la reflectarea educației în conștiința comună s-a trecut la reflectarea ei pe plan teoretic, filosofic.

Situația actuală ne-a obligat să fim părtași ai unei schimbări radicale care presupune utilizarea permanentă a tehnologiei, determinându-ne să abordăm procesul didactic dintr-o altă perspectivă. Trecerea de la procesul instructiv-educativ desfășurat în cadrul grupului educațional și bazat pe relații psihologice directe, nemijlocite, de tipul față-în-față, la derularea activităților didactice, exclusiv prin mijloace moderne de comunicare on-line, a condus la schimbări perceptivă ale paradigmei educaționale.

Cadrele didactice au fost provocate să se adapteze rapid și să-și reorganizeze demersul didactic. Astfel, elevii au conștientizat faptul că învățarea continuă dincolo de școală și cu instrumente on-line accesibile tuturor și multă determinare.

Situația creată s-a concretizat rapid într-o învățare de tip on-line, sincronă și asincronă, care a fost receptată cu entuziasm și curiozitate de către cei mai mulți elevi. Organizarea procesului de învățare în mediul on-line presupune o pregătire specială. Cadrele didactice trebuie să demonstreze experiență relevantă în utilizarea TIC în procesul didactic, cunoștințe și abilități pentru manipularea hardware-ului și a software-ului, abilități de selectare critică a resurselor educaționale, adaptarea stilului de predare la noul mediu de învățare și să manifeste o atitudine pozitivă față de tehnologie.

În cele mai multe situații, cadrele didactice și elevii au accesat diferite forme educaționale: platforme educaționale: Google Meet, Zoom, Suita Google for Education, Google Classroom, Edmodo, EasyClass și ClassDojo și aplicații: ASQ, Kahoot, Quizziz, Wordwall, Padlet, Twinkl, Digitaliada,

În continuare, voi prezenta o activitate în care am integrat diferite instrumente digitale:

Prezentarea activității

Instrumentele digitale utilizate: Platforma Microsoft Teams; Platforma educațională 24edu; Aplicația Zoom; Platforma LearningApps.org; Aplicația Mentimeter.

Desfășurarea activității

- **Introducerea**

Anterior începerii activității, am planificat întâlnirea sincron folosind aplicația Zoom. Linkul generat l-am trimis elevilor prin aplicația Microsoft Teams utilizată la nivelul școlii. Aceștia s-au conectat și le-am reamintit regulile grupului de învățare. Lecția a debutat prin captarea atenției realizată cu ajutorul prezentării Power Point „În lumea basmelor”.

- **Activitatea principală** - Am comunicat titlul lecției și obiectivele operaționale: Textul narativ literar (Text suport: Zâna Munților, cules de Petre Ispirescu). Pentru realizarea învățării propriu-zise, elevii au realizat mai multe sarcini de lucru.

1. Au vizionat clipul video despre textul narativ literar, „Zâna Munților”, prin intermediul opțiunii Share screen, din aplicația Zoom. Acesta va fi postat ulterior și pe platforma Microsoft Teams pentru studiul individual.

2. Pentru fixarea cunoștințelor, au accesat linkurile trimise de profesor prin opțiunea Chat, din aplicația Zoom și au rezolvat on-line sarcinile propuse în fișele de lucru creat în aplicația LearningApps.org. Avantajul acestora este că le oferă feedback imediat elevilor. Fișele rezolvate vor fi încărcate de către elevi în portofoliul electronic de pe platforma 24edu.

- Încheierea - Am realizat evaluarea formativă a elevilor printr-un test (fișier Word accesat din Teams). În încheierea activității, am comunicat și am explicat tema care va fi postată și pe platforma 24edu. Am formulat aprecieri generale și individuale asupra activității elevilor, iar aceștia au completat un chestionar de evaluare a activității accesând linkul trimis (<https://www.menti.com/vpshje1pun>).

- Rezultatele activității elevilor

Zâna Munților - clip video; Asociază ideile principale cu secvențele narațiunii

Identifică, în careul de mai jos, cinci cuvinte din câmpul lexical al *basmului*; Chestionar Mentimeter

Surse folosite:

- Aplicația Zoom - <https://zoom.us/> ; Platforma Microsoft Teams; LearningApps.org

<https://learningapps.org/display?v=p8rzw4jt520>; https://learningapps.org/display?v=pztz2sxd320&fbclid=IwAR1R8PtM_y6s_r_iAvx5qGhSaochC_RxtHGW85CLNvG0fNQnnzX5hpQM

- Mentimeter - <https://www.mentimeter.com/> <https://www.menti.com/vpshje1pun>

CONCLUZII

Pentru a putea implementa eficient învățarea de tip on-line, elevii trebuie să dețină abilități de utilizare a computerului și a accesării internetului, precum și abilități pentru utilizarea resurselor on-line, să demonstreze capacități de autonomie în învățare și de autoevaluare, abilități de organizare și de management al învățării, să dispună de interes și motivație pentru învățare, de abilități de a comunica cu grupul, să manifeste responsabilitate, spontaneitate și promptitudine în rezolvarea sarcinilor.

Trecerea bruscă la o altă modalitate de interacțiune educațională, fără o pregătire prealabilă are efecte negative pe termen lung, însă pe termen scurt și într-o situație de criză, poate fi o soluție corectă pentru a asigura continuitatea și stabilitatea în procesul educațional.

În concluzie, activitățile de predare-învățare-evaluare de tip on-line prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje. Desfășurarea acestora doar în mediul virtual îi afectează

emoțional pe copii prin lipsa contactului direct cu profesorii și colegii. În același timp, îi ajută să conștientizeze utilitatea tehnologiilor educaționale pentru propria formare și multiplele facilități oferite (acces la platforme de învățare, aplicații diverse și resurse). Astfel, ei sunt stimulați să caute informații, să comunice mai ușor și să participe cu entuziasm la activitățile desfășurate, iar noi, cadrele didactice, descoperim modalități de optimizare a strategiilor didactice.

Bibliografie

1. Călin, Marin. 2001. *Filosofia educației. Antologie*. București: Editura Aramis.
2. Cucos, Constantin. 1995. *Pedagogie si axiologie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. *Dicționar de pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică. 1979.

Terapia tulburărilor orofaciale miofuncționale

PROF. GAIE SIMONA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

În ultima vreme se observă din ce în ce mai multe disfuncționalități la nivelul aparatului fonarticulator, care fac intervenția logopedică din ce în ce mai dificilă. Prin procesul de intervenție generală logopedică, ce presupune miogimnastica aparatului fonarticulator, a maxilarului, a limbii, buzelor și obrazilor și echilibrul inspir expir, ajungem inconștient să tratăm efectele și nu cauzele, lucrul care îngreunează procesul logopedic.

Aceste cauze, asupra cărora o să reflectăm în următoarele rânduri se referă la tulburările orofaciale miofuncționale.

Paskay, în 2012, definește tulburările orofaciale miofuncționale ca fiind acele disfuncționalități ale feței și ale gurii, care afectează în mod direct sau indirect mestecatul, înghițitul, vorbirea, ocluzie dinților, mișcările maxilarelor, igiena orală, estetică feței, precum și creșterea și dezvoltarea scheletului. Osul este un organ viu și este modelat pe parcursul vieții de către obiceiurile pe care le avem, obiceiuri care pot fi sănătoase pentru organismul nostru sau obiceiuri proaste care impactează negativ sănătatea noastră.

În tulburările orofaciale miofuncționale avem următoarele disfuncționalități la nivelul musculaturii limbii și maxilarelor, la nivelul respirației și la nivelul frenului.

În primul rând, limba este un organ complex, compus din 4 mușchii extrinseci și 4 mușchii intrinseci, în total 8 mușchi, responsabili pentru mișcările în actul de masticatie, deglutiție și de vorbire. Orice dezvoltare corespunzătoare a vreunui mușchi afectează negativ prin apariția malocluziilor, efectele continuând asupra actului de masticatie și de deglutiție, până la afectarea simetriei feței. Principalii mușchii slăbiți responsabili de aceste deformări sunt mușchiul maseter, buccinator și mușchiul orbicular de la nivelul buzelor, care nu permite închiderea corectă a buzelor. Maxilarele sunt susținute de către 2 perechi de mușchi aflați pe interior care ajută la crearea patternului rotativ de masticatie sau mișcărilor stânga dreapta și 2 mușchi pe exterior pe ambele părți, care permit mișcarea de sus jos a mandibulei.

Tot în cadrul acestor disfuncționalități intră și respirația pe gură, cea corectă fiind respirația nazală, în care gură este perfect închisă. O respirație incorectă pe gură duce la creșterea polipilor nazali și ai amigdalelor, îngustarea cavității nazale, îngustarea și alungirea în sus a valului palatin, deformează dentiția superioară având o formă de “V”, creșterea și dezvoltarea deficitară a dinților, atrofiaza mușchii limbii, alergii, rinite s.a.

Frenurile constituie inserturi musculare, în număr de 3, două labiale și unul lingual. În situații particulare, acestea afectează funcționalitatea normală, din cauza poziției neadecvate. Aceste situații particulare afectează nou-născutul, cu repercusiuni asupra dezvoltării armonioase a întregului organism în ceea ce privește: alimentația, fonatia, fizionomia, autocuratarea și generând probleme ortodontice și sociale.

Din punct de vedere logopedic, aparatul fonoarticulator cuprinde cavitățile sublinguale și anume traheea, bronhiile, plămânii, diafragma, musculatură intercostală, musculatură toracică și cavitățile supralaringiale care sunt date de faringe, cavitatea bucală și cavitatea nazală.

Făcând o comparație între componentele aparatului fonoarticulator și disfuncționalitățile orofaciale miofunctionale menționate anterior, putem observa cu ușurință legătura dintre acestea.

Producerea vocii se realizează prin musculatură diafragmei și musculatură intercostală care se contractă pentru a expira și se relaxează pentru a inspira. Fluxul de aer intră în organism pe nas și parcurge traiectul vocal, bronhiile și traheea, apoi cavitatea laringiană, iar în momentul emiterii vocii corzile vocale încep să vibreze ceea ce duce la producerea sunetului. Cavitatea bucală are rol decisiv în producerea vorbirii, prin componentele sale limbă, buze, obraji, dinți și văl palatin. Având în vedere conformația naturală a poziționării limbii, mandibulei, valului palatin, buzelor și dinților acestea influențează aerul inspirat pe nas și expirat prin această zonă, modelând astfel sunetele articulate. Însă, în situația unor disfuncționalități la nivelul acestor componente, actul de vorbire are de suferit și apar tulburările de voce, tulburările de pronunție s.a., asupra cărora se intervine în procesul logopedic.

În scopul depistării și intervenției precoce asupra acestor disfuncționalități, încă din stadiile lor incipiente, avem o serie de semne și simptome care indică tulburările orofaciale miofunctionale:

- respirație pe gură
- gură deschisă
- limbă la vedere
- dificultăți de masticație
- mușchi facial disfuncionali
- polipi nazali și sau amigdale mărite
- apnee
- malocluzie
- carii și boli ale gingiilor
- vălul palatin îngust și înalt
- disfuncții craniofaciale
- hipotonie la nivelul mușchilor feței
- dificultăți de articulare
- tinnitus
- bruxism
- limbă poziționată în partea de jos a gurii
- sforăit
- disfuncții ale tubului lui Eustache
- dificultăți de alimentație la sugari, nu suge sanul
- postura deficitara a capului și sau a întregului corp

Datorită acestor semne și simptome menționate în rândurile de mai sus, putem face o evaluare și trage un semnal de alarmă asupra unor disfuncționalități de natură orofaciale miofunctionale. Fiecare caz este diferit, gradul afecțiunii este diferită, afecțiunile sunt diferite de caz la caz, iar planul de intervenție specializat trebuie să fie cât mai amplu și să se realizeze pe cât mai multe paliere, pentru a trata în primul rând cauzele.

Diagnosticul diferențial este compus din rezultatele obținute la consult ORL, informațiile colectate de la doctorul ortodont, doctorul somnolog, alergolog și imunolog s.a.

Bibliografie:

1. Carolina Bodea Hategan, , Dorina Anca Talaș, Raluca Nicoleta Trifu Logopedia: Abordări modern în terapia limbajului- modele de evaluare și direcții de intervenție._ 2023
2. Patrick McKeown, Close Your Mouth: Buteyko Clinic Handbook for perfect Health <https://draristide.ro/>
3. Paskay, OMD: Orofacial Myofunctional Disorders, Assesment, prevention and treatment, JOAS _2012

Beneficiile jocurilor senzoriale la elevii cu tulburări din spectrul autist

PROF. LUPȘE REBECA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Fiecare copil se confruntă cu diverse probleme pe parcursul copilăriei, însă pentru copiii diagnosticați cu TSA- așa numitul autism – realitatea arată puțin mai diferit și provocările sunt mai dificile.

Autismul reprezintă o dizabilitate complexă de dezvoltare a creierului, iar provocările pe care le întâmpină copiii cu TSA apar în dezvoltare și comunicare, dar și în interacțiunea cu alte persoane. Autismul nu se dobândește, copiii diagnosticați cu spectru autist se nasc în acest fel. Însă, putem să îi ajutăm să facă față tuturor provocărilor. Dincolo de terapie, o metodă complementară este jocul.

Prin joc descoperim lumea, iar acesta este un adevăr general valabil pentru orice copil. Fiecare curiozitate este satisfăcută prin călătoria explorării mediului din jur. Simțurile senzoriale au un rol important în primii ani de viață, deoarece conturează lumea exterioară. Pentru copiii cu Tulburări din spectrul autist, jocurile pot fi un real ajutor, dar NU înlocuiesc ședințele de terapie.

Discutăm în special despre jocurile senzoriale.

✓ **Beneficiile jocurilor senzoriale**

Informațiile senzoriale sunt deseori percepute ca fiind un factor stresant pentru copiii cu TSA. De aceea, jocurile senzoriale sunt un ajutor în diminuarea acestor reacții, făcând interacțiunea cu ele mult mai plăcută. Astfel, ajută la reeducarea răspunsului creierului la informațiile senzoriale.

Printre beneficiile jocurilor senzoriale se numără:

- **Stimularea creierului.** Angrenarea în joc contribuie la îmbunătățirea modului în care copilul procesează informațiile senzoriale.
- **Îmbunătățirea abilităților sociale.** Interacțiunea în timpul jocului ajută la învățarea și dezvoltarea mai multor abilități sociale.

- **Contribuie la dezvoltarea abilităților lingvistice.** În timpul jocului, fiecare acțiune este verbalizată, lucru care îi ajută pe copiii cu TSA în dezvoltarea abilităților de comunicare.
- **Îmbunătățește coordonarea și abilitățile motorii.** Activitățile precum scrisul, desenatul, alergatul îi ajută pe copii să-și întărească mușchii și să își îmbunătățească inclusiv coordonarea mână-ochi.
- **Ajută la autoreglare.** Jocul senzorial îi ajută pe copiii cu TSA să învețe cum să răspundă la stimularea senzorială în moduri mai pozitive.

✓ CUM INTRODUCI JOCURI SENZORIALE LA COPII CU TSA ?

Jocurile senzoriale sunt o activitate distractivă. Un prim pas pentru alegerea jocului este să identificăm stimulii senzoriali la care copilul este hipersensibil. Astfel, știm care sunt aspectele asupra cărora putem lucra și putem realiza o selecție de jocuri. Deși jocul reprezintă în general o activitate relaxantă, nu este o proces ce trebuie forțat. Astfel, îi putem încuraja să desfășurăm împreună această activitate, însă este indicat să îi lăsăm să preia controlul și să își dorească singuri să descopere. În cazul în care observăm că nu sunt atrași, putem modifica anumite variabile, precum ordinea obiectelor. Dacă în continuare activitatea nu prezintă interes, ne putem opri și a doua zi să încercăm un nou joc. Este important să nu forțăm activitățile pentru a nu fi percepute în final ca un factor stresant, pentru că pot strica atât dispoziția copilului, cât pot conduce și la un viitor refuz în momentele în care ne propunem să schimbăm jocul.

✓ EXEMPLE DE JOCURI SENZORIALE IN TSA

Joaca implică și dezordine de cele mai multe ori, însă este un proces de învățare distractiv și eficient. Pentru adulți poate fi un inconvenient, însă încercați să nu vă focalizați atenția pe acest aspect și profitați de clipele frumoase petrecute alături de copil.

Câteva dintre jocurile senzoriale pe care le puteți încerca împreună sunt:

- Creați slime-uri
- Pictați cu ajutorul mâncării
- Jucați-vă cu Dimpl, jucăria senzorială cu butoane moi
- Distrăți-vă cu obiecte introduse în jeleu
- Creați un șantier de construcție

Pentru copii cu TSA, activitățile simple sunt mai atractive și sunt recomandate la început. De aceea, v-am pregătit câteva sugestii de jocuri senzoriale ușoare:

- ***Pictarea pe geam cu spumă de ras***

Această activitate presupune pulverizarea spumei de ras pe geam și desenarea sau scrierea pe suprafața creată. Este o metodă care ne permite să lucrăm asupra simțului tactil, astfel încât copilul experimentează noi texturi. În același timp, acest joc contribuie și la dezvoltarea abilităților motorii fine, precum scrisul de mână.

- ***Joaca cu măregele de apă***

Pune într-un bol măregele cu apă și lasă copilul să își scufunde mâinile în ele. Ajută atât simțul tactil, cât și vizual. În cazul în care dorești, poți separa măregele în două boluri, iar unul poate fi pus în frigider. Astfel, va experimenta și diferențele sesizabile de temperatură.

- ***Construiți propriul șantier***

Aveți nevoie de un vas adânc de plastic pentru a delimita suprafața șantierului. Ulterior, adăugați nisipul și camioanele sau restul jucăriilor care pot imita un sit de construcție. Încercați să comunicați constant despre șantier și activitățile întreprinse, imitând chiar și zgomotele specifice. Această metodă îl ajută pe micuț să relaționeze mai ușor, toate acțiunile fiind vocalizate. De asemenea, lucrează cu senzorii tactili și auditivi.

CONCLUZIE

Activitățile senzoriale pentru copiii cu TSA sunt instrumente eficiente de învățare care implică toate zonele creierului unui copil, ajutându-l cu dezvoltarea cognitivă, emoțională, fizică, socială și de comunicare. În plus, sunt un mod plăcut și distractiv de a petrece timpul împreună!

Bibliografie

1. ***Autism. Cartea pentru părinți***, Daniela Cucuruz (Martinescu), editura Licentia Publishing, București, 2004;
2. ***Jocuri pentru copii de la o zi la șase ani***, Anne Bacus, editura Teora, 2005 ;
3. ***Cum să devenim părinți mai buni, Ghid practic***, Stanley Shapiro, Karen Skinulis, editura Humanitas, 2005;
4. **Jocuri senzoriale la copii cu TSA**, People Develop Center, 2022.

Provocări de dezvoltare a limbajului la copii cu TSA non-verbali

PROF. GAL ANCUȚA CRISTINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Autismul este o afecțiune foarte complexă, un diagnostic de spectru, ceea ce înseamnă că o persoană poate avea o serie de simptome, care îi afectează viața de zi cu zi, în moduri care variază de la ușoare la severe. O persoană poate avea dificultăți semnificative într-un domeniu, cum ar fi comunicarea verbală, în timp ce celelalte abilități rămân intacte. Aproximativ 25 până la 30 la sută dintre copiii cu Tulburare din Spectrul Autismului (TSA) sunt puțin verbali, vorbesc mai puțin de 30 de cuvinte sau nu vorbesc deloc, încadrându-se în categoria autismului nonverbal.

Persoanele cu autism nonverbal pot avea dificultăți în utilizarea cuvintelor pentru a-și exprima nevoile, gândurile sau emoțiile.

Ce este mai exact autismul nonverbal ?

Autismul nonverbal nu reprezintă un diagnostic distinct, ci descrierea unui anumit set de simptome ale Tulburării de Spectru Autist (TSA) și nu înseamnă că persoana respectivă nu poate comunica sau înțelege limbajul.

Sintagma de *autism nonverbal* este utilizată atunci când o persoană cu autism nu vorbește deloc, sau poate spune doar câteva cuvinte. Dar, termenul de *nonverbal*, care adesea este folosit pentru a descrie acești pacienți, este inexact, deoarece încurajează presupunerea incorectă că indivizii cu autism care nu vorbesc sunt complet incapabili să folosească cuvinte, sau chiar să comunice.

Deoarece autismul nonverbal nu este un diagnostic specific, definițiile variază. Astfel, unii consideră că autismul nonverbal se referă la pacienții care nu vorbesc spontan în propoziții sau cuvinte pe care cei din jur le pot înțelege. Alte persoane consideră că autismul nonverbal implică o capacitate de a vorbi în mod semnificativ uneori, dar și o incapacitate totală de a vorbi în alte cazuri.

Aspecte de dezvoltare ale autismului nonverbal

Unii copii cu autism pot pierde abilitățile verbale pe măsură ce simptomele se agravează și devin mai vizibile, contribuind la statutul lor nonverbal.

Semnele timpurii de autism nonverbal se pot manifesta în diferite moduri. Întârzierea dezvoltării vorbirii este un indicator comun, în cazul în care un copil cu autism nonverbal poate să nu vorbească sau să nu dea semne de vorbire până la vârsta de 18 luni, spre deosebire de copiii cu dezvoltare tipică.

Alte semne pot include bolborosit limitat sau absent, contact vizual redus, dificultate la imitarea sunetelor sau gesturilor și lipsa de răspuns la numele lor. Este esențial să fie monitorizate aceste semne timpurii și să fie consultați profesioniștii din domeniul sănătății pentru o evaluare și un diagnostic complet.

Caracteristicile autismului nonverbal

Autismul nonverbal include un ansamblu de comportamente, de la a nu vorbi deloc și până la a vorbi doar în anumite situații.

În cazul autismului nonverbal nu se mizează pe limbajul vorbit ca formă primară de comunicare, iar lipsa vorbirii nu înseamnă neapărat că individul în cauză nu poate înțelege limbajul vorbit. Chiar și așa, există încă multe lucruri pe care cercetătorii nu le înțeleg cu privire la autismul nonverbal.

Este clar că autismul nonverbal afectează abilitățile verbale ale unei persoane. Astfel, un individ cu autism nonverbal nu va iniția sau nu va răspunde spontan la conversație, existând posibilitatea să ofere doar câteva cuvinte, sau vorbitul să nu fie realizat în propoziții complete.

De asemenea, o persoană cu autism nonverbal poate utiliza anumite sunete în locul cuvintelor pentru a comunica, deși, în unele cazuri, părinții/ îngrijitorii pot înțelege semnificația acestor sunete.

Deși acest lucru poate face comunicarea cu alte persoane (atât autiste, cât și neurotipice) să fie dificilă, este important de reținut că absența comunicării verbale nu elimină complet posibilitatea de comunicare. În plus, acest lucru nu înseamnă că persoanele cu autism care nu utilizează limbajul verbal sunt mai puțin inteligente decât persoanele care vorbesc. Astfel, multe persoane cu autism nonverbal pot duce o viață fericită și cât mai apropiată de normal, comunicând prin alte mijloace sau sub alte forme.

Există mai mulți *factori care pot contribui la statutul nonverbal al persoanelor cu autism*:

1. Apraxia vorbirii – Apraxia vorbirii este o tulburare motorie care afectează capacitatea de a coordona mișcările necesare producerii vorbirii. Unele persoane cu autism pot experimenta apraxie a vorbirii, ceea ce face dificilă articularea cuvintelor și formarea de propoziții coerente.

2. Abilități de comunicare verbală subdezvoltate – Unele persoane cu autism pot avea abilități de comunicare verbală întârziate sau subdezvoltate și acest lucru le poate împiedica să dobândească și să folosească limba vorbită în mod eficient.

3. Regresia abilităților verbale – În unele cazuri, copiii cu autism pot pierde abilitățile verbale dobândite anterior, pe măsură ce simptomele lor se agravează și devin mai vizibile. Această regresie poate duce la un statut nonverbal și la o schimbare către forme alternative de comunicare.

Este important de reținut că autismul nonverbal nu este un indiciu al inteligenței sau abilității cognitive. Multe persoane cu autism nonverbal au puncte forte și abilități unice care pot fi valorificate prin sprijin, terapie și intervenții adecvate .

Provocări de dezvoltare a limbajului

Copiii cu TSA au adesea dificultăți de a învăța să vorbească din cauza deficitelor primare, bazate pe creier, în înțelegerea naturii sociale, dus-întors a comunicării. Învățarea copilului cu TSA să comunice precede învățarea utilizării limbajului.

Provocările de dezvoltare a limbajului în autismul nonverbal pot varia de la individ la individ. Aceste provocări pot include dificultăți în înțelegerea și utilizarea limbajului vorbit, vocabular limitat, lupte cu gramatica și sintaxa și provocări cu abilitățile lingvistice pragmatice (utilizarea socială a limbajului).

Este important să oferim sprijin și intervenții adecvate pentru a aborda aceste provocări și pentru a promova abilitățile de comunicare.

Alternative de comunicare – comunicare alternativă și augmentativă (AAC)

Pentru persoanele cu autism nonverbal, găsirea unor mijloace alternative de comunicare este esențială. Alternativele de comunicare pot ajuta la reducerea decalajului și le oferă indivizilor un mijloc de a se exprima eficient. Cu sprijinul potrivit, acordat la momentul oportun, un copil cu TSA poate comunica foarte bine, utilizând limbaj verbal sau o altă formă de comunicare.

Unii indivizi cu autism nonverbal scriu și comunică în alte moduri, cum ar fi prin tastare sau prin dispozitive speciale de comunicare, așa numita **comunicare alternativă și augmentativă (AAC)**.

Termenul *augmentativ* se referă la aplicarea de metode și proceduri care completează vorbirea existentă, dar insuficient dezvoltată, în timp ce termenul de *comunicare alternativă* se referă la aplicarea de tehnici și proceduri care înlocuiesc complet vorbirea „AAC include orice tip de comunicare, care nu este vorbire, pentru a înlocui sau completa vorbirea. În

timp ce AAC poate suna misterios, se rezumă într-adevăr la utilizarea mijloacelor vizuale sau tactile pentru a ajuta în procesul de comunicare. Creșterea rapidă a ajutoarelor de comunicare computerizate a crescut foarte mult potențialul pentru studenții nonverbali cu TSA. Metodele de intervenție de comunicare augmentativă și alternativă (CAA) pot fi utilizate temporar sau permanent ”.(ASHA, 1991)

Potrivit lui von Tetzchner și Martinsen (1992) „*indivizii care ar putea beneficia de AAC se împart în trei grupuri:*

- **grupul de limbaj expresiv**, în care indivizii înțeleg limbajul, dar au dificultăți de exprimare;
- **grupurile de limbaj de susținere**, compuse din două subgrupuri, care includ:
 - *copii care folosesc temporar AAC pentru a facilita înțelegerea limbajului vorbit*
 - *copii care au greutăți să-și exprime ideile;*
- **grupul lingvistic alternativ**, în care AAC este un mijloc permanent de comunicare receptivă și expresivă.”

În timp ce AAC joacă un rol crucial ca sistem de comunicare primar pentru unii copii cu TSA, nu ajută neapărat la dezvoltarea unui discurs util și comunicativ. În prezent, nu există dovezi empirice că utilizarea AAC va accelera dezvoltarea limbajului vorbit. O analiză recentă a cercetărilor în domeniu a concluzionat că, deși au existat dovezi de îmbunătățire la copiii cu probleme fonologice și expresive, efectul asupra celor cu dificultăți de comunicare mai severe a fost limitat.

„Nu există dovezi că un program este superior altora în ceea ce privește producerea unei rate mai mari de comunicare spontană și generativă sau cu o generalizare mai mare. Au existat însă unele dovezi că un sistem augmentativ poate încuraja un copil anterior nonverbal să vorbească. ” (Howlin, 2008).

Metodele folosite în AAC pot fi:

- *metode simple* – expresii faciale, gesturi, semne, vocalizări, etc.
- *metode susținute tehnic* – simboluri, fotografii, cărți cu simboluri, programe speciale pentru computer, dispozitive electronice de redare a vorbirii, tablete cu simboluri ce redau vorbirea, sintetizatoare vocale, etc.

Alegerea personală în comunicare

Motivele pentru care unii indivizi cu autism sunt nonverbali sau nu folosesc limbajul vorbit nu sunt încă pe deplin înțelese. În timp ce unele persoane nonverbale din spectrul autismului se pot confrunta cu provocări în comunicarea verbală, mulți aleg mijloacele alternative de comunicare. Limbajul semnelor americane (ASL), cardurile cu imagini și

instrumentele digitale sunt doar câteva exemple de metode alternative de comunicare pe care persoanele nonverbale le pot adopta. Este esențial să se respecte și să se susțină modul de comunicare preferat al fiecărui individ, deoarece îi permite să se exprime și să se angajeze în interacțiunea de a comunica cu lumea din jurul său.

Cu sprijinul potrivit și acceptarea unor forme alternative de comunicare, multe persoane cu autism nonverbal pot comunica în mod excepțional și pot avea un stil de viață apropiat de cel normal.

Surse:

<https://www.healthline.com/health/autism/nonverbal-autism>

<https://www.verywellhealth.com/what-is-nonverbal-autism-260032>

<https://www.nm.org/healthbeat/healthy-tips/nonverbal-autism-what-it-means>

Descoperă barierele în comunicare.

Comunicarea asertivă, pasivă, agresivă

PROF. ILEANA BAICU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 54, BUCUREȘTI

➤ Fișă descriptivă

Asertivitatea – recunoașterea unor drepturi sau poziții referitor la persoanele din jur; recunoașterea unor drepturi sau poziții referitoare la propria persoană; a-ți susține opinia sau un anume drept fără a ignora sau încălca drepturile persoanei cu care ești în contact.

Persoana asertivă face următoarele:

- exprimă-ți părerile și sentimentele spontan și nu în termeni neutri

Ex. „eu cred... mi se pare că... îmi place...”

- vorbește despre tine însuși – dacă faci ceva interesant spune-le și prietenilor despre asta; fără a monopoliza discuția poți să-ți exprimi realizarea
- fii amabil – „ce bine-mi pare că te văd din nou”
- acceptă complimente – poți accepta complimente grațios

Ex. „da și mie îmi place...”

- contrazice „plăcut” – poți să-ți exprimi dezacordul uitându-te înapoi, încruntând sprâncenele sau schimbând topica
- cere lămuriri – dacă primești informații neclare cere-i persoanei respective să reformuleze mai clar
- întreabă „de ce ?” – dacă ți se cere să faci ceva ce ți se pare nejust întreabă – de ce vrei să fac eu asta ?
- exprimă-ți dezaprobarea, punctul de vedere – când nu ești de acord cu cineva și ești **sigur** că ai dreptate exprimă-ți dezacordul

Ex. „am o părere diferită în privința acestei probleme. Eu cred că...”

- cere-ți drepturile – poți să-ți ceri drepturile și să ceri să fii tratat cu dreptate
- fii perseverent – doar dacă unul sau doi se opun nu înseamnă că trebuie să renunți

Persoana agresivă:

- începe dialogul printr-un atac verbal
- tonalitate ridicată

- gesticulație bogată
- ambele părți pierd, se jignesc
- se acuză reciproc

Persoana pasivă:

- începe prin a cere permisiunea să abordeze un subiect
- continuă dialogul în minte
- gesticulație săracă sau absentă
- nu-și asumă responsabilitatea pentru calitatea vieții lor
- învinuiește mai mult pe alții decât pe sine pentru propria nefericire

Surse:

- Descoperă Barierele în Comunicare. Comunicarea asertiva, pasiva, agresiva-2025
03 21
- <https://youtu.be/QHf1IqDqc98>

Importanța activităților STEAM pentru copiii cu CES

PROF. CICEU ADRIANA-CLAUDIA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT "JUNIOR" DEJ, CLUJ

În paradigma educației moderne, contemporane, a apărut sintagma STEAM, tot mai des utilizată. De asemenea, conceptul de integrare a copiilor cu CES, este o cerință și o provocare pentru educatori. Aceste două concepte au o legătură foarte strânsă, specific copiilor cu CES fiind faptul că au particularități în ceea ce privește dezvoltarea. Educația STEAM oferă posibilități nenumărate pentru a particulariza procesul de predare-învățare-evaluare. Educatorii pot ajusta procesul educativ în funcție de nevoile copiilor cu CES, împletind știința cu arta în cadrul activităților STEAM.

Conceptul STEAM în educație a apărut din acronimul în limba engleză a următoarelor domenii: Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă și Matematică.

Susan Riley, fondatoarea EducationCloset o definește astfel:

"STEAM este o abordare educațională a învățării care folosește Știința, Tehnologia, Ingineria, Arte și Matematică ca puncte de acces pentru ghidarea anchetei, dialogului și gândirii critice a elevilor. Rezultatele finale sunt studenții care își asumă riscuri, se implică în învățarea experiențială, persistă în rezolvarea problemelor, îmbrățișează colaborarea și lucrează prin procesul creativ."

Din definiție, reiese că educația STEAM are multiple aspecte valoroase, iar provocarea adaptării acestui tip de educație pentru vârsta preșcolară devine imperios necesară. Valoarea educației STEAM este dată de: dezvoltarea gândirii critice și a gândirii inovatoare, învățarea prin experiment, explorare și investigare, identificarea problemelor și soluțiilor, învățare cu sens, teme reale, din viața de zi cu zi, aplicabilitate în viața reală, integrează în mod distractiv arta cu știința, conectează subiecte aparent opuse, presupune colaborare și muncă în echipă, educabilii controlează procesul învățării.

Ținând cont de toate acestea și de caracteristicile vârstei preșcolare în general, când învățarea prin descoperire și experimentală sunt foarte valoroase putem spune că educația STEAM este o modalitate foarte potrivită pentru a ajuta copiii să se dezvolte pe toate planurile.

Voi exemplifica abordarea temei ”În stup” din perspectiva STEAM, la nivel 2 preșcolari, grupă cu 25 de preșcolari înscriși, dintre care un număr de 3 preșcolari sunt cu cerințe educaționale speciale, cu Certificat de orientare școlară de la CJRAE Cluj.

Activitatea 1 (Știință): observare și experiment – mierea de albină. Materialele necesare experimentului sunt: borcan cu miere de albină, lingurițe, vas cu apă, pahărele de unică folosință. Copiii vor gusta mierea de albină, fiecare cu lingurița lui și vor descrie cu ajutorul simțurilor: gust-foarte dulce, miros-ușor parfum de flori, tactil-vâscoasă, vâz-culoare galbenă. Apoi, din borcanul cu miere vor pune câte o linguriță în fiecare pahar de unică folosință și vor completa cu apă până la jumătatea paharului. Copiii amestecă cu lingurițele și observă că mierea de pe fundul paharului ”dispare”. Li se explică fenomenul de dizolvare și gustă fiecare din paharul lui, descriind din nou cu ajutorul simțurilor: gust-putin dulce, miros-nu, tactil-lichid, vâz-aproape incolor.

Activitatea 2 (Artă): desen ”Stupul cu albine”. Materialele necesare activității sunt: prezentare Power Point despre viața albinelor în stup, planșă cu stupul de albine, coli de desen, creioane colorate. După ce s-a stabilit că mierea gustată este făcută de albine, este prezentată preșcolarilor viața și activitatea într-un stup de albine, prin intermediul PP și a unei planșe. Apoi, preșcolarii vor reda liber prin desen tema ”Stupul cu albine”. Prin desenul liber, creativitatea este încurajată, viziunea personală a fiecărui copil asupra subiectului fiind evidențiată.

Activitatea 3 (Inginerie): construcții plane ”Fagurii”. Materialele necesare desfășurării activității: bețe de lemn de aceeași dimensiune (de la înghețata pe băț), imagini sugestive cu fagurii de miere. Preșcolarii vor realiza, după model fagurii de miere, așezând în plan orizontal câte 6 bețe de aceeași dimensiune, pentru a obține hexagon, apoi vor utiliza alte 5 bețe, folosind peretele comun, și continuând până reușesc să realizeze o rețea de 5 faguri. Dacă activitatea le face plăcere, pot uni fagurii mai mulți copii, pentru a obține un fagure mare, pentru tot stupul. Lucrarea poate deveni comună, copiii ajutându-se reciproc.

Activitatea 4 (Tehnologie): activitate gospodărească ”biscuiți cu miere”. Materialele necesare desfășurării activității gospodărești: ouă – 2, zahăr – 100g, ulei – 80 ml, zahăr vanilat – 1 pliculeț, miere – 90g, bicarbonat de sodiu – 1 linguriță nu foarte plină, făină – aproximativ 430g, scorțișoară -1 linguriță. Se cântăresc (activitate Matematică) toate ingredientele, se observă (gust, miros, vâz, tactil) toate ingredientele și apoi se trece la realizarea rețetei, respectând pașii: se amestecă ingredientele uscate, se bat cu mixerul ingredientele umede și apoi se încorporează împreună. Fiecare preșcolar primește câte o bucată de aluat pe care o modelează după cum dorește sau folosind forme pentru biscuiți,

după ce au aplatizat aluatul. Se pun în tavă și se coc biscuiții. La final, se gustă și se observă din nou cu ajutorul organelor de simț (gust, miros, tactil, vâz). Se descriu transformările suferite de ingrediente, observate pe parcursul activității gospodărești.

Activitatea 5 (Matematică): târg cu vânzare biscuiți cu miere. Materialele necesare desfășurării activității: bancnote și monede (specimen) românești, cântar tip balanță (de jucărie), pungi de hârtie, mănuși de unică folosință, biscuiții realizați la activitatea gospodărească. Se împart rolurile de vânzători (4-5 copii, în funcție de câte cântare sunt) și cumpărători. Copiii vânzători care mănuiesc banii nu vor manipula biscuiții. Cumpărătorii vor veni la "Cofetărie", vor cumpăra biscuiți. Se utilizează banii specimen și cântarele. Vânzătorii care manipulează biscuiții vor folosi mănuși de unică folosință. Biscuiții cumpărați sunt oferiți în pungi de hârtie noi. Se calculează cantitatea de biscuiți utilizând greutățile nestandardizate din dotarea balanțelor de jucărie. De asemenea, se calculează banii care trebuie plătiți și eventualul rest care trebuie dat cumpărătorilor. La un moment dat, rolurile se pot inversa: vânzătorii devin cumpărători și invers.

Pe parcursul celor 5 activități propuse pentru preșcolarii grupei mari, este investigat subiectul "În stup" în mod atractiv pentru copii. Aceștia au avut ocazia să exploreze substanțe și ingrediente (gusturi, mirosuri, culori), observând transformările acestora pe parcursul experimentelor. Învățarea s-a realizat cu sens pentru preșcolari, plecând de la miere, pe care o cunosc din viața de zi cu zi, trecând prin aprofundarea cunoașterii vieții albinelor, care trăiesc în stup, pun mierea în faguri, de unde oamenii o scot și o utilizează ca atare sau sub formă de preparate. Aceste preparate pot fi gătite, dar trebuie să respectăm ingredientele și pașii unor rețete. Ele pot fi cumpărate, dar trebuie să ne descurcăm cu banii și cu cântarul, să știm cât costă, cât dăm sau primim rest.

De asemenea, toate cele 5 activități propuse au aplicație în viața de zi cu zi și două dintre ele au presupus colaborare (Tehnologie și Matematică). Pe parcursul acestor activități STEAM, preșcolarii grupei mari au îmbinat distractiv știința cu arta, în special la Tehnologie (dând forme diferite biscuiților), Artă (desenând liber viața în stup) și Inginerie (realizând fagurii din bețe de înghețată).

Este o provocare foarte plăcută organizarea activităților de învățare STEAM la preșcolari, îmbinând creativ știința cu arta și ținând cont de relaxarea specifică curriculumului preșcolar în ceea ce privește conținuturile învățării. Prin intermediul acestor activități preșcolarii pot fi pregătiți pentru viață, oferind premisele unei educații complexe.

Câștigul este evident în ceea ce privește participarea cu plăcere a copiilor, în special la activitățile tip experiment. De asemenea, activitățile de Tehnologie și Inginerie provoacă

gândirea critică și inovatoare a copiilor, care vin cu soluții nesperat de valoroase și scot gândirea lor din tiparele activităților standard, repetitive.

Foarte multe, sau aproape toate temele parcurse de preșcolari, se pot realiza eficient prin intermediul abordării educaționale STEAM. Specificul vârstei preșcolare presupune învățarea prin experimentare, deci nu este nicidecum prea devreme pentru această abordare. Iar sentimentul de plăcere, dat de Artă, facilitează parcurgerea activităților care ar putea părea grele (Inginerie, Știință, Tehnologie, Matematică) dar care sunt atât de necesare într-o lume aflată în continuă schimbare, bazată pe tehnologie. Implicarea copiilor cu CES este mai ușoară în acest tip de activități atractive și provocatoare.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației Naționale (2019). Ghidul de implementare a activităților STEAM în învățământul preșcolar. București: Editura Didactică și Pedagogică.

2. Preda, V. (2017). Educația STEAM: Integrarea științei, tehnologiei, ingineriei, artei și matematicii în grădiniță. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință. Editura Mirton.

3. Zamfir, A. (2015). Învățarea prin joc: Ghid practic pentru educatori. Cluj-Napoca: Editura Napoca Star.

4. Lazăr, M. (2018). Impactul activităților STEAM asupra dezvoltării competențelor sociale la copii. Iași: Editura Junimea.

Desene cu case și peisaj de primăvară

PROF. INGINER IACOB RAMONA LAURA
LICEUL TEHNOLOGIC ENERGETIC „DRAGOMIR HURMUZESCU” DEVA

Lucrarea de față prezintă un model de bună practică desfășurat în cadrul activităților educative cu elevi din clasele a VI-a și a X-a din învățământul special. Tema activității a fost „Primăvara în imagini”, iar obiectivul principal a fost stimularea expresivității artistice, a creativității și a comunicării prin limbaj vizual. Activitatea a urmărit, de asemenea, dezvoltarea sensibilității estetice și a capacității de a reda elemente ale naturii și ale mediului înconjurător, într-o manieră personală și simbolică.

Desfășurarea activității

Elevii au fost invitați să creeze desene care să reprezinte o casă într-un peisaj de primăvară. Activitatea a fost adaptată capacităților și nevoilor elevilor, oferindu-le sprijin acolo unde a fost necesar, dar încurajând totodată exprimarea liberă și autentică. Au fost oferite exemple vizuale, discuții despre simboluri ale primăverii (flori, soare, verdeață, sărbători specifice), dar și momente de reflecție personală, fig. 1.

Fig. 1 Desene ale elevilor ce au participat la activitate

Din totalul lucrărilor realizate, au fost selectate trei desene finale pentru aspectul lor estetic și pentru încărcătura emoțională și simbolică transmisă. Elevii selectați au fost C.D., V.I.D. și L.M.A. (numele au fost prescurtate pentru a păstra anonimatul).

1. Casa Denisa în zi de primăvară – realizată de eleva C.D. fig. 2.

Lucrarea prezintă o casă în perspectivă, cu pereți colorați în galben – culoare asociată cu viața și renașterea, asemenea puișorilor care ies din ou. Acoperișul roșu amintește de ouăle de Paște, iar în jurul casei se regăsesc trei flori simbolice ale primăverii: ghiocelul, narcisa și lealeaua. Peisajul este completat de un cer albastru calm și un soare timid, care însă transmite suficientă căldură pentru a întreține viața vegetală.

Fig. 2 Casa Denisa în zi de primăvară

2. Casa Iacob în zi de primăvară – realizată de elevul V.I.D. fig. 3

În această lucrare, pereții casei sunt magenta, o alegere simbolică pentru prospețimea și energia primăverii, dar și pentru asemănarea cu un bujor înflorit. Acoperișul portocaliu simbolizează căldura interioară și confortul. De o parte și de alta a casei se regăsesc pomi înfloriți, iar în fața casei, straturi de ghioceli și narcise galbene. Cerul ilustrează dualitatea primăverii: soare și nori, lumină și ploaie – toate elemente esențiale pentru dezvoltarea naturii.

Fig. 3 . Casa Iacob în zi de primăvară

3. Case văzute în zi de primăvară – realizată de elevul L.M.A. fig. 4.

Lucrarea este compusă din patru imagini distincte, fiecare ilustrând o ipostază a primăverii.

Fiind pasionat de desen, acest elev a vrut să transmită mai multe mesaje și în același timp să fie cât mai fidel titlului proiectului: „Primăvara în imagini”. În imaginea din dreapta-sus casa este simplă, dar natura complexă: verdeață, cer când însorit, când noros, iar copacul înflorit.

În imaginea din stânga-sus casa reflectă bucuria sărbătorilor pascale. În dreapta-jos imaginea are în plan principal două ronduri de narcise și în plan secundar copacii cu frunze de un verde viu, iar între ei o casă colorată care parcă ne privește vesel.

În stânga-jos: simbolul

Fig. 4 Case văzute în zi de primăvară

suprem al primăverii – ghiocelul – este adus în prim plan. Această lucrare se remarcă prin complexitate, echilibru cromatic și mesajul său pozitiv și vibrant.

Activitatea a avut un impact benefic asupra elevilor, dezvoltându-le spiritul de observație, capacitatea de exprimare artistică și încrederea în sine. Un aspect demn de remarcat este că unii elevi au simțit nevoia să revină asupra ideilor inițiale, realizând mai multe variante ale desenului până la forma finală – o dovadă de perseverență, autocunoaștere și dorință de perfecționare. Acest proces creativ a fost în sine o lecție despre răbdare, reflecție și alegere estetică.

Lucrările prezentate au reprezentat o punte de legătură între emoțiile trăite în raport cu anotimpul primăverii și capacitatea de transpunere vizuală a acestora. Modelul de bună practică descris poate fi adaptat cu succes în diferite cicluri de învățământ și este recomandat tuturor cadrelor didactice interesate să aducă arta mai aproape de sufletul elevilor, prin teme care să reflecte frumusețea și simbolistica anotimpurilor.

Modele de bună practică la clasa a IV-a

PROF. ÎNV. PRIMAR DOBRINEAN LIGIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „LUCIAN BLAGA” JIBOU, SĂLAJ

Educația primară joacă un rol esențial în dezvoltarea copilului, iar metodele aplicate la clasă trebuie să fie interactive, adaptate nevoilor elevilor și orientate spre formarea unor competențe esențiale. În acest context, aplicarea unor modele de bună practică la clasa a IV-a poate asigura un proces educațional eficient și atractiv.

1. Învățarea prin Descoperire

Una dintre cele mai eficiente metode de predare la această vârstă este învățarea prin descoperire. Aceasta presupune implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, oferindu-le posibilitatea de a explora și de a găsi singuri soluții. De exemplu, în cadrul orelor de matematică, elevii pot fi provocați să descopere reguli de calcul prin exerciții experimentale, iar la științe ale naturii, pot realiza experimente simple pentru a înțelege fenomene naturale. Această metodă stimulează curiozitatea și gândirea critică.

Exemplu de activitate: Organizarea unei lecții despre mișcarea obiectelor printr-un experiment cu mașinuțe și rampe înclinate. Elevii pot observa cum se modifică distanța parcursă în funcție de unghiul rampei și pot formula concluzii despre mișcare și viteză. La orele de limba română, elevii pot realiza ghicitori sau povestiri cu final deschis, stimulându-și creativitatea.

2. Metoda Proiectului

Un alt exemplu de bună practică este metoda proiectului, care îi ajută pe elevi să își dezvolte abilități de colaborare și cercetare. De exemplu, un proiect despre mediul înconjurător poate implica documentare, realizarea unor afișe, prezentări și activități de ecologizare. Astfel, elevii învață într-un mod aplicat și devin mai responsabili față de comunitate.

Exemplu de activitate: Un proiect despre alimentația sănătoasă care include activități de cercetare despre vitamine (științe), scrierea unui eseu despre obiceiuri alimentare (limba română) și realizarea unor grafice despre consumul de alimente (matematică). Elevii pot prezenta concluziile lor colegilor printr-o expoziție cu afișe și machete.

3. Utilizarea tehnologiei în procesul de învățare

Tehnologia este un instrument valoros în educația modernă. Platforme educaționale precum Kahoot, Quizizz sau Padlet pot transforma o lecție tradițională într-o experiență interactivă. De exemplu, în cadrul unei ore de limba română, elevii pot folosi tablete pentru a crea povești digitale, ceea ce îi motivează să fie mai creativi și să își dezvolte competențele de scriere.

Exemplu de activitate: La istorie, elevii pot explora virtual castele medievale sau monumente istorice folosind tururi virtuale, iar la geografie pot vizita digital diferite ecosisteme ale lumii. Acest lucru le permite să vizualizeze mai clar informațiile și să le înțeleagă mai bine.

4. Evaluarea formativă și feedback-ul constructiv

Pentru a asigura progresul fiecărui elev, este esențială o evaluare constantă și constructivă. Metode precum jurnalul de reflecție, autoevaluarea și evaluarea între colegi îi ajută pe elevi să își conștientizeze punctele forte și aspectele ce necesită îmbunătățire. De exemplu, după fiecare lecție, elevii pot completa o fișă în care să menționeze ce au învățat și ce aspecte mai au nevoie să aprofundeze.

Exemplu de activitate: Elevii creează un portofoliu de învățare, în care își adună cele mai bune lucrări, desene și proiecte. La sfârșitul fiecărei unități de învățare, profesorii pot oferi feedback personalizat prin mesaje scrise sau scurte înregistrări audio/video, ceea ce ajută la crearea unei conexiuni mai puternice între elev și profesor.

5. Crearea unui mediu de învățare plăcut

Un climat pozitiv în clasă este esențial pentru învățare. Organizarea spațiului într-un mod prietenos, utilizarea unor reguli clare și activitățile de socializare ajută la formarea unei comunități de învățare armonioase. De exemplu, realizarea unui colț al lecturii sau organizarea unor cercuri de discuție contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și la îmbunătățirea relațiilor interpersonale.

Exemplu de activitate: Organizarea unui teatru în care elevii interpretează roluri din povești cunoscute sau creează propriile scenarii. Acest tip de activitate ajută la dezvoltarea empatiei, a exprimării orale și a spiritului de echipă.

Concluzie

Modelele de bună practică la clasa a IV-a trebuie să fie centrate pe nevoile elevilor, să promoveze interactivitatea și să îi ajute pe copii să își dezvolte abilități esențiale pentru viață. Învățarea prin descoperire, metoda proiectului, utilizarea tehnologiei, evaluarea formativă și crearea unui mediu de învățare plăcut sunt doar câteva dintre strategiile care pot transforma educația într-o experiență captivantă și eficientă.

Implementarea acestor practici nu doar că îmbunătățește performanțele școlare, dar contribuie și la dezvoltarea unor cetățeni activi și responsabili în societate.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației Naționale - Ghid metodologic pentru învățământul primar
2. John Hattie - Învățarea vizibilă pentru profesori
3. Maria Montessori - Descoperirea copilului
4. Piaget, Jean - Psihologia inteligenței
5. www.edutopia.org

Bingo Alimentar

Joc Interactiv pentru învățarea grupelor alimentare

PROF. MAGDĂU ANDREEA CRISTINA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ BAIA MARE

Într-un context global în care obezitatea, alimentația dezechilibrată și bolile asociate stilului de viață sedentar iau amploare, educația nutrițională în rândul adolescenților devine o prioritate. Tinerii sunt supuși zilnic influenței rețelelor sociale, publicității și obiceiurilor alimentare nesănătoase. În acest sens, utilizarea jocurilor educative reprezintă o metodă eficientă de promovare a unei alimentații corecte. Acest referat își propune să prezinte adaptarea jocului Bingo Alimentar pentru nivel liceal, oferind o alternativă atractivă și interactivă de învățare a categoriilor alimentare și a principiilor nutriționale de bază.

Adolescența este o perioadă critică în dezvoltarea obiceiurilor alimentare. Este vârsta la care se manifestă independența în alegeri, inclusiv în ceea ce privește dieta zilnică. Conform OMS, introducerea unor intervenții educaționale în licee poate reduce semnificativ riscul de boli metabolice. Din acest motiv, implementarea unor activități interactive precum Bingo Alimentar poate sprijini consolidarea cunoștințelor teoretice despre nutriție prin aplicabilitate practică.

Chiar dacă jocurile sunt adesea asociate cu nivelurile primare de educație, ele pot fi adaptate eficient și pentru liceu. În acest caz, Bingo Alimentar devine un instrument didactic menit să provoace gândirea critică, să stimuleze interesul pentru sănătate și nutriție, dar și să creeze un cadru non-formal de învățare colaborativă. Prin adăugarea unor elemente avansate (precum clasificarea pe macronutrienți sau rolurile funcționale ale alimentelor), jocul devine adecvat pentru nivelul de cunoștințe și maturitate al liceenilor.

Descrierea adaptată a jocului Bingo Alimentar presupune folosirea unor cartonașe cu denumiri de alimente, completate cu simboluri ale grupei nutriționale, valoare calorică estimativă, aport de macronutrienți și rolul principal în organism. Astfel, jocul nu doar familiarizează elevii cu grupele alimentare, ci și cu noțiuni esențiale de nutriție.

Materiale necesare:

- Cartonaje bingo 5x5 personalizate
- Cartonaje de extragere cu descrieri detaliate (aliment, grupă, valoare nutrițională)
- Proiector sau tablă pentru afișarea alimentelor și a informațiilor suplimentare
- Fișe de lucru pentru analiză ulterioară

Reguli de joc adaptate:

1. Fiecare elev primește un cartonaș bingo cu alimente din diverse grupe nutriționale.
2. Profesorul extrage un cartonaș cu un aliment și prezintă detalii precum: grupă alimentară, conținut de proteine, lipide, carbohidrați, fibre, vitamine, rol metabolic.
3. Elevii trebuie să identifice alimentul pe cartonașul lor, să-l bifeze și să răspundă la o întrebare legată de rolul acestuia în organism.
4. Câștigătorul este cel care completează o linie (orizontală, verticală sau diagonală), dar pentru validare trebuie să răspundă corect la o întrebare suplimentară.

Obiective educaționale

- Consolidarea cunoștințelor despre grupele alimentare și valorile nutriționale.
- Dezvoltarea abilităților de analiză și interpretare a informației nutriționale.
- Stimularea gândirii critice și a luării de decizii informate privind alimentația.
- Promovarea colaborării și învățării prin joc.

Exemple de categorii și alimente (cu detalii suplimentare):

- **Fructe:** portocală (vitamina C, antioxidant), banană (potasiu, sursă de energie)
- **Legume:** spanac (fier, acid folic), broccoli (vitamina K, fibre)
- **Lactate:** iaurt (probiotice, calciu), brânză (proteine, grăsimi)
- **Cereale:** fulgi de ovăz (fibre, carbohidrați complecși), pâine integrală (vitamina B1, magneziu)
- **Proteine:** ou (proteine complete, colină), linte (proteine vegetale, fier)
- **Grăsimi:** ulei de măsline (acizi grași nesaturați), avocado (grăsimi sănătoase, vitamina E)

Beneficii pentru elevi

- Învățare contextualizată și aplicabilă în viața de zi cu zi.
- Creșterea nivelului de conștientizare privind propria alimentație.
- Dezvoltarea responsabilității față de alegerile nutriționale.

- Crearea unui spațiu pentru dezbateri și schimb de idei.

Recomandări pentru o implementare eficientă:

- Corelarea jocului cu tematicile din programa școlară.
- Alegerea unor materiale vizuale atractive și relevante.
- Evaluarea printr-o activitate de reflecție la final (eseu scurt, quiz, dezbateri).
- Posibilitatea de a crea versiuni digitale ale jocului pentru utilizarea în lecții online.

Bingo Alimentar, adaptat pentru nivelul liceal, oferă o alternativă modernă și interactivă de educație nutrițională. Prin integrarea elementelor avansate de nutriție și provocarea gândirii critice, jocul contribuie la formarea unor tineri informați și responsabili. Pe măsură ce obiceiurile alimentare se formează sau se consolidează în adolescență, astfel de inițiative pot avea un impact semnificativ asupra sănătății individuale și colective.

Bibliografie:

1. OMS – Ghiduri de nutriție pentru adolescenți
2. Ministerul Educației – Curriculum pentru liceu, biologie și educație pentru sănătate
3. Studii naționale privind comportamentele alimentare ale adolescenților (INSP, 2022)
4. Manuale de nutriție, clasele IX-XII
5. Proiecte educaționale și metode de învățare prin joc

Furia nu mă controlează – Învăț să fiu stăpân pe mine

Studiu de caz - gestionarea crizelor de furie

PROF. MIHAI ANDREEA
CSEI SIGHETU MARMAȚIE

Anamneză:

P.N. este elev în clasa I, are 8 ani jumate și este diagnosticat cu ADHD. În urmă cu 4 ani, împreună cu unul dintre cei 11 frați, a fost plasat în asistență maternală. Copilăria mică și-a petrecut-o cu mama, în condiții inimaginabile, cu multe lipsuri. Când a început să frecventeze grădinița CSEI, în urmă cu 4 ani, abia putea silabisii câteva cuvinte. În prezent, vorbește, însă, este diagnosticat cu dislalie polimorfă, ADHD, manifestând, tot odată, și frecvente crize de furie.

Copiii cu ADHD au dificultăți de reglare emoțională, ceea ce duce adesea la crize de furie, frustrare, comportamente impulsive. Proiectul vizează dezvoltarea unor strategii de autoreglare emoțională și comunicare alternativă, într-un mod ludic și accesibil, combinate cu medicația corespunzătoare.

Contextul activității

Proiectul a fost derulat într-o clasă din învățământul special, nivel clasa I, unde este integrat un elev diagnosticat cu tulburare de deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD). Elevul manifestă episoade de frustrare și furie în situații de eșec sau solicitări dificile.

Scop:

Dezvoltarea unor strategii de autoreglare emoțională și diminuarea frecvenței/intensității crizelor de furie.

Obiective:

- ✓ Recunoașterea și numirea emoțiilor negative (furie, frustrare);
- ✓ Înțelegerea manifestărilor furiei asupra corpului și comportamentului;
- ✓ Exersarea unor metode concrete de calmare (tehnici de respirație, spații de liniștire, ancore vizuale);

- ✓ Creșterea capacității de autocontrol în situații provocatoare.

Metode și tehnici:

Observația directă; joc dirijat; elemente de terapie ocupațională; comunicare vizuală (pictograme, emoji); elemente din mindfulness pentru copii.

Rolul cadrului didactic:

Cadrul didactic, pe tot parcursul programului, are rol de observator empatic și ghid calm în timpul crizelor. De asemenea, oferă sprijin imediat, nu pedepsește, modelează comportamentul și ghidează reglarea emoțională.

Rezultate așteptate:

- ✓ Reducerea duratei/intensității crizelor;
- ✓ Creșterea capacității de exprimare a furiei în moduri non-agresive;
- ✓ Îmbunătățirea relației copil–cadru didactic–colegi

Activități propuse:

1. *Termometrul furiei – planșă interactivă*

Copilul evaluează nivelul de furie pe o scală vizuală (0-5), cu fețe expresive colorate.

Scop: Dezvoltarea conștiinței emoționale.

2. *Furtună într-o sticlă*

Se creează o sticlă senzorială (apă, sclipici, colorant) care se agită în timpul furiei și se observă cum se liniștește – analogie cu emoțiile.

Scop: Realizarea unui exercițiu vizual și senzorial de calmare.

3. *Respirăm ca un fluture– exercițiu ghidat*

Se folosește o planșă cu un fluture sau o floare. Copilul inspiră și expiră urmărind aripile sau petalele.

Scop: Învățarea unui tipar simplu de respirație profundă.

4. *Salteluța magică – spațiu de retragere emoțională*

Un loc special în clasă (cu pernuțe, carte senzorială, jucărie anti-stres) unde copilul merge când simte furie. Se învață ca pauza e o alegere bună, nu o pedeapsă.

Scop: Evitarea escaladării crizei.

5. „*Jurnalul emoțiilor*” (zilnic/ocasional)

Foaie simplă unde copilul bifează: ce a simțit azi (cu emoji), ce l-a ajutat să se calmeze și ce ar face diferit data viitoare.

Scop: Identificarea emoțiilor și înfruntarea lor prin autocontrol

Concluzii:

Proiectul a demonstrat că intervenția individualizată, adaptată specificului fiecărui copil, cu suport vizual și senzorial, este esențială în dezvoltarea autoreglării emoționale la copiii cu ADHD. Materialele vizuale ușor de utilizat au devenit o rutină apreciată și de alți copii din clasă.

Bibliografie:

1. Barkley, R. A. (2013). Taking charge of ADHD: The complete, authoritative guide for parents (3rd ed.). Guilford Press.
2. Crocetti, G. (2004). Copilul hiperactiv. Cum îl putem ajuta? Editura Trei.
3. Gherguț, A. (2011). Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale. Strategii educaționale de integrare. Editura Polirom.
4. Marzano, R. J., Pickering, D., & Pollock, J. E. (2001). Classroom instruction that works: Research-based strategies for increasing student achievement. ASCD.
5. Patterson, G. R., & Forgatch, M. S. (2005). Parenting through change: Helping children deal with stress and emotional problems. Oxford University Press.

Anexe

Respirația calmantă

1. Pune o mână pe piept și cealaltă pe abdomen.
2. Inspiră pe nas și simte cum îți se ridică pieptul.
3. Expiră pe gură și simte cum îți se coboară pieptul

Sticla cu furtună

1. Scutură sticla.
2. Privește sclipiciul care se rotește ca o tornadă.
3. Continuă să privești până când sclipiciul se așază pe fundul sticlei

Respirația fluturelui

1. Inspira adânc urmărind aripa de sus a fluturelui.
2. Expiră urmărind aripa de jos.

JURNALUL EMOȚIILOR

Azi am simțit

M-a ajutat să mă calmez:

Data viitoare, aș face diferit:

Ora de consiliere pentru elevii cu tulburări emoționale și comportamentale (TEC)

PROF. MODOC MARIA-AURELIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Elevii cu tulburări emoționale și comportamentale (TEC) se confruntă cu dificultăți în gestionarea emoțiilor, relaționarea cu ceilalți și respectarea regulilor. Ora de consiliere este esențială pentru acești elevi, deoarece le oferă un mediu sigur pentru a învăța strategii de reglare emoțională și comportamentală.

1. Importanța orei de consiliere pentru elevii cu TEC

- ✓ Îi ajută să își recunoască și să își gestioneze emoțiile (ex. furie, frustrare, anxietate)
- ✓ Îmbunătățește autocontrolul și răspunsurile la stres
- ✓ Îi învață strategii de comunicare și relaționare cu colegii și profesorii
- ✓ Reduce comportamentele impulsive, agresive sau opoziționiste
- ✓ Crește încrederea în sine și motivația pentru învățare

2. Metode și strategii eficiente

2.1. Termometrul emoțiilor

✦ **Descriere:** Elevii indică pe un afiș sau diagramă nivelul emoțiilor lor (ex. „calm”, „nervos”, „furios”) și discută despre motivele care i-au adus în acea stare.

🌀 **Beneficii:**

- Îi ajută să devină conștienți de propriile emoții
- Îi învață să verbalizeze ce simt înainte de a reacționa impulsiv

Exemplu concret: La începutul fiecărei ore, fiecare elev pune un cartonaș colorat pe termometru pentru a indica cum se simte. Profesorul poate adapta activitățile în funcție de starea grupului.

2.2. Borcanul emoțiilor

✦ **Descriere:** Elevii scriu pe bilețele ce îi enervează și le pun într-un borcan. La finalul orei, profesorul discută cu ei despre soluții pentru a face față acestor situații.

☞ **Beneficii:**

- Oferă o modalitate sigură de descărcare emoțională
- Îi ajută să reflecteze asupra declanșatorilor emoționali

Exemplu concret: Dacă un elev scrie că se enervează când este contrazis, profesorul poate propune tehnici de calmare (ex. numărul până la 10, respirația profundă).

2.3. Jocuri de rol pentru gestionarea conflictelor

✦ **Descriere:** Elevii simulează situații conflictuale și exersează răspunsuri adecvate (ex. cum să reacționeze când cineva îi provoacă).

☞ **Beneficii:**

- Îi ajută să își dezvolte abilități de rezolvare a problemelor
- Reduce reacțiile impulsive și agresive

Exemplu concret: Un elev joacă rolul unui coleg care face o glumă jignitoare, iar celălalt trebuie să răspundă fără agresivitate.

2.4. Tehnica „STOP – RESPIRĂ – GÂNDEȘTE”

✦ **Descriere:** Elevii învață să își controleze impulsurile printr-un proces în trei pași:

① **STOP** – Se opresc înainte de a reacționa

② **RESPIRĂ** – Fac o pauză și respiră profund

③ **GÂNDEȘTE** – Aleg o reacție potrivită situației

☞ **Beneficii:**

- Îi ajută să prevină reacțiile impulsive
- Crește autocontrolul și capacitatea de autoreglare

Exemplu concret: Dacă un elev devine furios când pierde un joc, profesorul îl încurajează să folosească această tehnică pentru a se calma înainte de a reacționa.

2.5. Povestiri terapeutice pentru dezvoltarea empatiei

✦ **Descriere:** Elevii citesc sau ascultă povești despre personaje care trec prin situații similare și discută despre emoțiile lor.

☞ **Beneficii:**

- Îmbunătățește capacitatea de înțelegere a emoțiilor celorlalți
- Îi ajută să își exprime mai bine propriile trăiri

Exemplu concret: Se poate folosi o poveste despre un copil care se enervează ușor, iar elevii discută despre cum ar putea reacționa diferit.

2.6. Mindfulness și exerciții de relaxare

✦ **Descriere:** Elevii învață tehnici de relaxare prin respirație controlată, meditație ghidată sau activități creative (ex. desen terapeutic).

☞ **Beneficii:**

- Reduce stresul și anxietatea
- Îmbunătățește concentrarea și calmul interior

Exemplu concret: Profesorul le propune elevilor să închidă ochii și să respire adânc timp de 30 de secunde, imaginându-și un loc liniștit.

2.7. Sistem de recompense și motivație pozitivă

✦ **Descriere:** Elevii primesc puncte, stickere sau mesaje de apreciere pentru comportamentele pozitive.

☞ **Beneficii:**

- Îi motivează să adopte comportamente adecvate
- Creează un mediu bazat pe recunoașterea progresului, nu pe pedeapsă

Exemplu concret: Un elev care reușește să se calmeze fără a reacționa agresiv primește un „bilet de încurajare” de la profesor.

3. Concluzie

Ora de consiliere pentru elevii cu tulburări emoționale și comportamentale este esențială pentru dezvoltarea autoreglării emoționale, îmbunătățirea relațiilor sociale și prevenirea comportamentelor distructive. Folosind metode interactive și adaptate nevoilor fiecărui elev, profesorii și consilierii școlari pot transforma aceste ore într-un real suport pentru copii.

Bibliografie

1. Darjan, I. *Management comportamental în clasa de elevi*, 2010
2. Toma, Gh. *Consilierea centrată pe realitate*, 1998
3. Golu, M., *Fundamentele psihologiei dezvoltării*. Editura Polirom, 2008
4. Mitrofan, N., & Ciupercă, C., *Psihologia copilului. Modele teoretice și aplicații*. Editura Polirom, 1998
5. Verza, E., *Psihopedagogie specială*. Editura Pro Humanitate, 2003
6. Dobrea, A., & Perțe, A., *Intervenții psihologice pentru copii și adolescenți. Tehnici aplicative*. Editura ASCR, 2012
7. Stan, C., *Managementul clasei de elevi: strategii de intervenție psihopedagogică*. Editura Didactică și Pedagogică, 2015

Inteligența mâinilor

PROF. MORARU ADINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

În ziua de azi, neuroștiințele confirmă că în primele luni de viață ale unui copil, utilizarea mâinilor stabilește cu lumea înconjurătoare relații neurocerebrale extrem de importante pentru dezvoltarea ulterioară. Maria Montessori a avut această intuiție într-o vreme în care marea majoritate a nou născuților erau înfășași în pătuț în ciuda protestelor lui Jean Jacques Rouseau împotriva acestei practici pe care o considera o adevărată tortură.

Inteligența mâinilor se referă la abilitatea de a folosi mâinile într-un mod creativ și eficient, adesea în contextul artelor, meșteșugurilor sau activităților manuale. Aceasta poate include dexteritatea, coordonarea și capacitatea de a rezolva probleme prin intermediul activităților fizice.

Inteligența mâinilor la copiii cu deficiențe se referă la dezvoltarea abilităților motorii fine și a coordonării, care pot fi afectate de diverse condiții. Aceste abilități sunt esențiale pentru activități zilnice, cum ar fi scrisul, desenul sau manipularea obiectelor. Intervențiile timpurii, cum ar fi terapia ocupațională, pot ajuta la îmbunătățirea dexterității și a controlului motor. De asemenea, activitățile creative, cum ar fi modelajul sau artele plastice, pot stimula dezvoltarea inteligenței mâinilor și pot oferi o modalitate plăcută de a învăța și de a se exprima.

Din perspectiva Mariei Montessori, inteligența mâinilor este esențială pentru dezvoltarea holistică a copilului. Montessori credea că activitățile practice și manipularea obiectelor sunt fundamentale pentru învățare, deoarece acestea ajută la dezvoltarea

abilităților motorii fine, a coordonării și a concentrării.

În metoda Montessori, copiii sunt încurajați să participe la activități care implică utilizarea mâinilor, cum ar fi îngrijirea mediului, gătitul, sau activitățile de artă. Aceste activități nu doar că dezvoltă abilități practice, dar și încurajează independența, creativitatea și încrederea în sine. Montessori sublinia importanța învățării prin experiență, iar inteligența mâinilor este văzută ca o extensie a inteligenței generale a copilului. Prin manipularea obiectelor și implicarea în activități practice, copiii își dezvoltă nu doar abilitățile fizice, ci și gândirea critică și rezolvarea problemelor.

„Calea mâinilor” este un concept care se referă la importanța activităților practice și a învățării prin experiență, în special în educația copiilor. Acest termen este adesea asociat cu metoda Montessori, care pune accent pe utilizarea mâinilor pentru a explora și a învăța despre lume.

În cadrul acestei abordări, copiii sunt încurajați să participe la activități care implică manipularea obiectelor, cum ar fi construirea, gătitul, grădinaritul sau artele plastice. Aceste activități nu doar că dezvoltă abilitățile motorii fine, dar și gândirea critică, creativitatea și independența. „Calea mâinilor” subliniază ideea că învățarea este mai eficientă atunci când copiii sunt implicați activ în procesul de descoperire, folosindu-și simțurile și abilitățile practice. Aceasta le oferă oportunitatea de a experimenta, de a greși și de a învăța din greșeli, ceea ce este esențial pentru dezvoltarea lor personală și intelectuală.

Rolul profesorului în dezvoltarea inteligenței mâinilor la copii este esențial și poate influența semnificativ abilitățile motorii fine și creativitatea acestora. Iată câteva modalități prin care profesorii dar și părinții pot contribui la această dezvoltare:

1. Oferirea de oportunități de explorare: Profesorii pot încuraja copiii să participe la activități care implică manipularea obiectelor, cum ar fi jocurile de construcție, puzzle-urile sau activitățile artistice. Aceste activități ajută la dezvoltarea coordonării și a dexterității.

2. Crearea unui mediu stimulat: Un mediu bogat în stimuli, cu diverse materiale și unelte, poate încuraja copiii să experimenteze și să își folosească mâinile în mod creativ. Profesorii pot oferi materiale variate, cum ar fi plastilină, culori, hârtie, sau instrumente muzicale.

3. Participarea activă: Implicarea părinților în activitățile practice ale copiilor, cum ar fi gătitul, grădinaritul sau meșteșugurile, nu doar că le oferă copiilor modele de urmat, dar și ocazia de a învăța prin observație și imitație.

4. Încurajarea independenței: Profesorii și părinții pot încuraja copiii să își dezvolte abilitățile prin activități care le permit să fie independenți, cum ar fi îmbrăcarea, îngrijirea jucăriilor sau organizarea propriului spațiu de joacă.

5. Feedback pozitiv: Oferirea de laude și încurajări atunci când copiii reușesc să își folosească mâinile într-un mod creativ sau eficient poate spori încrederea în sine și motivația de a continua să exploreze.

6. Adaptarea activităților la nevoile copilului: Fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare. Părinții, ajutați de profesori, ar trebui să observe și să adapteze activitățile în funcție de abilitățile și interesele copilului, asigurându-se că acestea sunt provocatoare, dar nu copleșitoare.

Prin implicarea activă și sprijinul constant, părinții pot juca un rol crucial în dezvoltarea inteligenței mâinilor copiilor, contribuind astfel la formarea unor abilități esențiale pentru viața de zi cu zi.

Conceptul de „minte absorbantă” este central în metoda Montessori și se referă la capacitatea copiilor mici de a învăța și de a asimila informații din mediul înconjurător într-un mod natural și instinctual. Maria Montessori a observat că, în primii ani de viață, copiii au o abilitate extraordinară de a „absorbi” tot ceea ce îi înconjoară, fără a necesita un efort conștient. Această minte absorbantă este activă în special în primii șase ani de viață, când copiii sunt extrem de receptivi la stimuli și învățare.

Perioadele senzoriale sunt momente specifice în dezvoltarea copiilor în care aceștia sunt mai predispuși să învețe prin intermediul simțurilor. Montessori a identificat mai multe astfel de perioade, în care copiii manifestă un interes crescut pentru anumite tipuri de experiențe senzoriale. Aceste perioade sunt esențiale pentru dezvoltarea abilităților motorii fine, a percepției și a gândirii critice.

Iată câteva exemple:

1. Perioada de explorare tactilă: În această etapă, copiii sunt atrași de texturi și forme. Activitățile care implică atingerea și manipularea obiectelor sunt foarte benefice.

2. Perioada de explorare vizuală: Aceasta se referă la interesul crescut pentru culori, forme și dimensiuni. Copiii pot fi încurajați să participe la activități artistice sau să exploreze materiale cu diferite culori și forme.

3. Perioada de explorare auditivă: În această etapă, copiii devin mai sensibili la sunete și ritmuri. Activitățile muzicale sau jocurile care implică sunete pot stimula dezvoltarea acestui simț.

4. Perioada de explorare olfactivă și gustativă: Aceasta se referă la curiozitatea copiilor față de mirosuri și gusturi. Profesorii pot încuraja degustarea diferitelor alimente sau explorarea plantelor aromatice.

Prin înțelegerea acestor concepte, părinții și profesorii pot crea un mediu de învățare care să sprijine dezvoltarea naturală a copiilor, oferindu-le oportunități de a explora și de a învăța prin simțuri. Aceasta nu doar că le îmbunătățește abilitățile motorii și cognitive, dar le și dezvoltă curiozitatea și dorința de a învăța.

Conceptul „Creșterea este o muncă manuală” subliniază ideea că dezvoltarea copiilor nu este un proces pasiv, ci unul activ, care implică participarea directă și implicarea fizică în diverse activități. Acest principiu este adesea asociat cu metodele educaționale care pun accent pe învățarea prin experiență, cum ar fi metoda Montessori.

Iată câteva aspecte cheie ale acestui concept:

1. Învățarea prin experiență

Creșterea copiilor nu se limitează la a le oferi informații teoretice. Aceștia învață cel mai bine prin experiențe directe. Activitățile practice, cum ar fi:

- Gătitul: Copiii pot învăța despre măsurători, ingrediente și procese chimice prin prepararea mâncării. Aceasta le dezvoltă nu doar abilitățile culinare, ci și înțelegerea despre nutriție și sănătate.
- Grădinăritul: Prin îngrijirea plantelor, copiii învață despre ciclul vieții, responsabilitate și importanța mediului. Aceasta le oferă o conexiune directă cu natura.

2. Dezvoltarea abilităților motorii

Activitățile manuale sunt esențiale pentru dezvoltarea abilităților motorii fine și grosiere. De exemplu:

- Jocurile de construcție: Folosirea blocurilor sau a altor materiale de construcție ajută la dezvoltarea coordonării mână-ochi și a dexterității.
- Meșteșugurile: Activități precum tăierea, lipirea sau modelarea materialelor stimulează creativitatea și îmbunătățesc abilitățile motorii fine.

3. Stimularea creativității

Munca manuală încurajează gândirea creativă. Copiii pot explora diferite tehnici și materiale, ceea ce le permite să își exprime ideile și emoțiile. De exemplu:

- Artele plastice: Pictura, desenul sau sculptura le oferă copiilor libertatea de a crea și de a experimenta, dezvoltându-le imaginația.
- Proiectele de bricolaj: Crearea de obiecte din materiale reciclate sau naturale îi ajută pe

copii să gândească în afara cutiei și să găsească soluții inovatoare.

4. Învățarea responsabilității

Implicarea în activități practice îi învață pe copii despre responsabilitate. De exemplu:

- Îngrijirea animalelor: Copiii care au animale de companie învață despre nevoile acestora și despre importanța îngrijirii lor.
- Proiectele de grup: Participarea la activități de echipă, cum ar fi construirea unui proiect comun, îi ajută să înțeleagă valoarea colaborării și a responsabilității față de ceilalți.

5. Conexiunea cu mediul

Munca manuală le oferă copiilor ocazia de a se conecta cu natura și de a învăța despre mediul înconjurător. Activitățile precum:

- Grădăritul: Le oferă copiilor o înțelegere mai profundă a ecosistemelor și a importanței conservării resurselor naturale.
- Activitățile în aer liber: Explorarea naturii, cum ar fi drumețiile sau observarea păsărilor, îi ajută pe copii să dezvolte o apreciere pentru frumusețea și complexitatea mediului înconjurător.

În concluzie, „creșterea este o muncă manuală” subliniază importanța activităților practice în dezvoltarea copiilor. Aceste activități nu doar că sprijină dezvoltarea abilităților esențiale, dar și cultivă o atitudine pozitivă față de învățare și descoperire. Prin implicarea activă în procesul de învățare, copiii devin mai încrezători, mai creativi și mai pregătiți să facă față provocărilor vieții.

Bibliografie:

1. Maria Montessori, 2024, Inteligența mâinilor, Editura RAO

Însușirea citirii și cauzele dificultăților de învățare a citirii

PROF. NISTOR EMILIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

ÎNSUȘIREA CITIRII ȘI MECANISMELE CITIRII

Una dintre abilitățile cele mai importante însușite în școală, care stă la baza educației ulterioare, este abilitatea de a citi. Definită simplu, în limbaj comun, aceasta reprezintă abilitatea de a transforma semnele grafice tipărite sau scrise de mână în limbaj vorbit. Cititul este însă mult mai complex, presupune prezența unui ansamblu de abilități, strategii și cunoștințe (Cain, K., 2012). Acestea includ în primul rând cunoașterea literelor, dar merg mai departe de atât, la cunoașterea sunetelor asociate lor (aici pot apărea dificultăți sau greșeli când vine vorba de grupurile de litere sau de litera X), urmărirea literelor de la stânga la dreapta, la capacitatea de a pune împreună sunetele pentru a forma un cuvânt, și până la înțelegerea a ceea ce s-a citit, a cuvintelor cu înțeles multiplu, a înțelegerii unui cuvânt pe baza contextului, abilitatea de a înțelege global un text, chiar dacă apar mai multe cuvinte necunoscute, modalitatea de descifrare a cuvintelor complexe, necunoscute, etc.

Având în vedere toate aceste abilități și cunoștințe necesare citirii, se pot delimita două procese parțial separate în actul lexic (Hațegan și Talaș, 2014):

- procesul de decodificare, citirea propriu-zisă a cuvintelor, decriptarea lor, care îi va permite copilului să pronunțe corect cuvintele citite;
- procesul de comprehensiune, care presupune înțelegerea celor citite, realizarea sensului.

Această distincție între procesele citirii apare și la copiii cu dificultăți în aria citirii, respectiv sunt copii care sunt capabili să descifreze cu acuratețe și fluență textul scris dar nu reușesc să înțeleagă ceea ce au citit, după cum sunt copii care întâmpină dificultăți cu decodarea cuvintelor.

Înainte de a ajunge să citească, copiii parcurg câteva etape de dezvoltare care îi pregătesc pentru însușirea scris-citit-ului, cunoscute ca prechiziții sau prerechizite ale limbajului (Hațiegan și Talaș, 2014).

Cele mai relevante:

- orientarea spațio-temporală (citim de la stânga la dreapta, de sus în jos, rostirea sunetelor are caracter temporar și se desfășoară în timp, nu e statică),
- coordonarea motorie (coordonarea grupelor musculare fonarticulatorii, coordonare ochi-mână),
- procesarea fonologică (separarea cuvintelor, silabelor, sunetelor, adăugarea sau omiterea de sunete/ silabe dintr-un cuvânt, producerea sau perceperea rimei),
- lateralitatea,
- procesarea vizuală (identificarea a ceea ce este identic sau diferit, a simetriei, separarea imaginii de fond),
- schema corporală.

Însușirea citirii se face întotdeauna pornind de la limbajul vorbit. Încă din perioada preșcolară, copiii sunt antrenați în construirea de mesaje orale, în respectarea normelor limbii literare și se începe însușirea literelor alfabetului. Mai întâi se învață sistematic literele alfabetului, modalitățile lor de combinare în silabe și cuvinte iar mai apoi însușirea unor norme ortografice. Dincolo de aceste puncte de reper generale, în sistemele educaționale ale lumii s-au conceput diverse metode de însușire a cititului.

Metoda fonetică analitico-sintetică

Utilizată cu precădere în sistemul de învățământ românesc, datorită caracterului fonemic al ortografiei limbii române, este metoda fonetică analitico-sintetică. Această metodă are ca punct de pornire fonemul, respectiv cea mai mică unitate sonoră a limbii, căruia i se asociază grafemul, respectiv o literă/ grup de litere. Se pornește de la analiza, prin exerciții orale, a propozițiilor pentru a desprinde cuvintele, apoi analiza cuvintelor pentru a identifica sunetele din care sunt formate; se identifică sunetul nou ce va fi învățat și se face corespondența cu litera potrivită. Urmează etapa de sinteză, când se formează și se citesc silabe și apoi cuvinte cu litera nouă. Această etapă de unire a literelor în silabe și a silabelor în cuvinte este de mare importanță în deprinderea cititului, deși este cea care pune cele mai mari dificultăți copiilor (Norel, 2010).

CAUZELE DIFICULTĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE A CITIRII

Persoanele cu dificultăți de învățare nu prezintă caracteristici comportamentale care să indice o singură etiologie. Specificul lor pare să constea tocmai în aparenta absență a unor cauze evidente. Este posibil ca aceste cauze să nu fie pregnante, ci diminuate, la nivelul minim de percepție, sau să acționeze intermitent, doar când persoana trece prin situații aparte, fiind puse în acțiune de circumstanțe specifice de performanță.

CAUZE BIOLOGICE ȘI FIZIOLOGICE

În această categorie sunt incluse nașterile premature, problemele metabolice, imaturitatea morfologică, dissimetria funcțională ale celor două emisfere, leziuni cerebrale minime, posibili factori genetici. Adesea leziunile și disfuncțiile cerebrale minime sunt oferite drept cauze și explicații în cazul deficiențelor mintale ușoare, care în prima fază pot fi confundate cu dificultățile de învățare. Uneori, în cazul unor copii cu dezvoltare normală, apar diferențe în funcționarea simetrică a emisferelor, dislexicii manifestând deficite în ceea ce privește funcționarea emisferei stângi comparativ cu funcționarea emisferei drepte. În general dislexicii prezintă stiluri cognitive care dovedesc dominanța emisferei drepte.

Disfuncțiile cerebrale la persoanele care prezintă dificultăți de învățare sunt localizate în special în lobul temporal, diencefal sau pot fi de tipul unor tulburări de tip vestibular sau ale metabolismului cerebral. În general termenul de "leziune cerebrală" indică distrugerea țesutului cranian, dar sunt și alte situații care determină disfuncționalitate creierului, respectiv unele cauze externe – accidente, meningite, encefalite, sau a unor intoxicații cu substanțe chimice. Astfel de micro-leziuni cerebrale au fost identificate prin autopsii cerebrale realizate asupra unor persoane care au prezentat dificultăți de învățare, mai ales pe latura lexiei și grafiei.

Din punct de vedere genetic, cercetări recente efectuate asupra familiilor persoanelor cu dificultăți de învățare au stabilit că există un factor ereditar; de exemplu pe cromozomul 15 s-a localizat o genă care influențează dislexia, deci copiii care moștenesc această genă prezintă riscul de a dezvolta dificultăți de citire.

CAUZE PSIHOLOGICE

Când discutăm despre cauze psihologice ne referim în special la nivelul intelectual, care în situația intelectului de limită (minimal normal) se învecinează cu dificultățile de învățare. Alte tipuri de cauze pot fi problemele perceptiv-discrete (schema corporală

neelaborată, dificultăți în realizarea constanței formei, cantității, dezorientare spațio-temporală ușoară), probleme afective, dezechilibre emoționale ușoare, imaturitate psihică generală, timiditate excesivă, complexe de inferioritate excesive, fobie școlară, supradotarea dizarmonică.

CAUZE AMBIENTALE

Cauzele care rezidă în mediu pot fi școlare, familiale sau sociale.

Cauzele școlare pot fi și ele împărțite în cauze care țin de profesori – care pot fi insuficient pregătiți, din punct de vedere psihologic dar și didactic, care țin de instituțiile școlare – conținutul de învățământ supradimensionat, compartimentarea strictă a disciplinelor fără intercorelare, suprasolicitare teoretică, sau care țin de copilul aflat în reșeație cu școala – stres școlar prelungit, eșec școlar, diminuarea aptitudinii pentru școlaritate.

Cauzele familiale sunt cele care vizează influența pe care o are familia în dezvoltarea copilului în general și în evoluția lui școlară în special. Aici se pot menționa carențele afective, dezinteresul sau hiperprotectivitatea familiei, nivelul social, cultural și financiar redus al familiei, climatul familial agresiv, tensionat, alcoolismul, familiile dezorganizate sau hipercomplexe, pedepsirea excesivă, exemplele negative ale altor membri ai familiei.

Cauzele sociale se referă la mediul social cu risc, adică domiciliul în cartiere cu tendințe antisociale, delincvență juvenilă, toxicomanie, sau mutarea copilului în altă localitate, distanța față de școală.

Cauzele necunoscute ale dificultăților de învățare sunt destul de numeroase, în special pentru că sunt întâmplătoare, de tip metabolic sau localizate într-un trecut inaccesibil.

Bibliografie

1. C.Bodea- Hațegan, *Fluența verbală. Direcții teoretice și aplicații psihopedagogice*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujană, (2014)
2. Cain, K. *Abilitatea de a citi. Dezvoltare și dificultăți*. Cluj-Napoca: ASCR, (2012)
3. Norel, M. *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*. București: Grup Editorial ART, (2010)

Primăvara în grădinița mea

PROF. HORTĂ ANCA DIANA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 30 BAIA MARE

Grădinița reprezintă un spațiu al descoperirii, al curiozității și al formării primelor reprezentări despre lumea înconjurătoare.

Primăvara este un anotimp plin de culoare și viață, ideal pentru a fi explorat prin intermediul imaginilor, mai ales la nivel preșcolar unde percepția vizuală are un rol esențial în formarea cunoștințelor.

În această perioadă, natura oferă copiilor nenumărați stimuli: flori colorate, cântecul păsărilor, zile mai lungi și mai calde, revenirea insectelor și transformările spectaculoase din mediul înconjurător.

Tema primăvara permite desfășurarea de activități integrate care acoperă toate domeniile de dezvoltare:

Domeniul Limbă și Comunicare: poezii, ghicitori, povești tematice, conversații libere

Povestiri cu imagini: secvențe de primăvară (o floare care înmugurește, o pasăre care își face cuib), iar copiii alcătuiesc o scurtă poveste.

Ghicitori tematice: Se propun ghicitori cu răspunsuri legate de elemente ale primăverii (ex. flori, soare, ploaie, păsări).

Jocuri de rime și cuvinte: Ex: „Spune un cuvânt care rimează cu ‘floare’”, sau „Spune trei cuvinte care încep cu litera P și se referă la primăvară”.

Dialoguri dirijate: De exemplu, „Ce ai face dacă ai fi o albinuță primăvara?” – exercițiu de imaginație și exprimare liberă.

Domeniul Științe: observarea vremii, ciclul de viață al plantelor și al animalelor, transformarea naturii

Sortări tematice: Copiii sortează imagini/obiecte în funcție de culoare, dimensiune sau specific de anotimp (primăvară vs. iarnă).

Numărători cu flori sau insecte: Activitate practică cu figurine sau desene – „Câte lalele sunt?”, „Câte albinuțe vezi?”.

Forme geometrice din natură: Identificarea formelor geometrice în elemente din natură – „O petală seamănă cu... un oval.”

Domeniul Om și Societate: participarea la activități comune de plantare și îngrijire a plantelor

Plantarea semințelor: Fasole, grâu, flori de primăvară în ghivece – fiecare copil își îngrijește planta și notează schimbările.

Îngrijirea florilor din grupă: Responsabilități zilnice: udarea florilor, ștergerea frunzelor, observarea creșterii.

Confecționarea de măștișoare și felicitări: Activități de lucru manual, cu scop estetic și emoțional (dăruirea părinților).

Domeniul Estetic și Creativ: realizarea de lucrări plastice inspirate din natură

Pictură liberă sau ghidată: „Flori de primăvară”, „Curcubeul după ploaie”, „Grădina mea veselă”.

Colaje din materiale diverse: hârtie colorată, bumbac, paie, semințe, materiale textile.

Tehnici combinate: imprimare cu buretele, pictură cu degetele, desen cu creioane cerate / acuarele.

Domeniul Psihomotric: jocuri de mișcare tematice ”Fluturașii zboară”, ”În grădina cu albinuțe”

Cântece tematice: „Vine, vine primăvara”, „A venit un pui de floare”, „Melc, melc, codobele”.

Dansuri simple pe teme de natură: Mișcări care imită fluturii, ploaia, vântul, soarele.

Jocuri de mișcare:

„Albinuțele zboară”: copiii imită zborul albinelor și se așază pe „flori” (cercuri colorate);

„Flori și buruieni”: un joc de identificare și reacție rapidă;

„Cursa melcilor”: joc distractiv de coordonare și atenție.

Activități tematice speciale:

- 8 Martie – Ziua mamei: serbare, poezii, confecționare de cadouri handmade.
- Paștele: povești religioase adaptate vârstei, pictarea ouălor, activități despre simboluri pascale.
- Săptămâna Verde: acțiuni de ecologizare, plantare de flori, reciclare creativă.

Prin abordarea temei „Primăvara” în mod integrat și interactiv, copiii:

- Au dezvoltat capacități de observare, de exprimare și de relaționare;
- Au dobândit noi cunoștințe despre mediul înconjurător și fenomenele naturale;
- Și-au exprimat creativitatea prin desen, pictură și colaj;
- Au învățat să colaboreze și să respecte natura;
- Și-au format o atitudine pozitivă față de schimbările din jurul lor.

Primăvara, în universul grădiniței, este mai mult decât un simplu anotimp – este o ocazie ideală de învățare activă, de descoperire și de conectare cu natura. Activitățile tematice desfășurate în această perioadă contribuie semnificativ la dezvoltarea armonioasă a copilului și pot constitui un exemplu de bună practică în educația timpurie.

Modele de bună practică desfășurate la clasa a IV-a

PROF. NIȚĂ ONUȚA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ REGINA MARIA VINTIEASCA, VRANCEA

În contextul actual al educației, modelele de bună practică reprezintă exemple concrete de activități și metode didactice eficiente, aplicate în mod creativ și adaptate nevoilor elevilor. Acestea contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie, la crearea unui climat pozitiv de învățare și la stimularea participării active a elevilor. Clasa a IV-a este un an deosebit de important în formarea elevilor, fiind un moment de consolidare a cunoștințelor, dar și de pregătire pentru trecerea spre gimnaziu.

O „bună practică” este o strategie educațională care s-a dovedit eficientă în atingerea obiectivelor didactice și care poate fi adaptată și aplicată și în alte contexte educaționale. Acestea pot fi:

- metode inovative de predare-învățare;
- activități extracurriculare relevante;
- utilizarea tehnologiei în educație;
- proiecte interdisciplinare;
- parteneriate cu părinții sau comunitatea.

Exemple de bune practici la clasa a IV-a:

1. Proiect tematic interdisciplinar: „Planeta noastră, casa noastră”

Acest proiect tematic interdisciplinar a fost conceput ca o experiență educațională complexă, desfășurată pe parcursul unei săptămâni, care a avut ca obiectiv principal conștientizarea importanței protejării mediului înconjurător. Activitățile s-au desfășurat cu elevii clasei a IV-a, implicând mai multe arii curriculare: Științe ale naturii, Geografie, Educație civică și Arte vizuale.

Obiective generale:

- Dezvoltarea atitudinilor responsabile față de mediul înconjurător;
- Stimularea cooperării și a muncii în echipă;

- Aplicarea cunoștințelor teoretice în contexte practice;
- Promovarea spiritului civic și a responsabilității individuale și colective.

Etapele proiectului și activități desfășurate:

Lansarea temei – Dezbateri și brainstorming Săptămâna a început cu o discuție interactivă pe tema: „Ce înseamnă un mediu curat?” Elevii au identificat principalele probleme de mediu, precum poluarea, risipa resurselor sau defrișările, iar prin metoda *brainstorming* au propus soluții pentru protejarea naturii.

Realizarea posterelor ecologice - În cadrul orelor de Arte vizuale, elevii au creat postere cu mesaje și imagini sugestive despre reciclare, economie de apă, reducerea consumului de plastic și importanța colectării selective. Activitatea a urmărit dezvoltarea creativității și a exprimării grafice, dar și consolidarea unor concepte ecologice.

Acțiune practică – Ecologizarea curții școlii Sub coordonarea învățătorului, elevii au participat la o activitate practică de curățenie în spațiile din jurul școlii. Această acțiune a contribuit nu doar la igienizarea mediului apropiat, ci și la responsabilizarea elevilor față de propriul spațiu de viață.

Realizarea unei prezentări PowerPoint Împărțiți în echipe, elevii au elaborat o prezentare digitală cu tema „Ce putem face pentru natură?”. Fiecare echipă a contribuit cu o secțiune: reciclare, economisirea energiei, protejarea pădurilor etc. Această activitate a susținut dezvoltarea competențelor digitale și de comunicare orală.

Expoziție cu obiecte realizate din materiale reciclabile În încheierea proiectului, elevii au creat și prezentat obiecte artistice și practice confecționate din materiale reciclate: cutii, PET-uri, carton, dopuri, ziare vechi etc. Expoziția a fost amenajată într-un spațiu comun al școlii și a fost vizitată de elevi din alte clase, cadre didactice și părinți.

Rezultate și impact: Proiectul a avut un impact pozitiv asupra elevilor, dezvoltându-le spiritul ecologic.

2. Atelier de lectură: „Povești cu tâlc”

Atelierul de lectură „Povești cu tâlc” a fost conceput ca o activitate interactivă de învățare, desfășurată săptămânal, în cadrul orelor de Limba și literatura română. Scopul

principal al acestei activități a fost dezvoltarea competențelor de lectură, înțelegere a textului și exprimare orală, prin abordarea unor texte narative cu valențe morale și educative.

Metoda centrală utilizată a fost „Lectura cu voce tare”, urmată de discuții ghidate. Elevii ascultau mai întâi povestea citită de către învățător sau de un coleg, după care urmau întrebări deschise, menite să stimuleze analiza și reflecția asupra mesajului textului. Întrebările au fost formulate astfel încât să încurajeze exprimarea propriilor opinii, justificarea punctelor de vedere și compararea comportamentului personajelor cu situații din viața reală.

Printre textele abordate s-au numărat povești clasice precum „Punguța cu doi bani” de Ion Creangă, „Fata babei și fata moșneagului” sau fragmente din povești ale lui Esop și La Fontaine. Fiecare poveste a fost analizată nu doar din punct de vedere narativ, ci și moral, elevii fiind invitați să identifice trăsăturile personajelor, conflictele apărute și soluțiile propuse.

Un aspect important al atelierului a fost dezvoltarea empatiei, prin încurajarea elevilor să se pună în locul personajelor și să imagineze finaluri alternative. De asemenea, prin exprimarea ideilor în fața colegilor, elevii și-au consolidat încrederea în sine și și-au îmbunătățit coerența exprimării orale.

Activitatea s-a încheiat frecvent cu mici creații personale – scurte texte scrise sau ilustrații inspirate din povestea lecturată, ceea ce a permis integrarea artei și a scrisului creativ în învățare. Astfel, atelierul „Povești cu tâlc” a devenit un spațiu educațional viu, care a contribuit semnificativ la formarea gândirii critice și a valorilor morale în rândul elevilor.

3. „Școala altfel” – Ateliere de viață practică

În cadrul programului național „Școala altfel”, elevii clasei a IV-a au fost implicați într-o serie de ateliere de viață practică, menite să le dezvolte abilități utile pentru viața de zi cu zi și să consolideze legătura cu valorile comunității locale. Aceste activități extracurriculare au fost gândite într-un format nonformal, centrat pe învățarea prin experimentare, colaborare și interacțiune directă cu persoane din afara școlii.

Printre cele mai apreciate ateliere s-au numărat:

- Atelierul de gătit sănătos, unde elevii au pregătit gustări simple și echilibrate, învățând despre igiena alimentației, importanța unui stil de viață sănătos și respectul față de muncă. Sub îndrumarea părinților voluntari și a unui bucătar local, copiii au

lucrat în echipă, asumându-și sarcini practice precum curățarea legumelor, decorarea platourilor și servirea colegilor.

- Atelierul de cusut și croitorie, desfășurat cu sprijinul unor bunici și părinți pricepuți, i-a introdus pe elevi în universul lucrului manual. Copiii au învățat să coasă nasturi, să repare mici rupturi și chiar să confecționeze semne de carte din material textil, dezvoltând astfel motricitatea fină, răbdarea și atenția la detalii.
- Atelierul de meșteșuguri din lemn a fost coordonat de un meșteșugar local, care le-a arătat elevilor cum se folosesc unelte simple pentru a crea obiecte decorative din lemn. Elevii au avut ocazia să-și creeze propriile rame foto, suporturi de creioane sau ornamente, dezvoltându-și simțul estetic și abilitățile tehnice de bază.

Pe lângă dezvoltarea spiritului practic, aceste activități au încurajat lucrul în echipă, respectul față de muncă și cooperarea cu adulții din comunitate. Elevii au înțeles valoarea tradițiilor, au descoperit meserii noi și au dobândit încredere în propriile forțe prin reușite concrete.

„Școala altfel” a reprezentat, astfel, o oportunitate valoroasă de învățare experiențială, în care școala a devenit un spațiu deschis către viața reală, încurajând formarea unor atitudini pozitive față de muncă, comunitate și autoeducație.

Modelele de bună practică la clasa a IV-a reflectă o educație centrată pe elev, care valorifică potențialul fiecărui copil, încurajează colaborarea și promovează învățarea activă. Acestea reprezintă repere importante pentru cadrele didactice care doresc să aducă inovație și calitate în procesul educațional.

Bibliografie

1. Cretu, C. (2014). *Gândirea critică și creativă în procesul didactic*. Iași: Editura Polirom.
2. Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Cucuș, C. (2016). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gradul didactic II*. Iași: Polirom.
4. Ministerul Educației (2022). *Programa școlară pentru învățământul primar*.
5. Stanciu, M. (coord.). (2020). *Modele de bună practică în învățământul primar*. București: Editura Aramis.

Bune practici

PROF. NIȚĂ ONUȚA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ REGINA MARIA VINTILEASCA, VRANCEA

Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă un grup divers, cu nevoi variate, care necesită un sprijin adaptat și o abordare individualizată în procesul educativ. În învățământul primar, este esențial ca acești elevi să aibă acces la o educație de calitate, care să răspundă specificităților fiecărei persoane. Modelele de bune practici pentru elevii cu CES sunt concepute pentru a sprijini integrarea lor în comunitatea școlară, asigurându-le un mediu în care se simt acceptați, respectați și motivați să învețe.

Acest referat își propune să exploreze câteva dintre cele mai eficiente modele de bune practici pentru elevii cu CES, evidențiind importanța personalizării învățământului, utilizarea unor metode didactice inovative și promovarea incluziunii sociale.

Una dintre cele mai importante bune practici în educația elevilor cu CES este personalizarea învățării. Aceasta presupune adaptarea activităților educaționale și a materialelor didactice în funcție de nevoile specifice ale fiecărui elev. Personalizarea învățării poate include:

Utilizarea de materiale vizuale, tactice sau interactive, care ajută elevii să înțeleagă mai bine conceptele predare. De exemplu, elevii cu deficiențe de auz pot beneficia de materiale vizuale și video subtitrate, iar cei cu deficiențe de vedere pot avea acces la texte braille sau la aplicații pentru citire vocală. În educația elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES), un aspect esențial pentru succesul procesului de învățare este utilizarea materialelor didactice adaptate, care răspund nevoilor individuale ale fiecărui elev. Aceste materiale pot fi vizuale, tactice, auditive sau interactive și sunt menite să sprijine elevii să înțeleagă mai bine conceptele predate, să dezvolte abilități specifice și să participe activ la lecții, indiferent de tipul de dificultăți cu care se confruntă.

Elevii cu deficiențe de auz sau cu dificultăți de înțelegere a limbajului vor beneficia enorm de materialele vizuale. Imaginile, graficele, diagramele și videoclipurile sunt un ajutor deosebit, deoarece ele furnizează un suport vizual care completează și clarifică informațiile verbale. De exemplu:

- Postere și diagrame explicative: Acestea pot fi folosite pentru a ilustra concepte abstracte sau pentru a încuraja memorarea unor informații esențiale prin asocierea acestora cu imagini.
- Videoclipuri educaționale: Elevii cu deficiențe de auz pot urmări materiale video subtitrate, care le oferă acces la informațiile verbale și le ajută să înțeleagă mai bine lecțiile. Aceste materiale sunt deosebit de utile la predarea unor subiecte complexe, deoarece combinația între imagini și text ajută la consolidarea înțelegerii.

Pentru elevii cu deficiențe de vedere sau pentru cei care au dificultăți în a înțelege concepte prin metoda vizuală, materialele tactice sunt o alternativă esențială. Acestea includ obiecte și instrumente care pot fi atinse și manipulate, permițând elevilor să învețe prin simțul tactil:

- Texte în Braille: Elevii cu deficiențe de vedere pot accesa materialele didactice prin texte în Braille, un sistem de scriere care le permite să citească prin atingere. De asemenea, multe școli oferă și cărți și fișe educaționale în format Braille, adaptate pentru diverse discipline.
- Hărți tactile și machete: Machetele în relief sau hărțile tactile ajută elevii cu deficiențe de vedere să perceapă concepte spațiale și geografie, cum ar fi formele și dimensiunile obiectelor sau distribuția continentelor pe harta lumii.
- Jocuri educaționale tactile: Acestea sunt excelente pentru dezvoltarea unor abilități cognitive, cum ar fi recunoașterea formelor sau învățarea despre diferite obiecte, animale sau plante. Aceste jocuri pot include obiecte sau piese pe care elevii le pot atinge pentru a le învăța caracteristicile și funcțiile.

Pentru a sprijini elevii în învățarea activă și pentru a le stimula interesul, materialele interactive reprezintă o metodă extrem de eficientă. Acestea pot include software educativ, aplicații pentru dispozitive mobile, dar și jocuri digitale sau platforme online:

- Aplicații educaționale: Există o gamă largă de aplicații concepute special pentru a sprijini elevii cu CES în dezvoltarea abilităților lor. De exemplu, aplicațiile care folosesc imagini și sunete pentru a învăța vocabular sau pentru a exersa calcule matematice pot fi foarte utile. Aceste aplicații sunt deseori concepute într-un mod intuitiv și accesibil, astfel încât elevii să poată învăța într-un mod interactiv și plăcut.

- Programe de citire vocală: Elevii cu deficiențe de vedere sau cei care au dificultăți în citire pot beneficia de software-uri care citesc cu voce tare textele, facilitând înțelegerea materialelor didactice. Aceste programe sunt foarte utile pentru a sprijini învățarea lecturii și pentru a permite accesul la informații scrise care, altfel, ar fi dificil de înțeles.
- Platforme online educaționale: Aceste platforme permit personalizarea învățării pentru elevii cu CES, adaptându-se la ritmul lor și oferindu-le feedback constant. De asemenea, în cadrul acestor platforme, elevii pot participa la activități interactive și la jocuri educaționale care stimulează gândirea critică și dezvoltarea abilităților cognitive.

Pentru a asigura accesul complet al elevilor cu CES la învățământul de calitate, este esențial ca materialele didactice să fie accesibile. Acest lucru presupune nu doar adaptarea materialelor la nevoile elevilor, dar și asigurarea că fiecare resursă educativă poate fi utilizată eficient de toți copiii, indiferent de dificultățile lor. Implementarea unor instrumente adaptate, precum software-ul de citire vocală, aplicațiile pentru învățarea vocabularului sau fișele în Braille, contribuie la crearea unui mediu educațional incluziv și echitabil.

Prin utilizarea materialelor didactice adaptate, elevii cu cerințe educaționale speciale pot învăța într-un mod care le respectă nevoile și le valorifică potențialul. Astfel, aceștia au șansa de a-și dezvolta abilități și de a obține succesul școlar, contribuind, în același timp, la integrarea lor în comunitatea școlară și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de învățare

Modele de bune practici privind activitățile de educație juridică la elevii cu CES

PROF. SABIN RYBANNA ELENA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ SF. ANDREI

Activitatea 1. – Bullyingul

Scopul: Conștientizarea situațiilor în care le sunt încălcate drepturile și cum să se apere în fața oricărei forme de abuz.

1. Urmăriți cu atenție videoclipul de mai jos:

<https://youtu.be/WaMcXZRtGo8?si=cyYIHBxO28zfsmwi>

2. Pe baza materialului suport prezentat propuneți o *definiție* pentru bullying

3. Realizați o hartă conceptuală prin care să evidențiați rolurile identificate în cazul de bullying prezentat.

4. Joc de rol – proces simulat

Participați la un *scurt proces simulat* în care să analizați comportamentul agresorilor și propuneți câteva măsuri care să contribuie la îmbunătățirea comportamentului agresorilor și la reducerea fenomenului de bullying.

Activitatea 2 – Internetul și protecția datelor

Scopul: Familiarizarea cu drepturile și obligațiile utilizatorilor rețelelor sociale.

1. Dezbateri – Organizează alături de colegii tăi de clasă, o dezbateri cu tema „Crearea unui cont de utilizator într-un program pe Internet – oportunitate sau amenințare?”

2. Joc didactic - Călătoria în mediul online

Participați la următorul joc – Călătorie în mediul online

Scopul jocului: cunoașterea drepturilor din mediul online

Desfășurarea jocului: Facilitatorul le solicită elevilor să propună un drept pe care copiii ar trebui să le aibă în mediul online iar, împreună cu cadrul didactic, încearcă să exemplifice.

Facilitatorul direcționează conversația spre setul de 6 drepturi propuse de Comentariul 25, emis de ONU în luna martie 2021.

Timp necesar: 30 min

(Ghidul siguranței copiilor în mediul online - <https://oradenet.ro/>)

3. Realizează un poster cu datele de contact ale instituțiilor care pot oferi sprijin și consultanță minorilor care sunt în situații de risc când utilizează internetul. Consultați situl <https://oradenet.ro/> - Salvați copiii-Ora de net)

Activitatea 3 - Cum putem să ne protejăm și cum să cerem ajutor în caz de abuz?

Scopul: Informarea elevilor despre instituțiile care pot să ofere protecție și ajutor în caz de abuz

1. Vizionați cu atenție materialul următor

<https://youtu.be/YyN2JS30uRc?si=Fz4p7RbpayC2uHdv>

2. Completați următoarele cadrane cu informațiile din videoclipul de mai sus.

Care sunt drepturile copilului?	Cum arată un abuz?
Cui te adresezi când ești în pericol?	Realizați un desen cu un mesaj de stopare a abuzului asupra minorilor

3. Argumentați printr-un eseu de jumătate de pagină necesitatea cunoașterii modalităților de sesizare a autorităților atunci când se constată o formă de abuz asupra unui minor.

Activitatea 4 - “Dezbateri juridice”

Scopul activității: responsabilizarea elevilor în raport cu modul în care se raportează la anumite situații la care pot lua parte fie ca martor, fie ca autor sau complice, la săvârșirea unor infracțiuni.

Descrierea activității:

Activitatea se va desfășura în două etape, prima având o componentă teoretică și a doua una aplicativă.

Printre temele abordate în prima parte se regăsesc aspecte privind răspunderea penală a minorilor, formele de participare penală și o analiză a unor infracțiuni prevăzute de Codul penal, dar și de legi speciale, precum infracțiunea de nedenunțare, loviri și alte violențe, furt, viol, agresiune sexuală și trafic de droguri.

Exercițiile aplicate, desfășurate în a doua parte a activității urmăresc să sporească atenția elevilor asupra posibilelor consecințe penale ale faptelor lor, dar și responsabilizarea elevilor în raport de modul în care se raportează la anumite situații la care pot lua parte fie ca martor, fie ca autor sau complice, la săvârșirea unor infracțiuni. Prin intermediul acestor spețe, elevii vor răspunde la întrebări cu privire la încadrarea juridică a unor fapte penale și vor învăța cum să gestioneze o situație în care iau cunoștință sau asistă la săvârșirea unor infracțiuni. Elevii vor participa la simulări ale unui proces, interogatoriu, anchetă jucând diverse roluri.

În încheierea activității elevii vor participa la o serie de jocuri tematice și la un Concurș „Cine știe câștigă” la finalul căruia câștigătorii vor fi premiați. Elevii vor participa la jocurile: „Mingea poznașă”- joc despre CINSTE și ADEVĂR din viața clasei/școlii

- „Umbrela protectoare pentru vreme ploioasă” – elevii au evidențiat modalități de intervenție atunci când ești agresat verbal sau fizic
- „Construim împreună o comunitate pașnică”- jocuri de rol pentru evidențierea rezolvării pașnice a conflictelor
- „Profilul copilului respectuos” – elevii au scris un cuvânt pozitiv care- i caracterizează.

Resurse:

-materiale: laptop, videoproiector, flipchart, postickuri, careioci

-umane: elevi, profesor, avocat

Puncte tari:

- Elevii învață cum să gestioneze o situație în care iau cunoștință sau asistă la săvârșirea unor infracțiuni.

Puncte slabe:

- Lipsa unui spațiu școlar adecvat activităților educaționale

Impactul asupra elevilor și/sau altor beneficiari:

- Elevi informați asupra consecințelor actelor de violență în rândul copiilor și tinerilor și a răspunderii pe care o are fiecare persoană implicată într-un act de violență fie ca agresor, victimă sau martor.

Rezultate obținute:

Elevi educația supra modului în care se raportează la anumite situații la care pot lua parte fie ca martor, fie ca autor sau complice, la săvârșirea unor infracțiuni.

Modele de bună practică

PROF. ÎNV. PRIMAR, SABOU DAIANA-ANDREEA,
ȘCOALA GIMNAZIALĂ GÂRDANI

Elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) au nevoie de strategii adaptate pentru a le facilita învățarea și integrarea în mediul școlar. Sunt de părere că aplicarea unor bune practici ajută la dezvoltarea potențialului fiecărui elev, oferindu-le șanse egale în educație.

La clasa la care predau, clasa a II-a, există o elevă care are Cerințe Educaționale Speciale (CES). Această elevă prezintă dificultăți de învățare, datorate absenteismului și a lipsei de sprijin din partea familiei. Aceasta provine dintr-o familie numeroasă, cu un statut social precar.

În primul rând, încă din clasa pregătitoare am creat o relație pozitivă cu aceasta. Încerc să îi fiu apropiată și din cauza faptului că este singura fetiță din clasă și consider că are nevoie de o prezență feminină în jurul ei, în special în timpul pauzelor, când de obicei ea este foarte retrasă și nu obișnuiește să socializeze deloc cu colegii ei, fiind băieți.

Încă de la începutul ciclului primar, am pus bazele încrederii reciproce. Îi arăt mereu că îmi pasă și că vreau să o ajut. Nu o pedepsesc pentru absențe, iar în fiecare dimineață începem ziua cu o discuție prietenoasă. În mod constant trebuie să recuperăm materia pierdută. Pentru aceasta, mi-am creat un plan de recuperare, cu teme esențiale pe care să le parcurgă progresiv. La fiecare lecție, încerc să îi explic conceptele cheie în mod simplificat, concentrându-mă pe esențial și elimin de fiecare dată detaliile care ar putea fi copleșitoare.

De asemenea, pun accent pe munca în echipă, pe colaborare și sprijin din partea colegilor. Uneori îi rog pe unii dintre colegii ei să o ajute să recupereze. Pentru că are acces la telefon și la internet, îi trimit mereu materiale care să o ajute să înțeleagă mai ușor materia predată.

Cu timpul am constatat că îi lipsește motivația pentru învățare. În acest sens, încerc de fiecare dată să leg învățarea de realitatea ei. Fiindcă nu vede utilitatea școlii, am încercat să îi explic cum o va ajuta în viața reală, dându-i numeroase exemple practice. În plus, îi apreciez orice progres, oricât de mic. Fac acest lucru deoarece o văd descurajată că are multe de recuperat și atunci consider că fiecare pas înainte merită recunoscut.

Pun accent și pe implicarea familiei, chiar dacă e minimă. Informez părinții periodic despre progresul ei, fie prin mesaje sau apeluri telefonice, fie fizic, atunci când ne întâlnim după orele de curs. La întâlnirile cu mama ei, i-am explicat importanța școlii și cum îi poate influența viitorul fetei, spunându-i de exemplu, că va avea șanse mai bune la un loc de muncă. De asemenea, am găsit spijin în mătușa fetei care îi oferă ajutor în pregătirea temelor, deși de cele mai multe ori, nu sunt rezolvate corect, fiind nevoie ca la școală să le reluăm pe toate. Am apreciat mereu acest lucru.

În ajutorul elevei vine și consilierul școlii, care lucrează cu ea periodic pe motivație și încredere în sine. Sprijinul consilierului școlar și al CJRAE face o mare diferență, mai ales în gestionarea absenteismului și în oferirea unor intervenții personalizate (ședințe regulate, pentru a o ajuta să își înțeleagă emoțiile și să își recapete încrederea în sine; încurajare constantă, prin care îi sunt apreciate eforturile; stabilirea unor mici recompense etc.).

Viață sănătoasă prin mișcare zilnică pentru copii cu CES

PROF. TĂMĂȘAN DANA MARIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

- **Obiective:**
- Îmbunătățirea stării de sănătate și bunăstării emoționale
- Dezvoltarea motricității fine și grosiere
- Promovarea obiceiurilor sănătoase prin activitate fizică regulată
- Creșterea încrederii și a autonomiei personale

Principii generale:

Activitatea fizică trebuie să fie zilnică – chiar și 15–30 de minute pe zi pot avea un impact major. Adaptarea exercițiilor în funcție de nevoile și abilitățile copilului. Jocul și distracția trebuie să fie în centrul activității. Încurajarea, nu forțarea – copilul trebuie susținut, nu preset. Repetiția și rutina oferă siguranță și predictibilitate copiilor cu CES.

Exemple de exerciții simple și adaptabile:

- Mersul pe loc cu ridicarea genunchilor

Durată: 1-2 minute

Obiectiv: Activarea musculaturii și coordonarea mișcărilor

Adaptare: Se poate face și din poziția șezând, ridicând alternativ genunchii

- Întinderi cu brațele sus și lateral

Descriere: Ridică brațele deasupra capului, apoi lateral, de 10 ori

Obiectiv: Mobilitate articulară, coordonare

Adaptare: Se pot face mișcările mai lente sau cu sprijin vizual (modele)

- Joc cu mingea (rostogolire, aruncare ușoară)

Obiectiv: Coordonare oculo-motorie, atenție

Adaptare: Se folosește o minge moale; exercițiul se poate face în pereche (adult–copil)

- Dans liber pe muzică

Durată: 3-5 minute

Obiectiv: Exprimare emoțională, mobilitate, bucurie

Adaptare: Mișcări simple, ghidate; copilul poate imita mișcările adultului

- Tunelul din perne (mers de-a bușilea)

Obiectiv: Motricitate grosieră, control postural

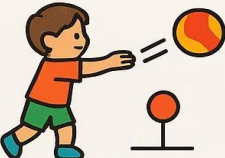

Adaptare: Tunelul poate fi scurt și larg, potrivit pentru mobilitatea copilului

Recomandări pentru un stil de viață sănătos:

- Pauze active între activitățile școlare
- Limitarea timpului petrecut în fața ecranelor
- Hidratare adecvată și gustări sănătoase
- Participarea la activități în aer liber, dacă este posibil
- Implicarea familiei în mișcare (ex: plimbări, jocuri în curte/parc)

Ziua	Activitatea principală	Descriere scurtă	Timp estimat
Luni	Mers pe loc + întinderi	2 min mers pe loc + 10 întinderi de brațe	10–15 min
Marti	Joc cu mingea	Rostogolește/aruncă mingea spre o țintă	15 min
Miercuri	Dans liber pe muzică	Alege o melodie preferată și dansează	10–20 min
Joi	Tunel cu perne	Mers de-a bușilea prin tunel improvizat	10 min
Vineri	Găsește și imită animale	Imită animale: mers ca ursul, săritură ca broasca	15 min
Sâmbătă	Plimbare cu familia	Plimbare ușoară în parc sau curte	20–30 min
Duminică	Exerciții relaxare	de Respirație profundă + mișcări lente pe muzică instrumentală	10–15 min

PLAN SĂPTĂMANAL

LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI
 <p>Mers pe loc + intinderi 2 min mers pe loc +</p>	 <p>Joc cu mingea Rostogolește/aruncă spre ó tintă</p>	 <p>Dans liber pe muzică Alege o melodie preferat si dansează</p>	 <p>Tunel cu perne Mers de-ă busilea prin tunel improvizat</p>
VINERI	SĂMBĂȚĂ	DUMINICĂ	EXERCITII
 <p>Găsește și imită animale Imită animale: mers ca ursul, săritură ca broș</p>	 <p>Plimbare cu familia Plimbare ușoară în parc sau curte</p>	 <p>Exerciții de relaxare lente pe muzică</p>	 <p>Respirație profundă + miscări lente pe muzică instrumentală</p>

Educația ecologică la vârsta copilăriei

PROF. ȚURA ROXANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE, MARAMUREȘ

Motto: "Am primit lumea ca o moștenire pe care nu-i îngăduit nimănui să o deterioreze, ci pe care fiecare generație este obligată să o lase mai curată!"

(J. Joubert)

Educația ecologică se bazează pe cea mai importantă latură "igiena" și este angajată pe drumul transformării conștiințelor pentru a le determina să stabilească noi relații chiar din cele mai bune între om și natură, pentru a opri asaltul dezechilibrelor, consecința poluării, artificializării, al suprapopulației sau al exploatărilor sociale și economice.

Vârsta copilăriei este cea mai propice pentru demararea activităților pentru educația de mediu și trebuie să fie rezultatul unui lucru în echipă, la care își aduce aportul familia, prietenii, administrația locală și școala.

Comportamentele și convingerile formate copiilor la o vârstă cât mai fragedă sunt cele care se păstrează cel mai bine toată viața. De aceea, în educația realizată încă din copilărie trebuie să pornim de la interesul firesc al copiilor pentru plante și animale, pentru ceea ce reprezintă în general natura pentru ei. În acest context, educarea copiilor în vederea însușirii unor norme de comportament ecologic, a devenit tot mai necesară astăzi, când se înregistrează o influență crescută a omului asupra naturii.

Curiozitatea pe care copiii o manifestă față de fenomenele naturii trebuie menținută și transformată într-o puternică dorință de a le cunoaște și înțelege din ce în ce mai bine. Observarea sistematică a dezvoltării și schimbării în timp a plantelor, a creșterii și îngrijirii animalelor, educă atenția, spiritul de observație deprinderea de a sesiza schimbările din natură și dorința de a cunoaște cauzele acestora. Noile cunoștințe transmise copiilor cu prilejul observării diferitelor fenomene ale naturii sunt înțelese și memorate cu multă ușurință.

Acțiunile organizate cu copiii trebuie să urmărească obiective accesibile și posibil de realizat, cu conținuturi, strategii și tematici corespunzătoare:

- Însușirea unor cunoștințe din domeniul ecologic prin activități cu caracter demonstrativ și experimental;
- Antrenarea copiilor în activități de îngrijire a păsărilor, plantelor și animalelor;

- Conștientizarea copiilor de a economisi apa, energia electrică și lemnul;
- Vizitarea unor rezervații naturale, a unor amenajări speciale;
- Educarea copiilor în sensul păstrării sănătății mediului natural în care trăiesc;
- Valorificarea educativă a unor texte literare, casete video cu conținut ecologic
- Formarea unui comportament civic și a deprinderilor de ocrotire a mediului înconjurător.

Dorința copiilor de a explora și de a descoperi noi orizonturi este pe deplin satisfăcută de activitățile de cunoașterea mediului desfășurate prin mai multe mijloace de realizare: observare, povestire, experiment, lectură după imagini etc. Pe lângă activitățile desfășurate la școală, o modalitate atractivă de educație ecologică a copiilor o reprezintă și excursiile, vizitele și drumețiile. Putem organiza cu copiii excursii în pădure, unde ei pot înțelege mai bine importanța pădurii, pot simți diferența dintre aerul expirat în oraș și aerul curat din pădure.

La vârstele mici, cel mai bun mijloc de educație ecologică este jocul cu imagini sau jocul de imitație, prin care el găsește noi căi de comunicare interioară a cunoștințelor sale despre mediul înconjurător (comunică, ghicește, se distrează, descoperă, reconstituie, compară, clasifică).

Strategii și activități pentru învățarea ecologică:

Pentru a încuraja educația ecologică în școală, pot fi implementate următoarele strategii și activități:

- ✓ Explorarea grădinii școlii:

Transformarea grădinii școlii într-un laborator natural. Copiii pot observa plantele în creștere, pot înțelege nevoile lor și pot învăța despre polenizare.

- ✓ Excursii în natură:

Organizarea unor excursii în parcuri, păduri sau arii protejate pentru a-i familiariza pe copii cu diversitatea mediului înconjurător.

- ✓ Proiecte de reciclare și reutilizare:

Implicarea copiilor în proiecte practice de reciclare și reutilizare. Aceste activități îi învață despre importanța gestionării adecvate a deșeurilor.

- ✓ Crearea unui ierbar (herbariu) :

Invitarea copiilor să colecteze frunze, flori și plante din jurul școlii. Acestea pot fi presate și adăugate într-un herbariu, împreună cu numele și caracteristicile lor.

- ✓ Observarea vieții sălbatice:

Organizarea unor excursii în natură sau simpla observare a păsărilor și insectelor din grădina poate fi o modalitate minunată de a-i învăța pe copii despre biodiversitate.

✓ Construirea unei grădini școlare:

Implicarea copiilor în crearea și îngrijirea unei grădini școlare. Ei vor învăța despre procesele de creștere a plantelor și vor dezvolta grijă față de natură.

Educația ecologică joacă un rol esențial în dezvoltarea copiilor mici, contribuind la formarea unor obiceiuri sănătoase și la conștientizarea mediului înconjurător. Iată câteva aspecte importante:

- Conștientizarea mediului: Copiii învață să recunoască și să aprecieze natura, înțelegând importanța conservării resurselor și a biodiversității.
- Dezvoltarea empatiei: Prin educația ecologică, copiii își dezvoltă empatia față de animale și plante, ceea ce îi ajută să înțeleagă interconexiunile din ecosisteme.
- Obiceiuri durabile: Învățând despre reciclare, reducerea deșeurilor și utilizarea responsabilă a resurselor, copiii pot adopta obiceiuri care să protejeze mediul.
- Gândirea critică: Educația ecologică încurajează copiii să gândească critic despre problemele de mediu, să pună întrebări și să caute soluții.
- Activități practice: Implicarea în activități precum grădinaritul sau excursiile în natură le oferă copiilor experiențe directe, care întăresc învățarea.
- Responsabilitate socială: Educația ecologică îi ajută pe copii să devină cetățeni responsabili, care își asumă rolul în protejarea planetei.

Rolul părinților în educația ecologică

Părinții pot sprijini educația ecologică a copiilor prin:

- ✧ Participarea la activități în natură: Petrecerea timpului în aer liber cu copiii, explorând natura împreună și învățând din experiență directă.
- ✧ Promovarea comportamentului sustenabil: Implicarea copiilor în activități de economisire a energiei, reciclare și reducere a consumului de apă.
- ✧ Încurajarea curiozității: Răspunderea la întrebările și curiozitățile lor despre natură, stimulându-le dorința de cunoaștere.

Educație ecologică pentru copii nu este neapărat o disciplină, ci mai mult un mod de viață. Copiii pot învăța de mici cum să sorteze deșeurile, să respecte mediul înconjurător, să consume mai puțin. Toate aceste gesturi îi vor face să fie conștienți de ce înseamnă ecologie și să devină un „cetățean verde”. În acest sens, putem exemplifica :

Închide robinetul atunci când te speli pe dinți!

Acest obicei poate fi deprins de când copilul are 1 an și jumătate, maxim doi, atunci când deja învață să se spele singur pe dinți. A lăsa apa să curgă este o risipă. Când te speli pe dinți cu robinetul deschis, poți să consumi până la 12 litri pe minut. Ceea ce este foarte mult, nu?

Economisește hârtie!

O foaie are două fețe, deci copilul poate face două desene pe ea! Ii putem spune, că folosind mai puțină hârtie vom păstra vii pădurile care sunt esențiale planetei pe care trăim!

Colectează bateriile uzate din jucăriile tale!

Din aproximativ un miliard de baterii puse pe piață, doar 33% sunt colectate pentru reciclare! Dăm copilului o cutie mică pentru a depozita bateriile uzate din jucăriile sale. Data viitoare, când vom merge împreună la cumpărături, îl îndrumăm pe el să le depună la centrele de colectare din magazine.

Explicăm că bateriile nu pot fi aruncate la gunoiul normal, deoarece sunt foarte poluante. Ideal să fi sa inlocuim bateriile de unică folosință cu baterii reîncărcabile, chiar dacă sunt mai scumpe, ne vor ajuta să economisim bani pe termen lung.

Mergeți la școală sau plimbare pe jos sau cu transportul în comun

Dacă școala este în apropiere, obișnuim copilul să meargă pe jos până acolo. Sau la parcul din zona noastră, sau...oriunde mergem noi de obicei pe distanțe scurte! Spunem copilului că mașina poluează, și făcând acest gest mic, ajută planeta să respire mai bine.

Oprește lumina când ieși din cameră!

Este un gest mic care nu necesită efort, dar care ajută enorm la păstrarea resurselor și scăderea facturilor! Dacă toți părinții și copiii din întreaga lume ar juca acest „joc”, vom economisi foarte mult și PLANETA noastră ar fi mult mai sănătoasă.

Nu rupe florile !

Toate plantele pe care le întâlniți sunt parte integrantă a naturii. Pentru a ajuta copilul să înțeleagă, explicăm că florile, iarba au rădăcini în pământ și sunt în viață. Insectele și ANIMALELE au nevoie de ele pentru supraviețuire. Dacă smulgem plantele, această mică lume microscopică va fi distrusă.

Bibliografie:

1. Kelemen, K., Papp, D.J., Sos, T., Nagy, A.A., Kiss, R.B., 2013 -Natura -dascăl pentru dascăli. Metode educative pentru promovarea rețelei Natura 2000. Asociația "Grupul Milvus" Târgu Mureș, Mureș.

2. Hac, P.A., 2010 -Educație ecologică. Ghidul educatorului de mediu. Administrația Parcului Natural Lunca Mureșului, Arad.

***, 2012 -Managementul educației ecologice. Ghid ECO pentru pici, părinți și bunici. Zalău, Sălaj.

3. Dilă, S., Crăciun, V., 2002 -"Glasul Naturii". Ghid practic de educație pentru mediu pentru învățământul preșcolar, Tulcea.

Jocul senzorial

PROF. TECAR RODICA-MARIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE, MARAMUREȘ

Argument:

Jocul ocupă un loc important în abordarea copilului, fiind un mijloc educațional care asigură trecerea la o etapă superioară a evoluției psihicului, la o nouă perioadă de dezvoltare. Copilul cunoaște lumea înconjurătoare cu ajutorul simțurilor și percepțiilor. Totodată, prin intermediul jocului se formează o atitudine pozitivă față de munca în echipă sau independentă și se facilitează realizarea unității colectivului de copii implicați în desfășurarea exercițiului ludic prin antrenarea complexă a potențialului senzorio-perceptiv-motric.

Dezvoltarea capacităților senzoriale, precum și percepțiile se realizează în cadrul jocurilor senzoriomotorii: apucarea obiectelor, manipularea lor în cadrul jocurilor bazate pe diverse culori și texturi sau prin jocurile de asociere și explorare polisenzorială.

Scopul general al jocului senzorial este stimularea cognitivă prin intermediul unui proces corespunzător de educare a simțurilor.

JOCUL „CULORILE FERMECATE DIN GRĂDINĂ ADUNATE”

Tema: Fructe și legume

Forma de realizare: joc senzorial

Competențe:

1. cunoașterea elementelor și fenomenelor lumii înconjurătoare prin intermediul acțiunilor de explorare senzorială
2. formarea și exersarea coordonării psihomotorice
3. formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptive în relația cu mediul natural și social

Obiective operaționale:

- Să recunoască fructe și legume de sezon

- Să participe activ la joc prin răspuns motric, respectând cerința de a completa fructele și legumele cu pompoanele corespunzătoare (mărime și culoare)

ETAPELE JOCULUI

Sarcina didactică: realizarea exercițiilor psihomotorii necesare deplasării unor obiecte de mărime diferită cu respectarea regulilor de joc

Elemente de joc: întrecerea, formula de introducere în joc, ecusoane și aplauze

Conținutul și etapele jocului: gruparea pompoanelor după mărime, introducerea lor în spațiul adecvat de joc, identificarea fructelor și legumelor după culoare prin asocierile de referință, umplerea spațiilor lacunare ale fructelor și legumelor cu pompoanele corespunzătoare și cu respectarea celor două criterii de referință (mărime și culoare)

Regulile jocului: Fiecare participant trebuie să sorteze în prima fază a jocului pompoanele colorate în două grupe după criteriul de mărime, iar după sortarea completă se vor introduce pe rând toate pompoanele din joc prin orificiul marcat pe planșeta jocului. Conducătorul jocului (profesorul sau un elev) va participa la amestecarea pompoanelor prin agitarea ușoară a planșetei cu mișcări uniforme de la stânga la dreapta. După amestecarea pompoanelor, conducătorul jocului memorează formula de introducere a jocului: „fructe și legume la un loc, start joc!”.

Rând, pe rând, jucătorii vor deplasa pomponul corespunzător pentru fructul sau leguma selectată din planșetă prin utilizarea mișcărilor în plan de apucare cu vârful degetelor de la o mână și deplasare ușoară a pomponului în direcția formei lacunare astfel încât spațiul decupat să fie completat și să fie corect realizată asocierea formă- culoare. Câștigătorii jocului sunt desemnați în funcție de realizarea corectă a etapelor senzoriomotorii prin completarea fructelor și legumelor cu pompoanele de referință și asocierea corespunzătoare, mărime și culoare pentru fiecare fruct sau legumă din jocul „Culorile fermecate din grădină adunate”.

Material didactic: carton, hârtie glasă colorată, pastă de lipit, copertă transparentă de plastic, foarfece, riglă, cariocă, pompoane colorate, cartonașul de introducere în joc, pompoane.

Desfășurarea jocului: Se citește regulamentul și sunt explicate etapele de joc. Se va efectua realizarea jocului de probă pentru asigurarea respectării etapelor și stabilirea câștigătorilor. Copiii memorează formula de introducere în joc. După efectuarea jocului de probă se stabilește cine va fi conducătorul jocului. Se discută despre fructe și legume, sunt enumerate caracteristici ale fructelor/ legumelor de sezon și sunt apreciate răspunsurile jucătorilor.

Fiecare copil sortează cu atenție pompoanele colorate după criteriul de mărime pe care le va introduce în spațiul de joc. Conducătorul jocului amestecă pompoanele, rostind formula de introducere în joc „fructe și legume la un loc, start joc!” și alege un jucător pentru o legumă sau un fruct care a fost denumit corect. iar jucătorul ales va deplasa cu atenție pomponul care are aceeași culoare cu fructul sau leguma la care trebuie să ajungă.

Fiecare jucător își antrenează consecutiv degetele cu mișcări alternative prin exercițiul „apăsarea clapelor de pian,, după care va deplasa pomponul în direcția menționată anterior. Se va considera corectă execuția mișcărilor dacă jucătorul reușește să deplaseze pomponul cu vârful degetelor și să-l fixeze corespunzător în spațiul lacunar. În această situație jucătorul este declarat câștigător și va putea relua jocul până la epuizarea tuturor pompoanelor disponibile în spațiul de joc. Fiecare câștigător este aplaudat. În varianta extinsă a jocului se vor acorda cartonașe cu fructe care reprezintă puncte acumulate în cadrul jocului, în așa fel încât să existe un clasament final în funcție de numărul cartonașelor colectate în cadrul jocului.

Evaluarea: Se apreciază efortul de a realiza sarcina didactică, comportamentul motric pe tot parcursul jocului, perseverența mișcărilor în plan senzorial și respectarea regulilor de joc. Sunt nominalizați câștigătorii și se acordă ecusoane cu titlul jocului tuturor participanților.

Bibliografie:

1. Dumitru G., Metodica activităților instructive-educative în învățământul preprimar, Editura Didactica Nova, Craiova, 2007.
2. Horațiu Catalano, Ion Albușescu, Didactica jocurilor, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.

Atelier de măștișoare pentru mămici

PROF. UDREL GEORGIANA-LAURA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ NR.1 SIBIU

Primăvara este anotimpul renașterii, al bucuriei și al iubirii, iar unul dintre cele mai frumoase obiceiuri românești este oferirea măștișoarelor. Anul acesta, elevii noștri, alături de mamele lor, au participat la un atelier special, unde au creat măștișoare unice și pline de emoție.

Atelierul de realizare a măștișoarelor a fost o experiență minunată, desfășurată într-o atmosferă caldă și prietenoasă. Elevii mei, elevi cu dizabilitate intelectuală severă, și-au pus toată creativitatea și dăruirea în realizarea acestor mici simboluri ale primăverii, fiind sprijiniți și încurajați de mamele lor.

Pentru confecționarea măștișoarelor, am folosit materiale naturale și colorate: flori uscate, biluțe de diferite dimensiuni, pe care le-am transformat în vase miniaturale, și inimi de lemn, pictate cu roșu. Aceste elemente au fost atent asamblate, iar rezultatul a fost impresionant: măștișoare delicate, unice, realizate cu mult drag.

Elevii au fost entuziasmați să creeze ceva special pentru mamele lor, iar bucuria din ochii acestora a fost cea mai mare răsplată. Unii dintre copii au ales să personalizeze măștișoarele, scriind pe ele mici mesaje de dragoste și recunoștință, transformând astfel fiecare creație într-o amintire prețioasă.

Această activitate nu a fost doar un exercițiu de creativitate, ci și un prilej de consolidare a relațiilor dintre elevi, părinți și profesori. Implicarea mamelor în acest proces a avut un impact extraordinar asupra copiilor, oferindu-le sprijin emoțional și motivație.

Atelierele de acest tip contribuie semnificativ la dezvoltarea abilităților sociale ale elevilor, la creșterea stimei de sine și la dezvoltarea autonomiei. Când familia și școala colaborează, rezultatele sunt vizibile: copiii se simt acceptați, valorizați și capabili să creeze lucruri minunate.

Pe lângă dezvoltarea creativității, aceste ateliere ajută elevii să-și exerseze abilitățile motorii fine și să-și dezvolte răbdarea și perseverența. Procesul de realizare a măștișoarelor

a fost pentru ei un mod de a-și exprima sentimentele și de a demonstra că, indiferent de dificultățile pe care le întâmpină, pot crea lucruri minunate cu propriile mâini.

Un alt aspect important al acestui parteneriat în cadrul activității a fost legătura strânsă dintre profesorul diriginte și părinți. Comunicarea și colaborarea deschisă au făcut posibilă desfășurarea unei activități reușite, care a demonstrat că atunci când ne unim forțele, putem crea un mediu educațional incluziv și armonios.

Prin acest atelier, am reușit nu doar să celebrăm venirea primăverii, ci și să demonstrăm că iubirea, răbdarea și sprijinul pot face minuni. Fiecare măștișor creat a fost un simbol al dragostei și al efortului comun, o dovadă că mâinile și inimile unite pot crea adevărate opere de artă.

Astfel de activități sunt esențiale în școlile speciale, iar eu îmi propun să continui să dezvolt proiecte care să implice activ elevii, părinții și profesorii într-un parteneriat educațional benefic pentru toți.

Ludoterapia și rolul ei în diminuarea tulburărilor de limbaj

PROF. VRENCEAN SIMONA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA-MARE

Jocul este o activitate fundamentală în copilărie, având un impact major asupra dezvoltării cognitive, afective și sociale. Acesta reprezintă o formă de reflecție și reproducere a realității, permițând copilului să-și dezvolte imaginația, gândirea și limbajul. Jocurile contribuie la înțelegerea și internalizarea experiențelor, stimulând procesul de învățare și formarea unor abilități esențiale, cum ar fi cooperarea, rezolvarea problemelor, respectarea regulilor și exprimarea emoțiilor.

Limbajul, componentă esențială a dezvoltării copilului, este influențat în mod direct de joc. Activitățile ludice contribuie la îmbogățirea vocabularului, dezvoltarea logicii și a creativității, dar și la formarea capacității de exprimare coerentă. Prin joc, copiii învață să comunice mai eficient, să își exprime dorințele și să interacționeze social. Jocurile tematice, în special cele care implică asumarea unor roluri, îi ajută pe copii să își dezvolte structurile gramaticale, să înțeleagă contexte noi și să aplice cunoștințele dobândite.

Ludoterapia – O Abordare Terapeutică

Ludoterapia este o metodă terapeutică ce utilizează jocul pentru a sprijini dezvoltarea copiilor, în special a celor care prezintă întârzieri în dezvoltare sau tulburări de limbaj. Această metodă își propune să creeze un mediu plăcut și stimulat, în care copilul se simte în siguranță și este motivat să învețe. Ludoterapia valorifică potențialul jocului de a stimula procesele cognitive, emoționale și sociale, oferindu-le copiilor oportunitatea de a-și exprima emoțiile, de a înțelege situații complexe și de a-și dezvolta competențele comunicative.

În România, Constantin Păunescu (1997) a fost printre primii specialiști care au evidențiat beneficiile ludoterapiei în lucrul cu copiii. El a subliniat faptul că jocul reprezintă un mijloc natural și eficient de stimulare a dezvoltării, integrând elemente din terapiile cognitive, comportamentale și de dezvoltare.

Activități Ludice pentru Dezvoltarea Limbajului

În procesul de corectare a tulburărilor de limbaj, activitățile ludice ocupă un loc central. Acestea includ:

Jocuri pentru corectarea defectelor de articulare: Exerciții care implică repetarea sunetelor și silabelor problematice într-un cadru distractiv.

Jocuri pentru dezvoltarea auzului fonematic: Activități care îi ajută pe copii să distingă sunetele și să le asocieze cu semnificațiile lor.

Jocuri de dezvoltare a motricității fine: Puzzle-uri, construirea de forme sau alte activități ce îmbunătățesc coordonarea mână-ochi, element important în dezvoltarea limbajului.

Jocuri simbolice: Activități de rol, cum ar fi „de-a magazinul” sau „de-a doctorul,” care ajută la consolidarea structurilor gramaticale și la dezvoltarea capacității de comunicare.

Aceste activități sunt adaptate nivelului individual al copilului și pot fi desfășurate atât individual, cât și în grupuri mici, creând un mediu propice învățării și cooperării.

Beneficiile Ludoterapiei

Cercetările arată că ludoterapia oferă numeroase beneficii pentru copiii cu tulburări de limbaj:

Stimularea gândirii abstracte și a creativității: Prin joc, copiii învață să rezolve probleme și să găsească soluții inovatoare.

Îmbunătățirea capacităților sociale: Jocurile de grup dezvoltă empatia, cooperarea și respectarea regulilor.

Corectarea și stimularea limbajului: Prin repetarea și consolidarea noțiunilor, copiii își îmbunătățesc pronunția, vocabularul și structurile gramaticale.

Crearea unui mediu plăcut și relaxant: Ludoterapia reduce anxietatea și crește motivația copilului de a învăța.

Dezvoltarea motivației și a atenției: Activitățile ludice captează interesul copiilor, ceea ce contribuie la o mai bună concentrare și implicare.

Rolul Specialistului în Ludoterapie

Un aspect esențial al ludoterapiei este implicarea terapeutului sau a logopedului, care adaptează jocurile în funcție de nevoile fiecărui copil. Specialistul își propune să construiască o relație de încredere cu copilul, să creeze un mediu stimulat și să urmărească progresul în timp. Evaluarea inițială a nevoilor copilului este urmată de implementarea unui program personalizat, care include activități atractive și variate.

Concluzie

Ludoterapia este o abordare inovatoare și eficientă în corectarea tulburărilor de limbaj, având multiple beneficii pentru dezvoltarea copilului. Prin joc, copiii își dezvoltă abilitățile cognitive, emoționale și sociale, învățând să comunice mai bine și să își exprime emoțiile. Activitățile ludice sunt o punte între lumea copilăriei și procesul educațional, contribuind la integrarea armonioasă a copiilor în societate.

Rolul resurselor educaționale speciale în digitalizarea învățământului

PROF. DOBRICAN ROXANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ, BAIA MARE

În era digitală în continuă evoluție, tehnologia a devenit o parte integrantă a vieții noastre cotidiene. Această transformare a afectat în mod semnificativ diverse domenii, inclusiv educația. În cadrul acestui proces de digitalizare, resursele educaționale speciale joacă un rol crucial în asigurarea accesului echitabil la educație pentru toți elevii, indiferent de nevoile lor speciale. Acest referat investighează importanța și impactul resurselor educaționale speciale în contextul digitalizării, evidențiind modalitățile în care acestea pot îmbunătăți experiența de învățare a elevilor cu nevoi speciale.

Rolul resurselor educaționale speciale

Rolul resurselor educaționale speciale în digitalizarea învățământului este esențial pentru a asigura accesibilitatea și integrarea tehnologiilor digitale în educație, în special pentru elevii cu nevoi educaționale speciale. Digitalizarea educației nu doar că îmbunătățește accesul la materiale educaționale, dar oferă și oportunități unice pentru personalizarea învățării și pentru sprijinirea elevilor cu dificultăți de învățare.

1. Accesibilitate pentru toți elevii:

Resursele educaționale speciale sunt concepute pentru a sprijini elevii cu nevoi speciale, cum ar fi cei cu dizabilități, dificultăți de învățare sau alte condiții care le influențează procesul educațional. În contextul digitalizării, aceste resurse pot include:

- **Software de citire a textelor** pentru elevii cu deficiențe de vedere.
- **Subtitrări și transcrierea textelor audio** pentru elevii cu deficiențe de auz.
- **Instrumente de învățare adaptivă** care pot ajusta materialele în funcție de ritmul și nevoile fiecărui elev.
- **Aplicații de învățare vizuală** pentru elevii cu dificultăți de învățare sau dizabilități cognitive, care facilitează înțelegerea prin imagini și grafice.

2. Personalizarea învățării:

Digitalizarea educației permite crearea unor resurse personalizate care se adaptează nevoilor individuale ale fiecărui elev. Platformele educaționale și software-ul pot ajusta conținutul pe baza progresului elevilor, ceea ce este deosebit de util pentru cei care au nevoie de un ritm mai lent sau metode de învățare diferite. Aceste resurse sunt esențiale pentru a sprijini elevii cu nevoi educaționale speciale în a-și atinge potențialul maxim.

3. Stimularea participării active:

Resursele educaționale speciale pot stimula participarea activă a elevilor în procesul de învățare, oferind un mediu mai incluziv și mai interactiv. De exemplu, prin utilizarea de jocuri educaționale sau simulări interactive, elevii pot învăța prin practică și experiență, ceea ce poate fi mai eficient decât metodele tradiționale de învățare pentru aceștia.

4. Sprijin pentru cadrele didactice:

Resursele educaționale speciale sunt un ajutor important și pentru profesori, care pot folosi tehnologia pentru a oferi mai mult suport individualizat. De exemplu, aplicațiile care analizează progresul elevilor pot oferi feedback în timp real, ajutând profesorii să își adapteze strategiile pedagogice pentru a răspunde mai bine nevoilor fiecărei clase.

5. Formarea continuă a cadrelor didactice:

Un alt aspect important al digitalizării în educație este formarea continuă a cadrelor didactice în utilizarea eficientă a resurselor educaționale speciale. Profesorii trebuie să fie instruiți nu doar în utilizarea tehnologiei, dar și în adaptarea materialelor și activităților pentru a răspunde diversității nevoilor elevilor, inclusiv celor cu dizabilități sau dificultăți de învățare.

6. Creșterea accesului la educație:

Digitalizarea poate elimina barierele geografice și fizice, permițând elevilor din zone izolate sau cu mobilitate redusă să acceseze materialele educaționale. Acest aspect este crucial pentru elevii cu nevoi educaționale speciale, care pot avea dificultăți în a participa la cursuri fizice tradiționale.

Impactul digitalizării asupra educației speciale

Utilizarea tehnologiei în educația specială poate contribui la creșterea incluziunii sociale a elevilor cu nevoi speciale, oferindu-le oportunități egale de acces la educație și la resurse educaționale.

Integrarea tehnologiei în procesul de învățare permite elevilor cu nevoi speciale să dobândească abilități tehnologice relevante pentru viitorul lor profesional și personal.

Tehnologiile de asistență și aplicațiile de comunicație pot ajuta elevii cu deficiențe de vorbire sau de auz să comunice mai eficient și să interacționeze în mod adecvat în mediul școlar și social.

Resursele educaționale speciale digitalizate reprezintă o componentă esențială a procesului de învățare pentru elevii cu nevoi speciale în era digitalizării. Aceste resurse nu numai că facilitează accesul la educație și sprijină procesul de învățare personalizată, dar și promovează incluziunea socială și dezvoltarea abilităților relevante pentru viața de zi cu zi și pentru viitorul profesional al elevilor.

Prin continuarea integrării tehnologiei în educația specială și prin investiții adecvate în dezvoltarea și implementarea resurselor educaționale speciale digitale, putem asigura că fiecare elev are șansa de a-și atinge potențialul maxim în procesul de învățare.

În concluzie, resursele educaționale speciale joacă un rol fundamental în digitalizarea învățământului, prin asigurarea unui proces educativ personalizat și accesibil pentru toți elevii, în special pentru cei cu nevoi educaționale speciale. Implementarea și dezvoltarea acestor resurse sunt esențiale pentru crearea unui sistem educațional echitabil, care să răspundă diversității și să sprijine succesul tuturor elevilor.

Bibliografie:

1. <https://edict.ro/rolul-resurselor-educationale-speciale-in-digitalizarea-invatamantului/>

Copilul supraîncărcat emoțional

PROF. THUUDT CRISTINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Când creierul simte pericolul, corpul și mintea vor intra instantaneu într-unul din cele trei moduri: fugi, luptă sau îngheață. Inima bate mai rapid, corpul se încordează, mâinile îți tremură și emoțiile preiau controlul asupra gândurilor raționale. **Ai intrat în zona de Supraîncărcare Emoțională.**

Când copiii pășesc în Zona de Supraîncărcare emoțională, comportamentul lor se schimbă. Strigă, mușcă sau fug; se retrag și își pierd concentrarea ; dau vina pe alții și mint. În această stare, copiii nu sunt capabili să fie raționali, să se controleze sau să aibă un comportament normal. Chiar și cel mai motivat copil (sau adult) care deține cele mai bune strategii de adaptare nu își va putea identifica sau gestiona emoțiile atunci când se găsește în Zona de Supraîncărcare Emoțională. Iar, în calitate de profesori, trebuie să-i învățăm pe copii și adolescenți cum să-și identifice emoțiile, să afle ce declanșează acele sentimente și să oferim strategii pentru a le gestiona într-un mod sănătos.

ZONA DE SUPRAÎNCĂRCARE EMOȚIONALĂ: apare atunci când nu mai rămâne sânge în partea superioară a creierului. Starea de „supraîncărcare” survine atunci când nu mai poți gândi rațional, nu mai poți gestiona emoțiile sau nu mai ai încredere în tine însuși pentru a purta conversații cu ceilalți.

CE SPUN COPIII SUPRAÎNCĂRCAȚI EMOȚIONAL?

Iată, răspunsuri tipice ale unui copil supraîncărcat emoțional: *Nu-mi pasă, Nu știu, Sunt prost, Nimeni nu mă place, Nu este vina mea, Toată lumea este împotriva mea.*

Ceea ce spun copiii acum, nu este rațional, așa că deși ceea ce spui este adevărat, nu te poți purta rațional cu o persoană irațională, așa că a le oferi un contra-argument va fi neproductiv.

CE FAC COPIII SUPRAÎNCĂRCAȚI EMOȚIONAL?

Ei nu doar spun lucruri iraționale, le și fac: refuză să-și asume responsabilitatea, nu sunt dispuși să-și ceară iertare, mint, exagerează, se învinovățesc, au izbucniri comportamentale-lovesc cu pumnul, cu piciorul, țipă, se închid în ei.

Nu toți copiii au aceeași reacție (cum ar fi să mintă), dar ceea ce vei vedea este o schimbare semnificativă de comportament. Corpurile lor se tensionează, fețele devin roșii sau respirația se intensifică. Unii copii își vor păstra emoțiile în interior și vor părea închiși în ei, în timp ce alții vor exterioriza emoțiile și își vor descărca nervii asupra celor din jurul lor.

Copiii care se interiorizează adesea, nu au atât de multe probleme, deoarece nu rostesc cuvinte sau fac lucruri care vor avea drept urmare o pedeapsă. Ca adult, aceste situații sunt dificil de controlat, fiindcă nu știi ce se petrece cu acest copil. În schimb, atunci când copiii își exteriorizează emoțiile, ei vor spune imediat ce-i frământă. Însă, adulților le poate fi greu să rămână stăpâni pe sine atunci când un copil își direcționează emoțiile copleșitoare în exterior.

SĂ-I AJUTĂM PE COPII SĂ-ȘI GESTIONEAZE EMOȚIILE LA ȘCOALĂ

Pentru mulți copii, școala este singurul loc sigur din viața lor. Aceasta asigură structură, adulți stabili, așteptări clare și, în cea mai mare parte, rezultate previzibile. Contrar multora dintre căminele lor, școala este un loc unde copiii se pot relaxa și pot ști că sunt în siguranță. S-ar putea să nu exceleze la învățătură sau social, dar timp de aceste opt ore pe zi, ei știu care este situația. Pentru mulți copii, aceasta este o ușurare. Acești copii vor să vină la școală în fiecare zi, fiindcă școala le asigură ceea ce căminul lor nu face: stabilitate.

Pentru alți copii, școala este un loc stresant. Școlile au cerințe, reguli și așteptări. Mulți copii sunt incapabili să le gestioneze pe toate. Copiii devin supraîncărcați emoțional în mediile școlare în fiecare zi, în fiecare sală de clasă, fie că suntem conștienți de asta sau nu. Unii copii stau liniștiți în timp ce emoțiile îi copleșesc și le fac față pe cont propriu. Acești elevi suferă adeseori de dureri de stomac sau de cap, sau sunt complet distrași în timpul acestor momente. Ei nu se simt în largul lor să-și împărtășească sentimentele în exterior, dar emoțiile lor sunt la fel de intense.

Alți copii își vor exprima starea emoțională într-un mod mai evident. Ei pot țipa, pot arunca lucruri ori se pot comporta în moduri care îi perturbă pe ceilalți elevi. Indiferent de comportamentul pe care îl au, trebuie să interacționăm diferit cu copiii atunci când sunt

copleșiți emoțional. În acel moment, ei nu sunt capabili să înțeleagă ce s-a întâmplat, cum să rezolve situația sau cum să gândească clar. Astfel, trebuie să ne ajustăm așteptările și să fim răbdători. Nu este vorba de faptul că un copil nu ar trebui să primească o pedeapsă, dar în acea stare de supraexcitare emoțională, copilul nu este pregătit să învețe nimic din pedeapsă. Pedepsele sunt utile numai dacă împiedică pe cineva să repete același comportament. O pedeapsă dată atunci când un copil este copleșit emoțional nu-l va învăța nimic și nu va avea ca efect un comportament diferit.

SĂ-I ÎNVĂȚĂM PE COPII SĂ SE AUTOREGLEZE!

Pasul 1: *Explică zona de supraîncărcare emoțională*: desenez o schiță a creierului și le arăt copiilor ce se întâmplă atunci când amigdala lor este activată. Le explic faptul că amigdala se află la baza creierului, iar atunci când este activată de o teamă pe care o simt, sângele va părăsi partea superioară a creierului și va merge la baza creierului pentru a ajuta amigdala.

Pasul 2: *Identifică declanșatorii*: „Un declanșator este orice ne creează un sentiment nedorit.” Copiii trebuie ajutați să-și identifice declanșatorii obișnuiți.

Pasul 3: *Identifică sentimentele*: cu cât copiii sunt mai expuși la împărtășirea sentimentelor, cu atât se vor simți mai în largul lor.

Indiferent de vârstă, dezvoltarea conștientizării a cum te simți, cât de intens este sentimentul și cum vei gestiona sentimentul sunt esențiale pentru controlul emoțiilor.

Bibliografie:

1. Edwards, Allison, *Cartea copilului supraîncărcat emoțional*, trad. Ana Ionesei – București, Editura Niculescu, 2021

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în grădiniță

PROF. MOCIREAN ZOIA MARIA

„Fiecare copil are dreptul de a învăța împreună cu ceilalți, într-un mediu care să-i recunoască potențialul, nu limitele.”

— Anonim (adaptare din principiile educației incluzive)

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în grădiniță reprezintă un proces complex și esențial pentru asigurarea egalității de șanse în educație. Într-o societate modernă, educația incluzivă este o valoare fundamentală, iar grădinița, ca prim mediu formal de învățare și socializare, joacă un rol crucial în formarea atitudinilor și comportamentelor copiilor. Integrarea înseamnă mai mult decât prezența fizică a copilului cu CES într-un colectiv – presupune acceptare, sprijin și adaptarea procesului educațional pentru a răspunde nevoilor fiecărui copil.

Potrivit legislației educaționale din România (Legea Educației Naționale nr. 1/2011 și Ordinul nr. 5574/2011 privind educația incluzivă), copiii cu CES au dreptul de a participa la învățământul de masă, beneficiind de suport educațional specific. Printre formele de sprijin se numără profesorul itinerant și de sprijin, adaptarea curriculară, consilierea psihopedagogică și colaborarea cu familia.

Categoriile de CES includ: deficiențe de vedere, auz, intelectuale, tulburări din spectrul autist, tulburări de limbaj sau de comportament, afecțiuni somatice sau neurologice, precum și dificultăți de învățare. Fiecare categorie necesită intervenții personalizate, bazate pe evaluarea nevoilor copilului și planuri educaționale individualizate (PEI).

Rolul educatoarei în procesul de integrare

Educatoarea are un rol esențial în succesul integrării copilului cu CES. Ea este responsabilă nu doar de transmiterea conținuturilor educaționale, ci și de crearea unui climat emoțional pozitiv și incluziv. În practică, aceasta presupune:

- **Adaptarea activităților** pentru a permite participarea activă a copilului cu CES;
- **Colaborarea cu specialistul de sprijin**, pentru a implementa recomandările din PEI;
- **Stimularea empatiei și cooperării** între copii, pentru a preveni excluderea sau stigmatizarea;
- **Comunicarea constantă cu părinții**, pentru continuitatea intervenției educaționale.

Educația incluzivă solicită și dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice, inclusiv formare în domeniul pedagogiei speciale și al managementului comportamental.

Metode și strategii de integrare

Pentru a sprijini integrarea eficientă a copiilor cu CES, se pot aplica următoarele strategii:

1. **Individualizarea instruirii** – adaptarea sarcinilor, ritmului de lucru, materialelor didactice.
2. **Metode interactive și multisenzoriale** – folosirea jocului, cântecelor, povestirilor cu suport vizual, activități practice.
3. **Rutine clare și predictibile** – esențiale mai ales pentru copiii cu TSA (tulburări de spectru autist).
4. **Managementul pozitiv al comportamentului** – întărirea comportamentelor pozitive, utilizarea recompenselor simbolice.
5. **Fișe de lucru diferențiate**, materiale vizuale (pictograme, calendare vizuale), utilizarea limbajului simplificat.

Un exemplu concret poate fi integrarea unui copil cu tulburări de vorbire: activitățile de dezvoltare a limbajului pot fi adaptate prin folosirea imaginilor, semnelor, jocurilor de rol sau poveștilor terapeutice.

Procesul de integrare a copiilor cu CES nu este lipsit de provocări. Printre cele mai frecvente se numără:

- Lipsa personalului specializat sau a profesorilor de sprijin în unele instituții;

- Resursele materiale și educaționale insuficiente;
- Timpul limitat pentru adaptarea și individualizarea activităților;
- Reticența unora dintre părinți sau colegi;
- Nivelul scăzut de formare a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive.

Aceste obstacole pot fi depășite prin implicare instituțională, sprijin din partea comunității și programe de formare continuă pentru cadrele didactice.

Integrarea copiilor cu CES în grădiniță este nu doar un drept al copilului, ci și o oportunitate pentru întreg colectivul de a învăța despre empatie, diversitate și cooperare. Atunci când se realizează cu deschidere, profesionalism și sprijin adecvat, această integrare contribuie semnificativ la dezvoltarea echilibrată a copiilor și la crearea unei societăți mai incluzive. Este esențial ca toți actorii educaționali – cadrele didactice, părinții, specialiștii și autoritățile – să colaboreze pentru a transforma educația incluzivă din ideal în realitate.

Bibliografie

1. *Legea Educației Naționale nr. 1/2011*, cu modificările și completările ulterioare.
2. *Ordinul MEN nr. 5574/2011* privind aprobarea Metodologiei de organizare a serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu CES.
3. Cucuș, C. (2014). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivat și grade didactice*. Iași: Polirom.
4. Păun, E., Potolea, D. (2002). *Pedagogie. Fundamente teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Polirom.
5. Jigău, M. (2001). *Educația incluzivă – între ideal și realitate*. București: Institutul de Științe ale Educației.
6. Vlăsceanu, L. (coord.). (2002). *Dicționar de sociologie*. București: Editura Babel.
7. UNESCO (2005). *Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All*. Paris: UNESCO.

8. Stan, E. (2019). *Copiii cu cerințe educaționale speciale în grădiniță. Ghid practic pentru cadre didactice*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
9. Neacșu, I. (2010). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Specificul poveștii terapeutice la copiii cu dizabilitate intelectuală

PROF. CSETERKI CLAUDIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Spre deosebire de poveștile obișnuite, cele cu mesaj terapeutic sunt special concepute ca să conțină o idee mascată, exprimată indirect și menită să sugereze o schimbare de atitudine sau de comportament. Această idee este prezentată într-un context neobișnuit, neașteptat, care îl ia prin surprindere pe copil, furându-l din realitate în lumea poveștii, în care absolut totul este cu putință cu ajutorul fanteziei.

Așa cum Prâslea a învățat din toate încercările prin care a trecut și s-a maturizat, așa și elevii vor descoperi noi metode de a face față frustrărilor, nemulțumirilor, vor învăța cum este de dorit să se comporte în societate, va crește încrederea în propria persoană, își vor dezvolta anumite abilități și vor învăța cum să își exprime emoțiile, sentimentele.

În activitatea formativ-educativă și cu atât mai mult în activitatea cu copiii care prezintă diverse dizabilități, povestea terapeutică poate fi o metodă și/ sau un mijloc care să aibă beneficii majore în sfera cognitiv-comportamentală, în reglarea emoțională, și o mai bună integrare în grup.

Poveștile terapeutice sunt indicate și sunt eficiente indiferent de vârsta sau nivelul de școlarizare al elevilor, dar în utilizarea acestora, în cadrul activităților didactice trebuie respectate unele principii de bază, cum ar fi:

- principiul accesibilității;
- principiul tratării individuale, diferențiate;
- principiul respectării particularităților de vârstă;
- principiul unității/corelației dintre concret și abstract.

În acest sens putem nota câteva beneficii ale poveștilor terapeutice (Filipoi, 2012):

- Poveștile sunt o modalitate eficientă de a ajuta copiii în diversele probleme cu care se confruntă. Copiii, ca și adulții, experimentează situații dificile însoțite de sentimente ce pot fi confuze, jignitoare și greu suportate la un moment dat. Spre deosebire de adulți însă, copiii nu au abilități sofisticate pe care le pot folosi pentru a depăși aceste sentimente dificile, iar poveștile le pot oferi soluții în acest sens.
- Când un copil nu știe să își exprime emoțiile corespunzător pot apărea consecințe precum: agresiune, hiperactivitate, probleme de învățare, anxietate, obsesii etc. Poveștile pot pătrunde în inima problemei printr-un dialog bazat pe culoare, imagini, acțiune, fantezie, metafore, într-o manieră ce nu este amenințătoare.
- Povestea asigură copiilor, prin caracterul său imaginar, un spațiu securizat, în care ei pot da viață tuturor dorințelor, fricilor, emoțiilor, fără teama de a li se întâmpla ceva negativ. Identificându-se cu personajul principal, copiii se luptă cu obstacolele, iar victoria personajului le inspiră încredere în propriile acțiuni. Contează legăturile care se stabilesc inconștient între poveste și problemele proprii.
- Poveștile terapeutice sunt considerate o metodă de a transmite copiilor modele comportamentale și valori morale, cu ajutorul cărora se pot corecta reacții și comportamente nedorite. Prin acțiunea sa indirectă și identificarea sa cu personajul, povestea îl ajută pe copil să transpună soluția din poveste în viața reală, permițându-i acestuia să-și formeze un model de urmat.
- Povestea terapeutică nu îl critică, etichetează, șamează pe copil spre schimbare, ci favorizează identificarea copilului cu anumite personaje și implicit transpunerea soluției din poveste și în situația sa.
- Nu trebuie să uităm nici de rolul benefic pe care poveștile îl au asupra afectivității unui copil. Frica, bucuria, iubirea sunt trăite de copil la intensitate maximă, fără ca el să fie pus, în situații periculoase sau dificile. Poveștile terapeutice îl ajută pe copil să își echilibreze și să-și regleze manifestările emoționale, astfel încât să poată face față, la un moment dat, unei probleme sau situații, cu adevărat dificile.
- Poveștile îi pot ajuta pe copii și în problemele sociale, îi pot învăța cum să își controleze emoțiile, cum să se comporte pozitiv, cum să organizeze evenimentele dureroase cu care iau contact .

➤ Deci povestea terapeutică mai poate fi numită și “poveste vindecătoare”. Și asta pentru că scopul final al acesteia este de a aduce o „vindecare” sau o alinare a copilului, indiferent de problema cu care acesta se confruntă.

Poveștile contribuie enorm la educația copiilor, însuflând curaj și principii morale fără a neglija iscusința și înțelepciunea.

Cerințe:

- conținutul poveștii trebuie să fie accesibil;
- subiectul poveștii trebuie descris în termeni pozitivi.
- subiectul poveștii trebuie formulat în termeni senzoriali: vizual, auditiv, chinestezic (ex. dacă vom spune „vreau să fiu fericit” reușita va fi departe deoarece mesajul este diminuat prin neimplicarea termenilor senzoriali);
- povestea trebuie să placă și să suscite interes;
- povestea trebuie să-l implice direct pe ascultător;
- povestea să nu fie lungă pentru a putea să întrețină interesul;
- să favorizeze identificarea copilului cu anumite personaje și implicit transpunerea soluției din poveste și în situația sa;
- să permită povestitorului să întrețină o comunicare cu ascultătorul;
- povestea se relatează ținând cont de caracteristicile comunicării paraverbale (înălțimea vocii, volumul vocii să nu fie ridicat, accentul să se pună pe cuvintele cheie, ritmul vocii să fie mai rar, intonație potrivită, pauze în vorbire);

În această dinamică sunt foarte importante funcțiile de mediere și de modelare ale poveștii terapeutice: capacitatea acesteia de a media transferul unor trăsături și emoții ale ascultătorului către personaje și de a oferi libertatea găsirii de soluții noi (Filipoi, 2012).

Este foarte important, de asemenea, ca povestea terapeutică să fie cât mai adaptată unei situații problematice, unei persoane, pentru a avea efectul terapeutic dorit.

Pedagogul, în demersul său, poate pleca de la basme și personaje preferate ale copilului, pe care le va modela în funcție de particularitățile acestuia. De asemenea, este necesar ca să faciliteze transferul semnificațiilor poveștii din imaginar în real, în situația cu care copilul se confruntă.

Un element necesar, în folosirea poveștii terapeutice este validarea emoțiilor copilului (arătați-i că înțelegeți ceea ce simte și ca e normal să simtă așa). Folosind dialogul, urmează să ghidați copilul în explorarea gândurilor pe care le-a avut în diferite situații, atât pentru emoțiile pozitive, cât și pentru cele negative.

În concluzie, poveștile focalizează atenția către aspectele pozitive ale vieții, fără a nega dificultățile, oferindu-i răspunsuri și soluții cu ajutorul cărora copilul să lupte împotriva obstacolelor reale. Un răspuns care să sintetizeze cele prezentate mai sus poate fi faptul că poveștile terapeutice reprezintă o posibilitate de cunoaștere și de creștere personală.

Un obiectiv formulat în termeni negativiști, este mai puțin creativ și duce la o stare de disconfort și indispoziție;

O poveste trebuie să influențeze pozitiv și constructiv caracterul, trebuie să transmită un mesaj moralizator, să înveselească.

Bibliografie:

1. Filipoi, S. (1998). Basme terapeutice pentru copii și părinți, Fundația Culturală Forum, Cluj-Napoca;
2. Levițchi, C. A.(2014). Metafore și povești terapeutice, București;
3. Pașca, D. M. (2004). Povestea terapeutică, Editura Ardealul;

Modalități de stimulare a dezvoltării limbajului la copilul preșcolar

PROF. SUCIU DIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIIA MARE

Dezvoltarea limbajului este un proces de durată, ce începe odată cu primele sunete ale gânguritului, ca expresie a bucuriei, până la „jocul simbolic, care se bazează pe stăpânirea limbajului, și se prezintă ca un proces interactiv în care copilul învață sistemul de sunete (fonologie), cuvinte (morfologie) și structuri gramaticale (sintaxa), sensurile cuvintelor (semantica), folosirea adecvată a acestora, în prezența și asistat/ susținut/ stimulat continuu de aparținători/ familie, de grupurile de joacă formale (în cadrul instituțiilor de educație timpurie) sau informale, sau de către comunitate” (RFIDT, 2010, p.53).

Inițial, limbajul exprimă doar nevoile primare sau starea psihică a copilului, pentru ca apoi să ajungă, prin interiorizare, un instrument al gândirii. Comunicarea cu adulții și cu ceilalți copii conduce spre modificări fundamentale în structura mentală. Mediul trebuie să ofere diferite contexte de comunicare prin care copilul să se exprime și să utilizeze activ mijloacele de comunicare. Prin relaționarea cu ceilalți copiii și cu adulții, viața copilului începe să se încarce cu dialoguri, interogații și asalturi asupra adulților datorate curiozității exprimate prin: de ce? pentru ce? cum?

Stimularea limbajului la preșcolari este esențială pentru dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională a copiilor. În această perioadă (3-6 ani), limbajul se dezvoltă rapid, iar intervențiile adecvate pot avea un impact semnificativ asupra abilităților de comunicare

La vârsta preșcolară, limbajul este un mijloc al relaționării copiilor cu cei din jur, dar și de organizare a propriei vieți psihice. Potrivit Ursulei Șchiopu, la 3 ani preșcolarul este la stadiul limbajului situativ, alcătuit din propoziții simple, însoțite de obicei de gesturi. Expriarea lor este de obicei plină de exclamații, interjecții, repetiții, onomatopee etc. Cu timpul, această formă de exprimare se înlocuiește cu limbajul contextual, ambele forme evoluând pe parcursul vieții. Limbajul interior începe să se dezvolte, ceea ce face ca acesta să se transmită limbajului exterior și astfel, cu fiecare zi, în condițiile unei dezvoltări normale, să crească ritmul și debitul din ce în ce mai mult. Aceștia își rezolvă în gând diverse situații problemă, reconstituie povestiri ori întâmplări.

Dezvoltarea exprimării orale și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale se poate realiza la preșcolari prin intermediul jocului în diverse variante, a jocului de rol, a jocului de construcții, povestirilor, repovestirilor, descrierilor, audierilor.

Jocul pentru dezvoltarea limbajului presupune îndeplinirea unor condiții pentru o bună desfășurare și anume: existența unor materiale potrivite cu subiectului jocului, spațiu adecvat desfășurării jocurilor, reguli care să ofere securitate jocului, cadrul unui comportament social, implicarea educatoarei prin inițiere de noi direcții și intervenții.

Jocul de rol constituie jocul cu cele mai multe valențe în dezvoltarea generală a copilului și în special, în dezvoltarea limbajului. Prin intermediul jocurilor de rol, copiii, transpun în realitate întâmplări prin care au trecut și pot transfera experiența de viață acumulată despre oameni și situații. Acestea sunt puternic influențate de mediul familial, cultural, modul de exprimare al părinților și al comunității de origine. În cadrul acestor jocuri copiii sunt lăsați să se exprime liber, dar li se le va oferi și alte forme de exprimare și comportament. Jocurile de rol sunt foarte indicate pentru introducerea în comportamentul copiilor conduite sociale, formule de salut, prezentarea unor persoane necunoscute. Prin jocul de rol, copilul capătă încredere în el, pentru a vorbi într-o situație de grup, dar și învață să asculte când vorbesc alți membrii ai grupului. Totodată rimele, poezioarele scurte și cântecelele, care se potrivesc jocului, contribuie la dezvoltarea limbajului.

Copiii au nevoie de a-și dezvolta capacitatea de a asculta pe perioade din ce în ce mai îndelungate, de a-și menține atenția trează din ce în ce mai mult. Astfel, în acest sens pot crea diverse **situații de audiere** cum ar fi: povești spuse sau citite, CD-uri cu povești audio. Progresiv, atenția copiilor va fi mai dezvoltată, iar aceștia vor putea sta un timp mai îndelungat în cadrul activităților de predare.

Pentru copiii mai mici care nu au deprinderi de audiere se pot asculta poezioare scurte, ori un cântecel, sau vocea lor. Ascultarea propriei voci este un stimul important pentru copil în creșterea performanței în memorare, în dorința de a se corecta, de a fi mai conștient de comportamentul său. Treptat textele audiate pot fi mai lungi, Pe timpul audierii, se observă gesturile, mimica și reacțiile verbale ale copiilor.

Educarea auzului reprezintă o altă componentă esențială în dezvoltarea limbajului. La început copiii trebuie să localizeze sunetele sau zgomotele, să le diferențieze, să recunoască vocile copiilor și ale adulților, să sesizeze diferența dintre vocea feminină și cea

masculină, să identifice sunete muzicale etc., iar jocul constituie modalitatea principală de însușire a acestor capacități.

Povestirea este și ea un bun prilej de cunoaștere a lumii sonore: mormăitul ursului, zumzetul albinelor, picăturile de ploaie, copitele calului, foșnetul frunzelor (Dumitrana, 1999). Povestirea reprezintă atât o metodă de expunere și comunicare de cunoștințe pe cale orală, cât și o formă de cunoaștere a mediului înconjurător și educării limbajului. Aceasta poate reprezenta un model de vorbire corectă din punct de vedere gramatical sau stilistic, dar și o modalitate de a cunoaște cuvinte și expresii noi, de a-și însuși forme de exprimare a limbii populare, epitețe artistice, formule stereotipe care dezvoltă vorbirea corectă .

Lecturile după imagini constituie un alt mod de dezvoltare a limbajului. Această formă de activitate solicită mult reprezentările și experiența de viață a copiilor. Aceste activități necesită ilustrații sau tablouri, care trebuie să transmită un anumit mesaj. *„Potrivit teoriei abordării integrale a limbajului, oamenii achiziționează limbajul ca un întreg, nu în fragmente, mersul natural fiind de la întreg la parte și nu invers. De asemenea, achiziția limbajului apare ca o integrare a diferitelor sale aspecte: vorbire, ascultare, scriere, citire. Copiii nu trec succesiv prin fiecare din actele vorbirii, ci dimpotrivă, totul se petrece aproape simultan, de la vârste foarte mici”* (Boca-Miron, 2002, p.15). Prin lecturile după imagini, copiii sunt puși în situația de a relata verbal ceea ce înfățișează acestea, de a explica, de a le interpreta, existând posibilitatea de a corecta pronunția copiilor, de a le îmbunătăți modul de exprimare, de a-i ghida spre o exprimare coerentă și logică.

Convorbirile au rolul de a activa vocabularul, de a preciza și fixa cuvintele, de a forma o vorbire corectă și expresivă. Metoda conversației este cea care însoțește această formă de activitate care este una complexă și completă. În această activitate, copilul își folosește întreaga sa zestre lingvistică, își prezintă personalitatea, iar aceasta se exprimă prin utilizarea cuvintelor și sintagmelor potrivite.

Un alt mod de dezvoltare a vorbirii preșcolarului o reprezintă **jocul didactic**. În esență jocul este un mijloc intens de stimulare și exercitarea a vorbirii. Jocul didactic este un mijloc de instruire și educare utilizat pentru formarea sau consolidarea de cunoștințe, priceperi și deprinderi. Jocul didactic are rolul de a antrena intens copilul în stimularea și exercitarea vorbirii (fără ca acesta să conștientizeze efortul), de a activa vocabularul, de a îmbunătăți pronunția, de a-i însuși construcții gramaticale.

Îmbogățirea vocabularului se face cu substantive proprii, care să denumească obiecte, fenomene, principalele părți ale corpului, obiecte de igienă personală, îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente, adjective privind culoarea, raporturi dimensionale, însușiri gustative, olfactive, termice sau anumite calități morale.

Mediul educațional și mediul familial sunt hotărâtoare în dezvoltarea limbajului, iar colaborarea dintre cele două ambianțe duc la o evoluție a limbajului copilului (Boșcaiu, 1973)

Bibliografie

1. Boșcaiu, E. (1973). Prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire în grădinițele de copii București: EDP
2. Claparede, E. (1975). Psihologia copilului și Pedagogia experimentală. București: EDP
3. Dumitrana, M (1999). Educarea limbajului în Învățământul Preșcolar. Ed. Compania
4. Ionescu, M., Anghelescu, C., Boca, C., Herseni, I., Popescu, C., Statva, E., Ulrich, C., Novack, C (2010) –Repere fundamentale in învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, UNICEF
5. Șchiopu, U.,(1967). Psihologia copilului. București: EDP

Țipetele la copiii cu autism.

Cauze și gestionare

PROF. PETRULE SIMONA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIIA MARE

1. Introducere

Copiii cu tulburări din spectrul autist (TSA) se confruntă cu dificultăți de comunicare, sensibilitate senzorială ridicată și provocări legate de reglarea emoțională. Una dintre manifestările frecvente ale acestor dificultăți este țipatul, care poate fi un mijloc de exprimare a frustrării, anxietății sau suprastimulării senzoriale. De asemenea, crizele de furie sau de anxietate pot apărea atunci când copilul nu reușește să gestioneze un mediu imprevizibil sau stimulări intense. Acest eseu analizează motivele pentru care copiii cu autism țipă, factorii declanșatori ai crizelor și modalitățile prin care aceste comportamente pot fi gestionate eficient.

2. Tipurile de țipete la copiii cu autism

Țipetele la copiii cu autism pot lua diverse forme și servesc mai multe funcții comportamentale și emoționale. Acestea variază de la vocalizări repetitive până la țipete acute și prelungite, fiecare având un rol specific în procesul de autoreglare și comunicare al copilului.

- a) **Stimulare vocală:** Copiii cu autism folosesc adesea țipetele ca formă de autostimulare senzorială. Acest comportament poate include sunete repetitive, fredonate sau țipete ritmice care îi ajută să își regleze sistemul nervos și să proceseze informațiile senzoriale din mediul înconjurător. Stimularea vocală poate avea un efect calmant și poate ajuta copilul să mențină un nivel optim de activare neurologică.
- b) **Răspuns la stres:** Țipetele pot reprezenta un răspuns direct la situații stresante sau copleșitoare. Atunci când un copil cu autism se simte copleșit de mediul înconjurător, țipetele devin o manifestare fizică a anxietății și disconfortului pe care îl experimentează. Acest tip de țipete este adesea mai intens și poate fi însoțit de alte comportamente de agitație.

- c) **Metodă de comunicare:** Pentru mulți copii cu autism care au dificultăți în exprimarea verbală, țipetele reprezintă o modalitate primară de comunicare. Ei pot folosi diferite tipuri de țipete pentru a-și exprima nevoile, dorințele sau nemulțumirile, în special când nu pot articula aceste sentimente prin cuvinte. Intensitatea și durata țipetelor pot varia în funcție de mesajul pe care copilul încearcă să îl transmită.
- d) **Autoreglare:** Țipetele pot funcționa ca un mecanism de autoreglare emoțională și senzorială. Copiii cu autism folosesc acest comportament pentru a-și gestiona stările interne și pentru a face față situațiilor care le provoacă anxietate sau disconfort. Autoreglarea prin țipete poate ajuta la restabilirea echilibrului emoțional și senzorial.
- e) **Exprimare emoțională:** Țipetele sunt adesea o manifestare directă a stărilor emoționale intense. Copiii cu autism pot avea dificultăți în exprimarea emoțiilor într-un mod convențional, iar țipetele devin o cale de exteriorizare a bucuriei, frustrării, furiei sau altor emoții puternice pe care le experimentează.

3. Motivele pentru care țipă copiii cu autism

Țipetele la copiii cu autism sunt determinate de factori specifici care pot declanșa acest comportament. Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru dezvoltarea strategiilor eficiente de sprijin și intervenție.

a) **Supraîncărcare senzorială**

Sistemul nervos al copiilor cu autism procesează informațiile senzoriale într-un mod diferit. Zgomotele puternice, luminile strălucitoare, texturile anumite sau mirosurile intense pot provoca o suprastimulare senzorială care se manifestă prin țipete. Această reacție reprezintă un răspuns natural al corpului la un mediu perceput ca fiind copleșitor.

b) **Dificultăți de comunicare**

Copiii cu autism întâmpină adesea provocări în exprimarea verbală a nevoilor și dorințelor lor. Țipetele pot deveni o modalitate de comunicare atunci când nu găsesc cuvintele potrivite sau când simt că nu sunt înțeleși. Frustrarea cauzată de barierele de comunicare poate intensifica acest comportament.

c) **Anxietate și stres**

Stările de anxietate și stres sunt factori frecvenți care declanșează țipetele la copiii cu autism. Situațiile sociale, mediile nefamiliare sau schimbările neașteptate pot genera nivele ridicate de anxietate care se manifestă prin țipete ca mecanism de eliberare a tensiunii.

d) **Modificări în rutină**

Copiii cu autism au nevoie de predictibilitate și rutină. Schimbările neașteptate în programul zilnic sau în mediul familiar pot provoca dezechilibre emoționale care se manifestă prin țipete. Acest comportament reflectă dificultatea de adaptare la situații noi sau neprevăzute.

e) **Disconfort fizic**

Țipetele pot fi un indicator al disconfortului fizic pe care copilul nu îl poate exprima altfel. Durerea, oboseala, foamea sau alte senzații fizice neplăcute pot determina copilul să țipe ca modalitate de a semnaliza că ceva nu este în regulă.

4. **Modalități de gestionare a țipetelor și crizelor**

- a) **Când copilul vrea să atragă atenția, manifestând un comportament neadecvat:** nu i se oferă atenție când o cere folosind comportamente neadecvate (țipă, plânge, arunca cu obiecte, folosește un limbaj vulgar, etc.). În schimb, trebuie învățat să ceară adecvat atenție.
- b) **Când copilul vrea să evite sarcini, manifestând un comportament neadecvat:** nu i se permite să lase sarcina nerezolvată, ci este promptat fizic să îndeplinească sarcina. În schimb, trebuie învățat să refuze adecvat, să ceară pauză, să ceară ajutor, etc.
- c) **Când copilul vrea să obțină beneficii, manifestând un comportament neadecvat:** nu i se dau beneficiile pe care le cere manifestând comportamente negative. În schimb, beneficiile se primesc întotdeauna în urma comportamentelor pozitive.
- d) **Când copilul vrea să obțină un efect de autostimulare, manifestând un comportament neadecvat:** se întrerupe comportamentul când este posibil. În schimb, se limitează comportamentul ca timp și/sau spațiu și se transformă într-un comportament social adecvat.

5. Concluzie

Țipatul și crizele la copiii cu autism sunt manifestări frecvente, cauzate de dificultăți de comunicare, hipersensibilitate senzorială și schimbări neprevăzute. Înțelegerea acestor comportamente și aplicarea unor strategii adecvate poate contribui la reducerea intensității lor și la crearea unui mediu mai confortabil pentru copil. Prin intervenții adaptate, copiii cu autism pot învăța să gestioneze mai bine emoțiile și să se exprime în moduri mai eficiente.

Tehnologia în activitatea didactică cu elevii cu CES – Avantaje și Limitări

PROF. GHIȘA RĂDUCU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

1. INTRODUCERE

Evoluția tehnologică a deschis noi orizonturi în educație, oferind oportunități de adaptare a conținutului și metodelor la nevoile diverse ale elevilor. În contextul învățământului special, tehnologia poate deveni un catalizator al incluziunii și al progresului educațional. Totuși, utilizarea sa implică și riscuri care trebuie conștientizate și gestionate adecvat.

2. ARGUMENTE PRO UTILIZĂRII TEHNOLOGIEI LA CLASĂ

2.1. Accesibilitate crescută

Dispozitivele asistive (tablete, software cu sinteză vocală, tastaturi adaptate) oferă elevilor cu CES modalități alternative de a accesa informația și de a comunica.

2.2. Stimularea motivației și a interesului

Pentru mulți copii cu CES, tehnologia transformă procesul de învățare dintr-un demers rigid într-o experiență atractivă. Jocurile educaționale, aplicațiile interactive, animațiile și videoclipurile pot trezi curiozitatea elevilor și pot susține implicarea activă. Utilizarea realității augmentate sau a platformelor de tip gamification face ca sarcinile să fie percepute ca provocări.

Statistica: Conform unui studiu realizat de European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2022), 68% dintre profesorii din școlile speciale au raportat o creștere a motivației elevilor cu CES atunci când folosesc tehnologia la clasă.

2.3. Personalizarea învățării

Aplicațiile și platformele digitale permit adaptarea conținutului la nevoile fiecărui elev.

2.4. Dezvoltarea autonomiei

Elevii pot exersa și în afara orelor, dezvoltându-și independența în realizarea sarcinilor.

3. ARGUMENTE CONTRA UTILIZĂRII TEHNOLOGIEI LA CLASĂ

3.1. Suprastimularea senzorială

Pentru unii copii cu CES (ex: TSA), imaginile și sunetele intense pot cauza disconfort.

3.2. Dependența de ecran

Expunerea prelungită la ecrane poate afecta dezvoltarea cognitivă și emoțională.

Statistica: Un raport publicat de Common Sense Media (2021) arată că 36% dintre copiii cu vârste între 8-12 ani petrec peste 4 ore pe zi în fața ecranelor.

3.3. Costuri ridicate

Dotarea clasei cu echipamente implică investiții consistente.

3.4. Pregătirea insuficientă a cadrelor didactice

Lipsa formării adecvate limitează integrarea eficientă a tehnologiei.

Statistica: Într-un sondaj realizat de Ministerul Educației din România (2021), doar 42% dintre cadrele didactice din învățământul special se declarau „bine pregătite” pentru integrarea tehnologiei.

4. CONCLUZIE

Tehnologia nu este un ținut magic, dar poate deveni o punte către progres în educația specială, cu condiția să fie utilizată cu discernământ. Rolul profesorului rămâne esențial în medierea și personalizarea resurselor digitale.

Bibliografie:

1. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy.
2. UNESCO. (2021). Technology and Education: A global perspective.
3. Ministerul Educației. (2022). Ghiduri privind utilizarea tehnologiei în învățământul special.
4. European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2022).
5. Common Sense Media. (2021). The Common Sense Census.
6. Ministerul Educației din România. (2021). Sondaj național privind competențele digitale.

Art-terapia digitală

PROF. POP RALUCA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Art-terapia digitală poate fi definită ca „toate formele de suport bazate pe tehnologie, inclusiv colajul digital, ilustrațiile, filmele și fotografia, care sunt utilizate de terapeuți pentru a-i ajuta pe clienți să creeze artă ca parte a procesului de terapie” (Malchiodi, 2011, p.33). Aceasta implică orice activitate care utilizează tastaturi și ecrane de computer sau alte dispozitive tehnologice pentru realizarea de imagini în contextul tratamentului. Echipamentele utilizate pentru a genera, modifica sau manipula imagini și metode electronice cum ar fi procesarea electronică (computere sau dispozitive tabletă), fotocopiere, filmare, înregistrare video și fotografie în diverse iterații, de la camere digitale la telefoane inteligente, toate fac parte din spectrul metodologiei art-terapie digitale.

Aceste tehnologii includ, dar nu se limitează, la aceste forme populare în prezent: aplicații și diverse forme de creare de imagini și software de editare a filmelor, animație, jocuri, realitate virtuală, tabletă grafică, inteligență artificială, povestiri digitale, precum și alte tehnologii media.

În ultimii ani, odată cu creșterea utilizării tehnologiei, a devenit o problemă în practica art-terapie dacă arta digitală ar trebui sau nu luată în considerare printre tehnicile tradiționale de art-terapie. Există multe argumente atât pentru cât și împotriva art-terapie digitale. Cele pentru implementarea tehnologiei argumentează că practicile ar trebui să se schimbe odată cu societatea, pentru a reflecta practicile sociale contemporane. Criticii însă subliniază importanța elementului tactil, susținând că tehnicile digitale îl îndepărtează pe client, împiedicând vindecarea mai degrabă decât facilitând-o. „Având în vedere natura senzorială a materialelor artistice și procesul artistic/creativ, tehnologia a întâmpinat o oarecare rezistență” (Hsin & Garner, 2013). Astfel, deși mulți susțin contrariul, arta digitală este la fel de mult un proces creativ care poate facilita vindecarea ca orice metodă tradițională.

Deoarece generațiile mai tinere se simt confortabil cu utilizarea tehnologiei în diferite discipline, inclusiv art-terapie, există un număr din ce în ce mai mare de practicieni care

includ acest lucru în practica lor, fie folosind tehnologia ca mijloc de comunicare în sine, fie ca sistem de interpretare (Hsin & Garner, 2013).

Majoritatea adolescenților din ziua de azi par să folosească tehnologiile digitale în viața lor de zi cu zi. Terapeuții care ezită în folosirea tehnologiei în art-terapie ignoră o parte crucială din cultura adolescentului și a procesului terapeutic. Orr (2012) subliniază importanța familiarizării art-terapeuților cu aceleași instrumente și limbaj pe care le folosește adolescentul, pentru a-l ajuta mai bine.

Mai mult decât atât, în contextul actual al pandemiei Covid-19 este imperativ să se ia în considerare beneficiile utilizării mediilor digitale în art-terapie.

Tabletele grafice sunt dispozitive foarte utile atât pentru cei care doresc să editeze poze, pentru fotografi care își ajustează capturile dar și pentru profesioniști care lucrează în design grafic și doresc un dispozitiv care să-i ajute la crearea animațiilor și nu numai. Aceste tablete grafice au în dotare un ecran pe care se trasează cu un creion optic, rezultatul putându-se observa fie direct pe dispozitiv, fie pe un ecran separat, cum ar fi cel al calculatorului.

Bibliografie

1. Hsin, C. & Garner, R. (2013). Digital art therapy assessment: Overcoming cultural and language barriers globally. *The International Journal of Technology, Knowledge, and Society*, 9, 35-47.
2. Malchiodi, C.A. (2011). Materials and media in art therapy. In C. Malchiodi (Ed.) *Handbook of Art Therapy* (2nd ed.). New York: Guilford Publications.
3. Orr, P. (2012). Technology use in art therapy practice: 2004 and 2011 comparison. *The Arts in Psychotherapy*, 39, 234-238.
4. www.digitalarttherapyinfo.com

SECȚIUNEA II

MATERIALE EDUCAȚIONALE

Fișe de lucru | Teste de evaluare | Resurse educaționale deschise

Fisă de lucru- Stimulare cognitivă- Frații

PROF. BODEA ANCUȚA – DACIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Să ne reamintim!

Fracție echiunitară

Fracția „8 supra 8” reprezintă întregul.

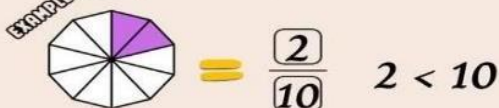

fracție echiunitară

Fracția care are numărătorul egal cu numitorul se numește **fracție echiunitară** și este egală cu întregul.

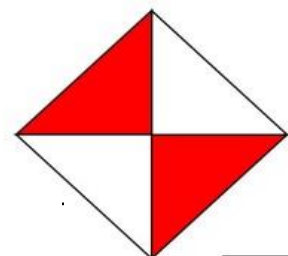
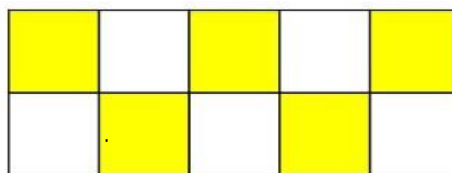
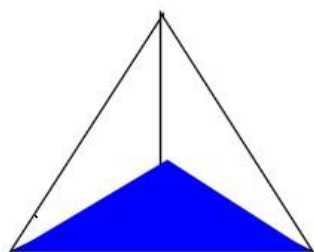
Fracție subunitară

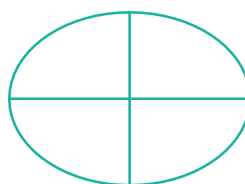
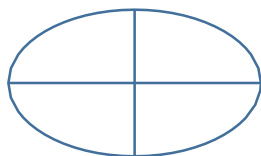
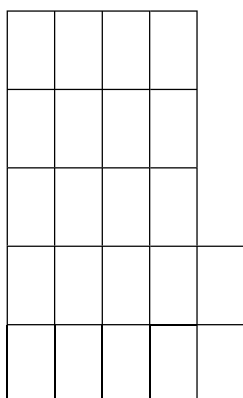
fracții subunitare

Fracția subunitară este fracția care are numărătorul mai mic decât numitorul și este mai mică decât întregul.

1. Privește imaginile de mai jos și notează fracțiile corespunzătoare acestora:

2. Reprezintă grafic următoarele fracții: $\frac{3}{5}$, $\frac{4}{6}$, $\frac{5}{9}$, $\frac{1}{4}$

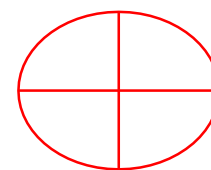
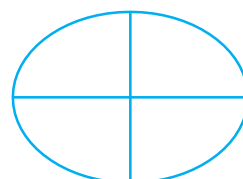
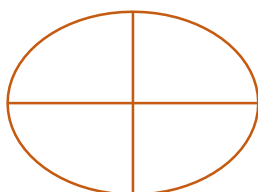
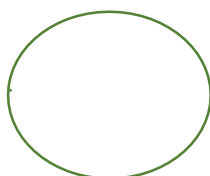
3. Citește și colorează corespunzător fracțiile de mai jos:

o jumătate

un sfert

trei sferturi

un întreg

Fișă de lucru- Stimulare cognitivă- Primăvara

PROF. BODEA ANCUȚA – DACIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Citește cu atenție textul de mai jos și notează răspunsul întrebărilor date:

*A trecut iarna geroasă,
Câmpul iar a înverzit
Rândunica cea voioasă
La noi iarăși a sosit.*

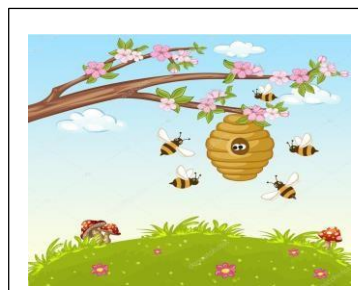
*Dintr-o creangă-n alta zboară
Sturzul galben, aurit
Salutare, primăvară,
Timp frumos, bine-ai venit!*

*Turturelele se îngână,
Mii de fluturi vezi zburând
Și pe harnica albină
Din flori miere adunând.*

*Cântă cucu-n dumbrăvioară
Pe copacul înflorit,
Salutare, primăvară,
Timp frumos, bine-ai venit!*

(Primăvara, de Vasile Alecsandri)

1. Completează spațiile libere cu informațiile potrivite:

*A sosit primăvara, iar câmpul adin nou. Rândunica
.....s-a întors la cuibul său. Sturzul,
zboară din creangă în creangă. Turturelele, iar fluturii cu miile
..... Albina cea adună..... miere
din*

*În natură este minunat! Copacul a iar timpul
a sosit.*

2. Găsește în text rime potrivite pentru:

geroasă-

aurit-

dumbrăvioară-

3. Alătuieste propoziții cu următoarele cuvinte: rândunica, sturzul, albină, fluturi.

4. Notează în dreptul fiecărei afirmații A (adevărat) / F (fals) în funcție de valoarea de adevăr a enunțului.

Titlul poeziei date este Iarna.
Autorul poeziei se numește Vasile Alecsandri.
În poezie este descris anotimpul primăvara.
În poezie este specificat faptul că rândunele pleacă în țările calde.

5. Ordonează cuvintele date pentru a forma o propoziție:

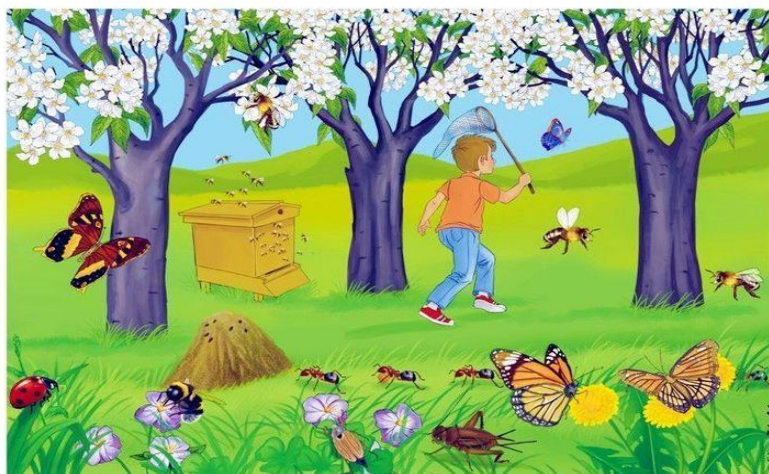
se primăvara timpul încălzește.

.....

albinele floare în adună miere floare din.

.....

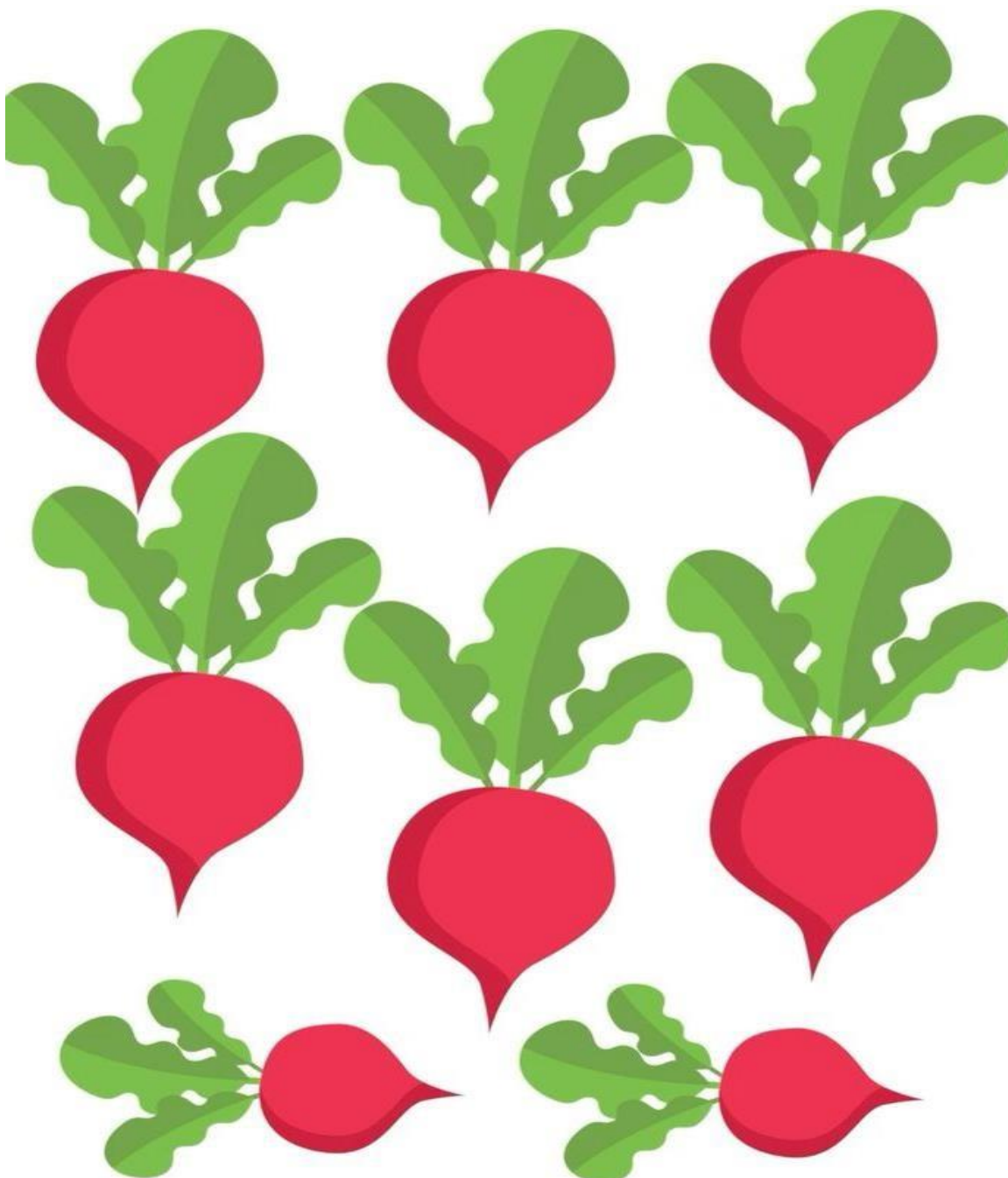
6. Alcătuieste un text de 5-6 enunțuri pornind de la imaginea dată și alege un titlu sugestiv.

Ridichea – Fișă de lucru

PROF. BRETAN IOANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE, MARAMUREȘ

1. Decupează cu atenție ridichile mari!

2. Lipește ridichile decupate astfel încât să obții un frumos coș cu ridichi!

Bibliografie imagini:

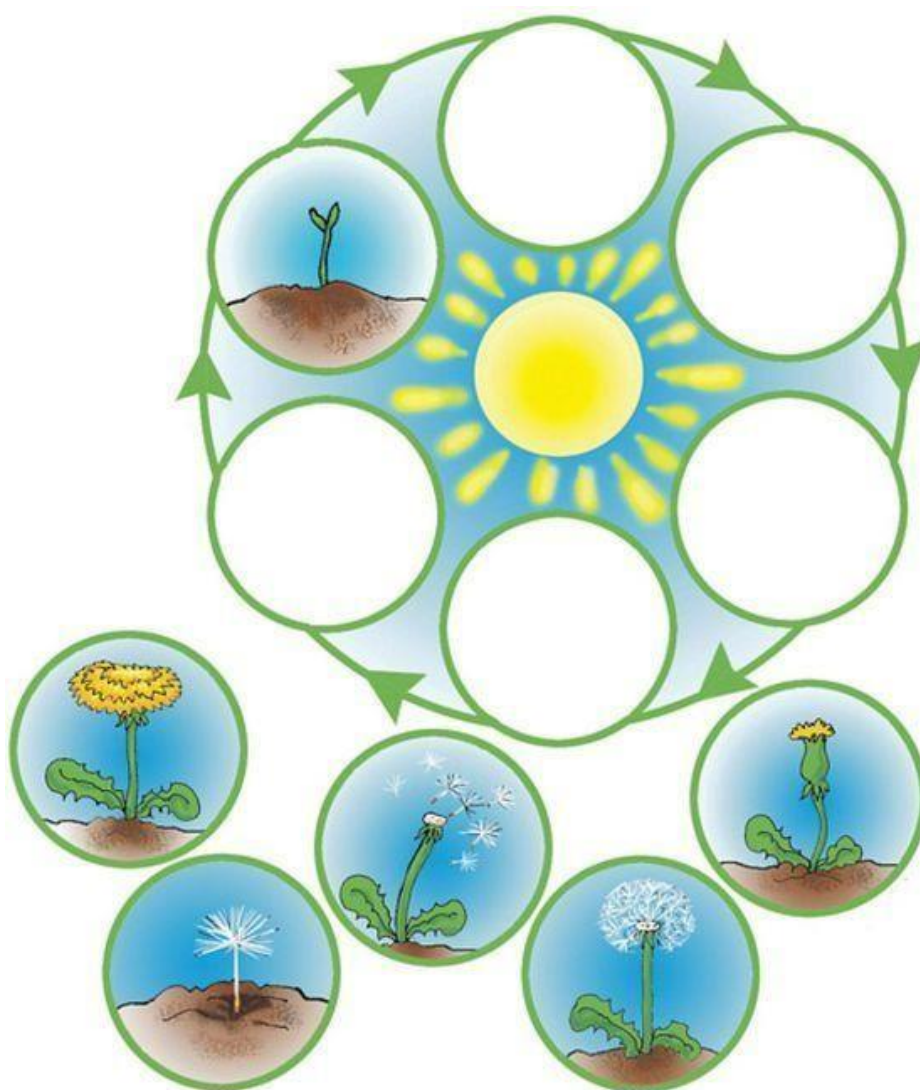
<https://ro.pinterest.com/pin/7881368094283298/>

<https://ro.pinterest.com/pin/143693044356310957/>

Ciclul de viață al pădăiei – Fișă de lucru

PROF. JULEȘTEAN-HOSSU TINCUȚA ANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Decupează cu atenție cele cinci imagini din ciclul de viață al unei pădăii și lipește-le corespunzător în cerc, urmărind direcția săgeților, de la planta care răsare, la sămânța care ajunge din nou pe pământ!

Bibliografie imagine: <https://ro.pinterest.com/pin/633387440596845/>

Coșul cu ouă – Fișă de lucru

PROF. MOLCSAN ALEXANDRA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIIA MARE

1. Decupează cu atenție ouăle!

2. Lipește ouăle decupate astfel încât să obții un coș cu ouă de Paște!

Bibliografie imagini:

<https://ro.pinterest.com/pin/3518505954467673/>

<https://ro.pinterest.com/pin/7881368094303276/>

Fișă de lucru – Primăvara - Cuvinte lacunare

PROF. ROȘU ALEXANDRA
CSEI „CONSTANTIN PUFAN”, VASLUI

A	L			N	Ă
---	---	--	--	---	---

I	A	R		
---	---	---	--	--

F	L	U			R	E
---	---	---	--	--	---	---

F	L	O	A		
---	---	---	---	--	--

S	O	A		
---	---	---	--	--

I	E			R	E
---	---	--	--	---	---

G	H	I		C	E	
---	---	---	--	---	---	--

Jocuri de cuvinte – Fișe de lucru

PROF. GUSAN ANAMARIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

1. Caută cuvintele din listă în careul de mai jos:

MASĂ
LUP
ROMÂN
VAL
POD

COPAC
RÂU
SAC
MARE
FERICIT

A	A	V	A	L	R	R	M	M	X	Y	Z	
Z	A	A	P	O	D	W	W	X	R	E	A	
Z	Y	C	O	P	A	C	Q	Y	F	A	Y	
M	A	S	Ă	T	R	X	Z	Y	T	R	Z	
W	Q	R	L	U	P	Y	Q	S	P	U	P	
Q	W	V	Y	R	O	M	Â	N	V	U		
U	R	Â	U	V	C	W	Q	S	A	V	C	
V	C	F	S	A	C	R	W	E	Z	H	G	I
E	Q	F	G	Z	K	M	A	R	E	Q	V	
X	D	E	S	Q	F	E	R	I	C	I	T	

2. Ordonează literele din primul tabel și silabele din al doilea tabel pentru a forma cuvinte:

Litere amestecate					Cuvintele formate	
Ș	U	T				
L	C	A				
A	Ă	P				
Z	R	A				
A	O	N	V	I		

Silabe amestecate		Cuvintele formate
CA	SĂ	
SĂ	MA	
CĂ	VA	
RĂ	DE	
NĂ	ȘI	MA

3. Trasează săgeți dinspre cuvintele scrise cu litere mari înspre cele scrise cu litere mici:

MORCOV

nucă

ROȘIE

varză

MĂR

morcov

NUCĂ

banană

VARZĂ

borcan

BANANĂ

fructe

CARTOF

legume

BORCAN

măr

LEGUME

cartof

FRUCTE

roșie

4. Scrie cuvântul corespunzător fiecărei imagini:

Imagini	Cuvinte
	
	
	
	
	

Fișă de lucru - Știu ce să fac!

PROF. PALCĂU SORINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Dacă sunt supărat.....

Când mi-e foame.....

Când sunt obosit.....

Când mi-e teamă.....

Când sunt fericit.....

Când am emoții.....

Când sunt singur acasă.....

Când cineva mă supără.....

Când nu găsesc ceva.....

Când mă plictisesc.....

Când greșesc.....

Lalele – Fișă de lucru

PROF. SIMONCA DIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Pictează cele trei lalele, respectând culorile, cu metoda dactilopicturii!

Fișă de lucru – Primăvara - Citește și unește

UNGUREANU MARIA GABRIELA
CSEI „CONSTANTIN PUFAN”, VASLUI

IARBĂ

SOARE

ALBINĂ

OUĂ

IEPURE

LALEA

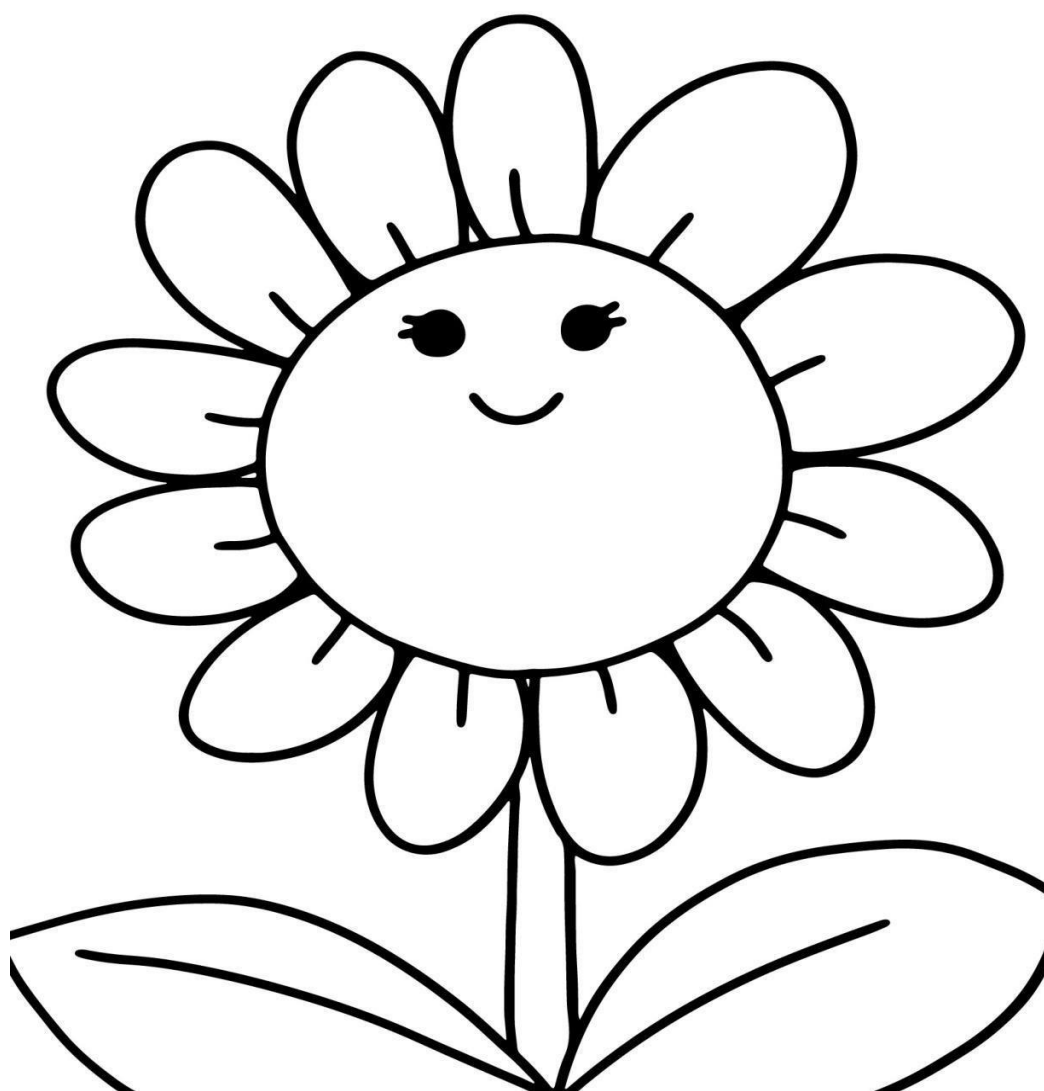
FLUTURE

Fișă de lucru

PROF. VASILESCU DELIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DOMNEASCĂ, TG.NEAMȚ

- ❖ De ce zâmbește floarea?
- ❖ Desenează o albinuță lângă zâmbetul florii!

Fișă de lucru

PROF. VASILESCU DELIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DOMNEASCĂ, TG.NEAMȚ

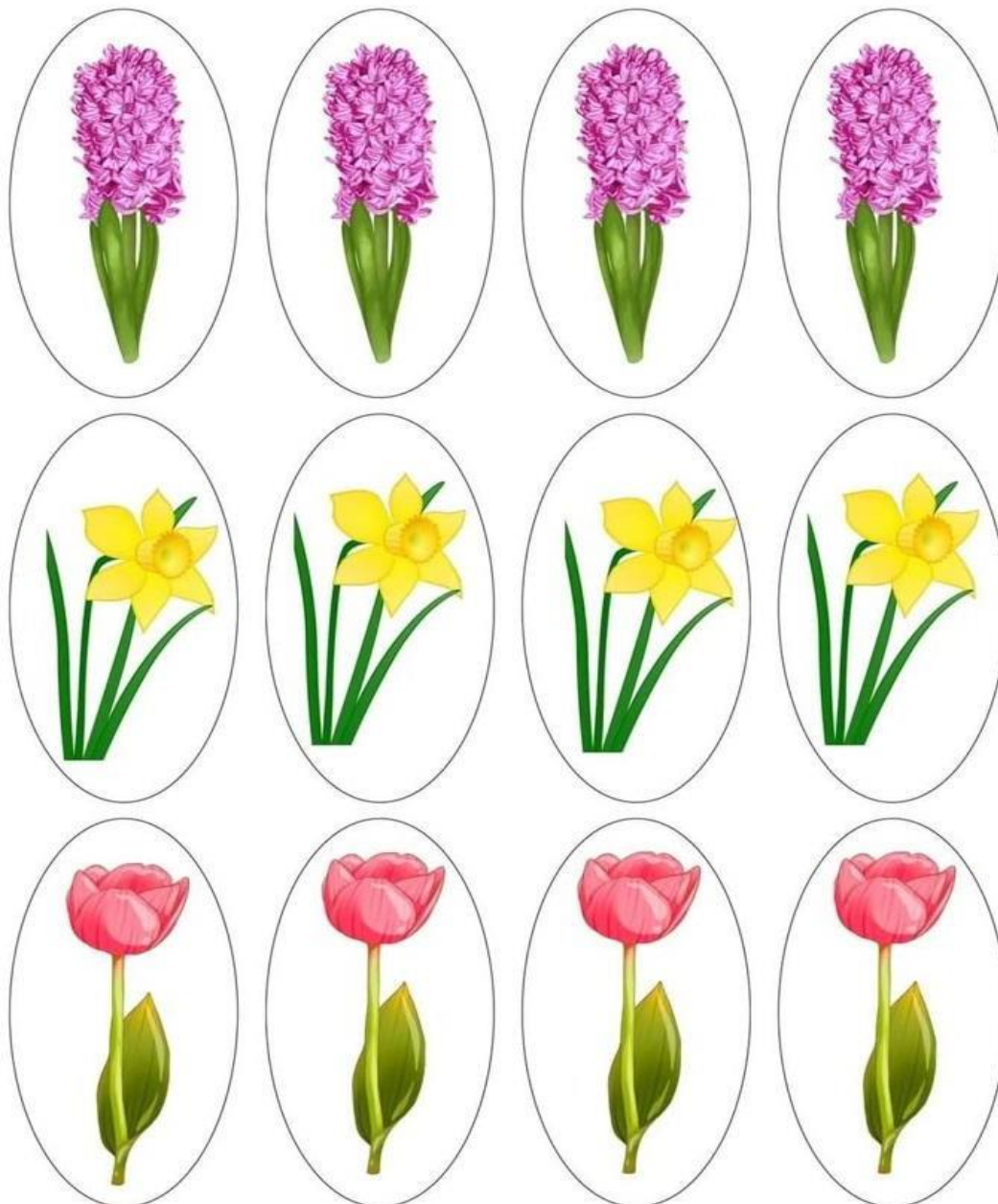
- ❖ Încercuiește bobocul de floare.
- ❖ Colorează cu roșu floarea cea mare.
- ❖ Decorează oul de Paște.

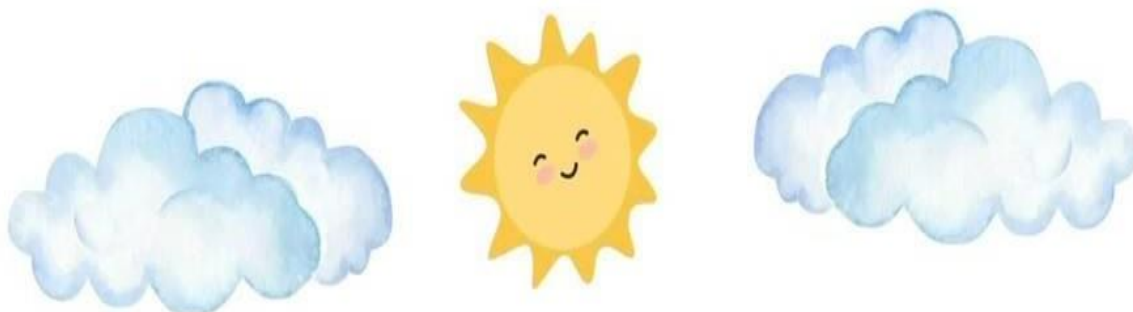
Grădina cu flori – Fișă de lucru

PROF. APATI TEODORA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIIA MARE

1. Decupează doar narcisele dintre florile de mai jos!

2. Lipește narcisele decupate anterior peste iarba din grădina cu iarbă verde de mai jos!

FIȘĂ DE LUCRU-LITERA „f”

PROF. DANCU MARIA ADRIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „SIMION BĂRNUȚIU” TIUR-BLAJ

1. Citește cuvintele de mai jos și observă poziția literei „f” în cuvânt.

fan	parfum	eșarfă	familie
fiu	fazan	fericit	farfurie
foc	pantof	elefant	frumușică

2. Scrie ce observi în imaginile de mai jos.

3. Alcătuieste enunțuri cu următoarele cuvinte:

frumoasă _____

fantastic _____

fermecat _____

4. Colorează căsuța unde se află litera „f”.

g	h	o	f	a	i	m	l	A
f	B	G	n	S	t	f	v	ș

b	c	f	d	a	f	e	d	f
ț	p	u	v	f	c	f	e	d
h	f	j	w	k	f	x	f	y

5. Cuvintele din propoziție s-au legat. Desparte-le pentru ca propoziția să aibă înțeles.

Flautulfermecatcântacumăiestrie.

Dacă ai terminat poți colora imaginea!

Fișă de lucru interdisciplinară pentru elevii cu CES Matematică - „Numerele și natura”

PROF. CALTEA AMALIA MARIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU IOAN CUZA”, BAIA MARE

Clasa: a V-a

Discipline integrate: Matematică – Limba română – Educație plastică

✓ Obiective urmărite:

Recunoașterea și scrierea numerelor naturale până la 1000

Efectuarea de calcule simple (adunare, scădere, comparare)

Dezvoltarea creativității prin desen și colorare

Formularea propozițiilor scurte și clare

1. Matematica din natură

Exercițiul 1

Privește imaginea de mai jos și răspunde la următoarele întrebări:

a) Câte mere vezi în copac? _____

b) Câți fluturi sunt? _____

Sunt mai multe păsări sau fluturi? _____

Exercițiul 2

A) Calculează și apoi scrie rezultatul operațiilor de mai jos:

a) $15 + 3 =$ _____

b) $10 - 4 =$ _____

$8 + 2 + 3 =$ _____

B) Care număr este mai mare? Încercuiește varianta corectă.

● 8 sau ● 6

● 12 sau ● 20

2. Educație plastică - Creativitate și culoare

Exercițiul 3

Desenează în caseta de pe a două pagină un copac magic. În el trebuie să fie: 3 păsări, 6 frunze, 4 flori

Apoi colorează-l cât mai frumos!

3. Limba și literatura română - Să scriem împreună

Exercițiul 4

Scrie două propoziții despre desenul tău. Folosește următoarele cuvinte ajutătoare: frumos, verde, păsări, flori

4

★ Ai ajuns la final. Verifică dacă:

- ✓ Ai făcut calculele?
- ✓ Ai desenat și colorat?
- ✓ Ai scris propoziții?

Bravo, ești un mic artist și matematician!

Test de evaluare

Prima familie: Adam și Eva

Clasa a V-a

PROF. COZMA CORNELIA LILIANA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU IOAN CUZA”, BAIA MARE

I. Încercuiește varianta corectă de răspuns.

1. Cine a fost primul om creat de Dumnezeu?
a) Avraam b) Adam c) Moise
2. Cum se numește soția lui Adam?
a) Ana b) Eva c) Sarra
3. Unde au trăit Adam și Eva la început?
a) În Egipt b) În Grădina Edenului c) În pustiu

II. Colorează caseta răspunsului corect.

Adam și Eva au fost primii oameni creați de Dumnezeu.

Adevărat Fals

Eva a fost creată înainte de Adam.

Adevărat Fals

Dumnezeu a creat lumea în șase zile și s-a odihnit în a șaptea zi.

Adevărat Fals

Adam și Eva au trăit în Rai și nu aveau niciun fel de grijă.

Adevărat Fals

Adam și Eva au ascultat de porunca lui Dumnezeu și nu au păcătuit.

Adevărat Fals

III. Completează propozițiile folosind cuvintele din paranteză.

(Eva, pomul cunoașterii binelui și răului, Dumnezeu, iubire, Mântuitor)

Prima femeie creată de Dumnezeu se numește _____.

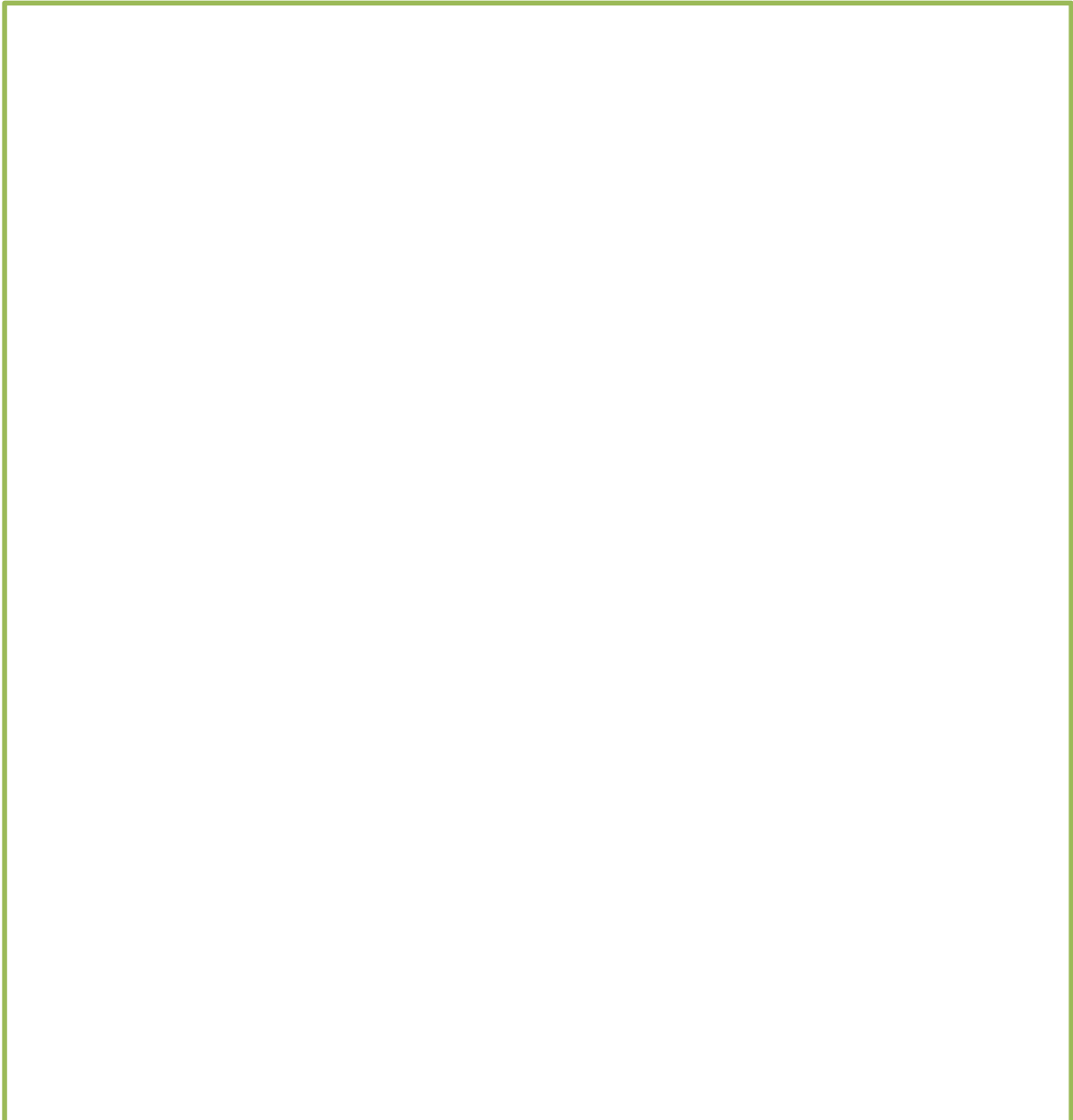
Adam și Eva nu aveau voie să mănânce din _____.

Când au greșit, _____ i-a muștrat.

Deși i-a certat, Dumnezeu i-a iubit și le-a promis un _____.

Tot ce a făcut Dumnezeu a fost din _____.

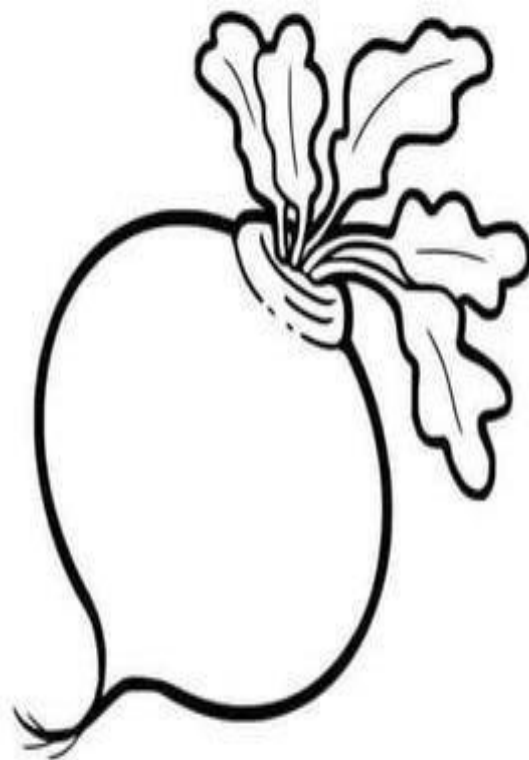
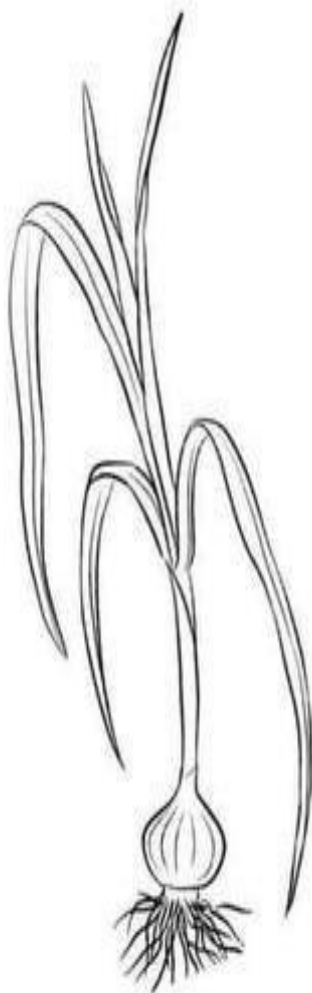
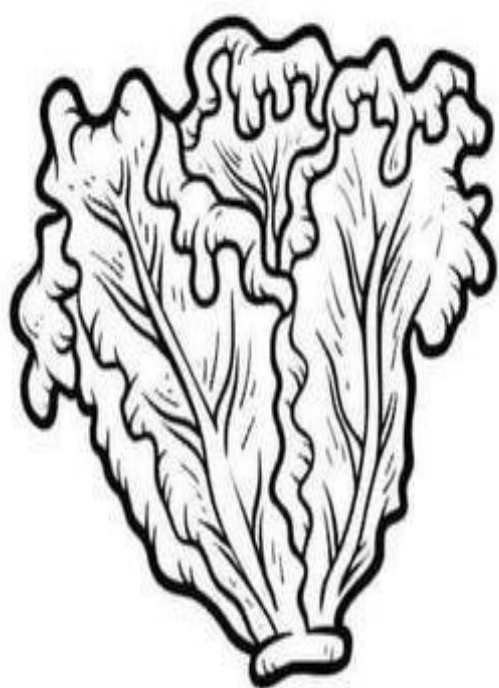
IV. Desenează Grădina Edenului așa cum o vezi tu.

Legume timpurii – Fișă de lucru

PROF. TELEPTEAN DOINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

1. Denumiște legumele timpurii din imagini!
2. Colorează-le corespunzător!

Bibliografie imagine: <https://ro.pinterest.com/pin/251216485458650866/>

Test de evaluare la istorie

PROF. RAȚIU DIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Unitatea: *GETO- DACII*

I. Citiți afirmațiile de mai jos și încercuiți litera corespunzătoare. 2p

1. Geto-dacii aveau o religie:

- a) monoteistă b) politeistă c) dualistă d) budistă

2. În timpul celor două războaie din 101- 102 și 105-106 dacii erau conduși de către:

- a) Decebal b) Traian c) Burebista d) Duras.

II. Completați spațiile libere din propozițiile de mai jos cu informațiile corecte. 1.5 p.

1. Zeul suprem al geto-dacilor era

2. Grecii i-au numit pe strămoșii noștri, iar romanii

3. Triburile geto-dacice au fost unite pentru prima dată în timpul regelui

III. Completați spațiile lacunare cu termenii potriviți de mai jos: 2,5 p.

„Aristocrația la geto-daci se numeasau Producătorii liberi, țărani și negustori,

erau numiți..... Sclavii erau în număr redus, societatea dacă fiind asemănătoare din acest punct de vedere cu cea din Orientul antic. Capitala statului dac era la

Triburile geto-dacice au fost unite pentru prima dată în timpul regelui

Lista termenilor: tarabostes, comati, pileati, Burebista, Decebal, eupatrizi, Drobeta, Sarmisegetusa.

IV. Răspundeți la următoarele întrebări după ce ați citit cu atenție textul – Fișa de lucru 2:

1. În ce secol a fost întemeiat primul regat dac și de către cine? **0.5p.**

2. Cine a fost Decebal și între ce ani a domnit? **0.5p.**

V. Pornind de la termenii din coloana A, notați în coloana B ocupațiile daco-geților. 1p.

<p>- A.</p> <p>Pământ roditor</p> <p>Aur, argint</p> <p>Fier</p> <p>- Roata olarului</p> <p>- Monede</p>	<p>- B.</p>
---	--------------------

VI. Desenează steagul geto-dacilor. 1p.

SECȚIUNEA III

PROGRAME ȘI INTERVENȚII DIDACTICE

Proiecte didactice | Secvențe din activități școlare și extrașcolare
Planuri de intervenție

Proiect de activitate didactică

PROF. FERENȚ DANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Grupa: Asociată A

Prof. Propunător: Ferent Dana

Tema anuală: Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?

Tema săptămânii: Ghiocel, te iubesc mititel!

Disciplina: Activități de explorare a mediului

Subiectul: Ghiocelul-observare

Tipul de activitate: Predare-învățare

Scopul activității: Învățarea de noi cunoștințe referitoare la mediul de dezvoltare a unei plante, fixarea și consolidarea cunoștințelor referitoare la mediul înconjurător și a priceperilor de a lipi hârtia pentru a realiza o lucrare reușită.

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII:

Stimularea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia;

Mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute;

Relații, operații și deducții logice în mediul apropiat.

COMPORTAMENTE VIZATE:

Exersează, cu sprijin, ascultarea activă a unui mesaj, în vederea înțelegerii și receptării lui:

Identifică elemente caracteristice ale unor fenomene/ relații din mediul apropiat.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1 - să descopere aspecte ale anotimpului primăvara;

O2 - să denumească, prin antrenarea tuturor organelor de simț, părțile componente ale ghiocelului (radacina, tulpina, frunza, floare);

O3- să enumere factorii care favorizează creșterea și dezvoltarea ghiocelului (apa, lumina și căldura).

O3- Să denumească materialele puse la dispoziție

O4-Să lipească hârtia creponată în conturul ghiocelului

STRATEGII DIDACTICE :

Metode și procedee: observația, explicația,conversația,exercitiul.

Mijloace didactice:- modelul ghiocelului, hârtie creponată albă și verde, lipici, laptop

FORMA DE REALIZARE:frontală, în grupuri mici, individuală.

METODE DE EVALUARE: analiza produselor activității, aprecieri verbale

BIBLIOGRAFIE:

- „, Metodica educării limbajului în grădinița de copii”- ed. Cartea Românească, 2000;
- „, Curriculum pentru Educație Timpurie - 2019”
- “Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani”

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

EVENTIMENT DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
1.MOMENT ORGANIZATORIC	Se asigură condițiile optime pentru asigurarea unui climat benefic necesar desfășurării activității .		
2.CAPTAREA ATENȚIEI	Se face printr-o ghicitoare pe care educatoarea o spune copiilor. <i>Ghicitoare:</i> Eu alung iarna din țară, Și-aduc dulcea primăvară, Sunt micuț și frumușel, Și mă cheamă ... Ghiocel	Conversația	
3.ANUNȚAREA TEMEI ȘI A OBIECTIVELOR	Copiii sunt anunțați că astăzi vor asculta și vor învăța despre Ghiocel. Vom vedea când apare această floare, ce anotimp ne vestește și care sunt părțile componente ale acesteia. La final vom confecționa un tablou cu ghiocel pe care îl vom dăruia mamelor	Explicația Conversația	Frontală
4.PREZENTAREA CONȚINUTULUI	Prezentarea conținutului se realizează cu ajutorul laptopului prin prezentarea și observarea unui material video cu privire la părțile	Povestirea Conversația	Frontală

Proiect de activitate didactică

PROF. FIRA GABRIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Clasa: a III-a, șase elevi cu dizabilitate intelectuală severă

Aria Curriculară: Terapia educațională complexă și integrată

Tema lecției: Ne jucăm și numărăm!

Tipul activității: Formarea de priceperi și deprinderi

Disciplina: Ludoterapie

Competența generală:

3. Formarea și dezvoltarea competenței de a învăța.

Competența specifică:

3.1. Stimularea și dezvoltarea capacității psiho-individuale în vederea abilităților de adaptare/integrare la mediul înconjurător.

Obiective operaționale:

Cognitive:

O1- Să numere în limitele 1-5;

O2- Să raporteze numărul la cantitate și cantitatea la număr;

Psihomotrice:

O3- Să indice locul fiecărui obiect în ordinea de numărare;

Afective:

O4- Să își mențină concentrată atenția pe parcursul desfășurării activității.

Sarcina jocului: recunoașterea și denumirea locului fiecărui număr în șirul numeric.

Regula de joc: elevii denumesc locul fiecărui element (animal din plastic, figură geometrică) folo-sind cardinalul și ordinalul numărului.

Elemente de joc: surpriza, mișcarea, mânăuirea materialului, închiderea și deschiderea ochilor.

Strategia didactică:

1. Resurse procedurale: jocul didactic (metodă de bază) conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, învățarea prin descoperire, problematizarea (procedee didactice).
2. Resurse materiale: animale din plastic, cifre de la 1 la 5, cinci scaune, tabla interactivă.
3. Forme de activitate: frontală, individuală
4. Forme de evaluare: formativă
5. Metode de evaluare: proba orală
6. Diferențierea activității de învățare: sarcinilor exercițiilor din cadrul jocului vor fi diferențiate în funcție de nivelul de dezvoltare cognitivă al fiecărui elev dar și de competențele formate: trei elevi vor opera cu numere în centru 1-3, cu sprijin psihopedagogic, trei elevi vor opera în centru 1-5 și vor verbaliza acțiunea.

Timp: 45 min.

Bibliografie: Mușu, I, Taflan, A, 1997, Terapie educațională complexă și integrată, București. Editura Pro Humanitate;

Programa școlară învățământ special clasele pregătitoare-a IV-a, dizabilități intelectuale grave, se-vere și/sau asociate aprobată prin ordin al ministrului nr.520/ 19.05.2021, disciplina Ludoterapie.

Scenariul didactic

1. Moment organizatoric: se asigură condițiile optime pentru buna desfășurare a activității.

2. Captarea atenției.

Introducerea în activitate se face prin prezentarea sub formă de surpriză a materialului.

Elevii intuiesc materialul demonstrativ și distributiv.

Se evaluează capacitatea de a recunoaște materialele prezentate.

3. Enunțarea temei și a obiectivelor

Se precizează faptul că materialele îi vor ajuta pe elevi să numere corect, să stabilească ordinea numerelor în șirul numeric natural în centrul 1-5. Se anunță titlul jocului „Ne jucăm și numărăm”

4. Reactualizarea cunoștințelor

Gruparea animalelor de același fel.

Numărarea elementelor din fiecare grupă și alegerea cifrei corespunzătoare.

Aranjarea cartonașelor cu cifre de la 1 la 5 în șir crescător.

Se evaluează: capacitatea de a număra; capacitatea de a forma grupe după criteriul indicat de profesor; capacitatea de a asocia numărul la mulțimea corespunzătoare.

5. Desfășurarea activității

Se explică și se demonstrează jocul ce urmează să se desfășoare.

Pe catedră așez cinci animale în șir orizontal. Ele sunt la un concurs și trebuie numerotate în ordinea sosirii. Se cere să se precizeze ordinea fiecăruia: primul, al doilea, al treilea...ultimul animal.

Se ascunde pe rând câte un animal în timp ce elevii țin ochii închiși. Deschizând ochii ei intuiesc al câtelea animal lipsește.

Se așează în fața elevilor cinci scaune, unul după altul. Pe fiecare scaun este așezată o figurină animal din plastic. Se numerotează cu cifre de la 1 la 5 (jetoane) vagoanele trenulețului format. Sarcina elevilor este de a indica vagonul în care stă animaluț folosind numeralul ordinal.

Se cere elevilor să închidă ochii, timp în care se ascunde o jucărie. Elevii ghicesc care vagon este gol sau din care vagon a coborât un animaluț anume.

În a doua etapă a jocului elevii sunt călătorii. Sarcina lor este de a indica numărul de la vagonul său.

Complicarea jocului: elevii se ridică de pe scaun la indicația profesorului: „Coboră din trenuleț al doilea, al treilea...ultimul călător.”

Se evaluează: capacitatea de a număra, capacitatea de a folosi numeralul ordinal.

6. Obținerea performanței (feed-back)

Propun elevilor două jocuri ce se desfășoară la tabla interactivă. Sarcina jocului este de a indica al câtelea element lipsește dintr-un șir de cinci elemente.

<https://wordwall.net/ro/resource/7705773/numeralul-ordinal-1-5>

<https://wordwall.net/ro/resource/7524551/numeralul-ordinal-1-4-al-c%C3%A2telea-copil-este>

Se evaluează capacitatea de a rezolva cerințele jocurilor.

7. Evaluarea și încheierea activității

Se fac aprecieri asupra modului în care elevii au participat la activitatea desfășurată.

Proiect de activitate didactică

PROF. NAGY-BOTOȘ CORINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Aria curriculară: Terapie educațională complexă și integrată

Disciplina: Terapie ocupațională

Tema: Învățăm să țesem!

Tipul activității: de formare de priceperi și deprinderi

Competența generală:

2. Formare și consolidare a priceperilor și deprinderilor de a utiliza tehnici de lucru cu diverse materiale și ustensile

Competența specifică:

2.3 Exersarea tehnicilor de lucru utilizate în activitățile de terapie ocupațională

Obiective operaționale:

- să identifice materialele de lucru primite;
- să enumere etapele realizării produsului dat, pe baza lucrării-model;
- să respecte fazele de lucru în confecționarea țesăturii.

Strategia didactică

Metode de învățământ: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, activitatea practică

Materiale didactice: lucrare-model, gherghef, ață colorată, foarfece, calculator, videoproiector, tablă interactivă

Forme de organizare: frontal, individual

Timp: 45 minute

Locul de desfășurare: sala de clasă

Bibliografie:

1. Stan Lucian (coord.), Abilități practice - ghid metodologic clasele I – IV, Editura Aramis, București, 2002;
2. Mușu I., Taflan A., Terapie educațională complexă și integrată, Editura Pro-Humanitate, București, 1997;
3. Terapie ocupațională - Programă școlară aprobată prin ordin al ministrului nr.520/19.05.2021.

Scenariul didactic

1. Moment organizatoric

Asigur condițiile necesare desfășurării activității, pregătesc materialul didactic.

2. Captarea atenției

Explic elevilor faptul că materialul din care sunt confecționate hainele este obținut prin tehnica țeserii, apoi, identificăm diferite culori și obiecte de îmbrăcăminte cu ajutorul calculatorului și a tablei interactive.

3. Anunțarea temei și a obiectivelor

Anunț elevii că vom realiza o țesătură folosind ață de diferite culori și prezint obiectivele activității: să fie atenți la folosirea materialelor, să respecte tehnicile și etapele de lucru și să lucreze ordonat și îngrijit.

4. Desfășurarea activității

a) Prezentarea lucrării-model

Identific, împreună cu elevii materialele de lucru necesare, descriu lucrarea-model și antrenez elevii în discuții pe marginea temei acesteia.

b) Explicarea și demonstrarea modului de lucru

Prezint elevilor etapele de lucru care constau în alegerea culorii firului de ață și trecerea acestuia printre firele de urzeală pentru a obține produsul finit și fac o demonstrație a realizării unei țesături.

c) Exerciții pentru motricitatea mâinilor

Înainte de începerea lucrului vom executa exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâini:

închidem și deschidem pumnii, cântăm la pian, rotim pumnii, ne spălăm pe mâini și le scuturăm.

d) Executarea lucrării de către elevi

Fiecare elev are sarcina să realizeze câte o țesătură. Urmăresc și supraveghez executarea lucrărilor, ajut elevii la nevoie.

Activitatea se desfășoară pe fond muzical pentru susținerea unei atmosfere relaxante.

5. Analiza lucrărilor

Lucrările vor fi expuse și vor fi analizate după următoarele criterii: s-a lucrat corect și îngrijit, s-au respectat regulile de realizare și s-au folosit elemente de originalitate.

6. Realizarea feedback-ului

Elevii răspund la o serie de întrebări:

- Ce lucrare am realizat?
- Ce tehnică am învățat?
- Ce materiale am folosit?

7. Încheierea activității

Apreciez activitatea elevilor și facem curățenie la locul de muncă.

Fișă de activitate

Aplicație la metoda Pălăriilor gânditoare

PROF. RECALO LIDIA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ, SIGHETU MARMAȚIEI

Disciplina: Abiliități sociemoționale

Clasa a III-a

Unitatea tematică: Conștientizare a lumii înconjurătoare

Subiectul: Fapte bune, fapte rele. *Cățelușul șchiop, de Elena Farago*

Competențe generale:

Formarea și exersarea abilităților de reglare/autoreglare emoțională și a capacității de interacțiune socială.

Competențe specifice:

Exprimarea empatiei prin gesturi simple sau prin expresie facială.

Strategii didactice:

Metode și procedee: conversația euristică, jocul de rol, explicația, problematizarea, dramatizarea, metoda pălăriilor gânditoare, jocul didactic.

Mijloace de învățământ: calculator, videoproiector, creioane colorate, pălăriile gânditoare, fișe de lucru, table, markere;

Forme de organizare: frontală, individuală;

Scenariul didactic

Momentul organizatoric

-pregătirea elevilor pentru activitate;

Captarea atenției

- lecturarea cu intonație a poeziei *Cățelușul șchiop, de Elena Farago*

Desfășurarea activității

-prezentarea pălăriilor gânditoare;

-se oferă fiecărui elev o pălărie gânditoare;

-elevii vor rezolva sarcinile corespunzătoare pălăriei primite;

-ceilalți elevi își pot aduce argumentele sau contra-argumentele pentru răspunsurile oferite;

Sarcinile Pălăriilor gânditoare:

<p>1 Pălăria albă - INFORMEAZĂ</p> <p>-Ce știm despre “cățelușul șchiop”? Dar despre copii? - Ce nu știm? Nu știm care a fost motivul pentru care copilul l-a lovit pe cățeluș.</p>	<p>2. Pălăria roșie - SPUNE CE SIMȚI!</p> <p>- Cum privești tu această situație? - Ce a fost în inima cățelușului? Voi ce credeți sau ce ați face în această situație?</p>
<p>3. Pălăria verde - GENEREAZĂ IDEILE</p> <p><i>NOI</i></p> <p>- Oferă soluții, idei! Putem amenaja un adăpost în curtea școlii, pe scara blocului sau să instalăm cuști pentru ei, unii pot fi duși la țară la bunici. Putem ruga părinții să ne ajute.</p>	<p>4. Pălăria galbenă - ADUCE BENEFICIILE</p> <p>- Ce credeți, putem găsi și alt mod de rezolvare? Câinii trebuie protejați de primărie și de oameni, să li se facă adăposturi.</p>
<p>5. Pălăria neagră - ASPECTE</p> <p><i>NEGATIVE</i></p> <p>Sunt prea mulți câini. Uneori câinii sunt periculoși, fac gălăgie. Ce părere aveți despre această situație? Nu se respectă regulile de igienă.</p>	<p>6. Pălăria albastră - CLARIFICĂ</p> <p>Pune o întrebare colegilor tăi să verifici dacă au înțeles conținutul poeziei.</p> <ul style="list-style-type: none">- Ce trebuie să facem noi?- Ce putem reține din tot ce s-a spus?- – “Nu loviți câinii!”,- “Faceți numai fapte bune!”.

Încheierea activității: Aprecieri individuale și colective

Proiect didactic

PROF. MUTAFFOF MELANIA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ SIGHETU MARMAȚIEI

CLASA: a III-a

ARIA CURRICULARĂ: Aria curriculară: „Matematică și științele naturii”

DISCIPLINĂ: Elemente de matematică

Competențe generale:

1. Explorarea elementelor și fenomenelor lumii înconjurătoare prin acțiuni de tip matematic
2. Formarea capacităților / abilităților de înțelegere a modificărilor cantitative ca suport al formării deprinderilor de tip matematic
3. Formarea și dezvoltarea mecanismelor de operare acțională și de rezolvare a problemelor simple

SUBIECTUL: Consolidarea deprinderii de a efectua operații de adunare și scădere a numerelor naturale, în centrul 0-20 fără trecere peste ordin

TIPUL LECȚIEI: consolidare și sistematizare de cunoștințe

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

DISCIPLINE INTEGRATE: elemente de matematică, abilități de comunicare și limbaj, abilitare manual, educație senzorială și psihomotrică, joc și mișcare

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE:

Elemente de matematică: (dizabilitate intelectuală moderată)

1.1. Recunoașterea și scrierea numerelor în centrul 0-20

1.2. Compararea numerelor în centrul 0-20

1.3. Ordonarea numerelor în centrul 0-20, folosind poziționarea pe axa numerelor

1.4. Efectuarea de adunări și scăderi în centrul 0-20, prin adăugarea/extragerea a 1-5 elemente dintr-o mulțime dată

1.6. Utilizarea unor denumiri și simboluri matematice (sumă, total, diferență, =, +, -) în rezolvarea de probleme cu o întrebare

5.2. Rezolvarea de probleme cu o întrebare

Abilități de comunicare și limbaj

1.5. identificarea semnificației unui mesaj scris simplu pentru înțelegerea textului din probleme matematice

3.3. scrierea cu ajutorul literelor de mână a unei propoziții simple

Abilități manuale:

1.2. identificarea materialelor de lucru utilizate în activități practice

1.3. folosirea diferitelor tehnici de lucru cu instrumente și materiale diverse

Educație senzorială și psihomotorie:

1.1. Perceperea/identificarea stimulilor senzoriali și manifestarea unor reacții adecvate la aceștia

1.2. Formarea și dezvoltarea capacității de percepție, urmărire, identificare senzorială a stimulilor din mediul ambiant

2.2. Formarea și consolidarea controlului și coordonării psihomotrice, și dezvoltarea abilităților manuale

Joc și mișcare:

2.1. Respectarea regulilor din jocurile de mișcare

COMPETENȚE DERIVATE:

Cognitive:

- să răspundă la întrebările despre conținutul materialului vizionat ;

- să numere crescător în intervalele date;
- să compare numere din centrul 0-20
- să descompună în zeci și unități numerele naturale 0-20
- să calculeze exerciții de adunare și scădere fără trecere peste ordin în centrul 0-20
- să identifice vecinii numerelor
- să rezolve probleme cu o singură întrebare

Afectiv-atitudinale:

- să participe cu interes la activitate
- să ordoneze corespunzător jetoane , puzze, bile ,etc

STRATEGIA DIDACTICĂ :

Metode și procedee didactice:problematizarea., conversația, jocul, observarea, explicația, exercițiul , expunerea

Mijloace de învățământ: jetoane, bile, fișe de lucru, fișe de evaluare, recompense ,PC,

Forme de organizare: frontală și independentă ,

RESURSE: Umane: 6 elevi

Temporale: 45 minute

Bibliografice și materiale suport:

Curriculum Național , Programa pentru disciplina Elemente de matematică,, Ordinul ministrului educației nr. 3.702/2021 privind aprobarea programelor școlare pentru învățământul special preșcolar, primar și gimnazial

Joc ,, Mult-puțin,,-monki, Puzzle educative ,, numere până la 10,,-Gama ,Cutiile cu bile magnetice,Pîrghia pentru calcule matematice,Socotitoare cu bile,Puzzle educative,, Forme și culori,,Gama

DEMERS DIDACTIC

1. Moment organizatoric

Pregătirea materialelor necesare desfășurării lecției.

Strategia didactică: conversația, frontal

2. Captarea atenției Cântecel:Invătam să numărăm

<https://www.youtube.com/watch?v=b5uQS7RUukY>

Strategia didactică: conversația, problematizarea, PC, frontal

Evaluare: Capacitatea de a răspunde și de a rezolva corect

3. Anunțarea subiectului și a obiectivelor

Adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 20, .

Astăzi vom repeta numerele în centrul 0-20, vom face adunări și scăderi simple și ne vom juca rezolvând probleme în imagini.

Strategia didactică: conversația, calculator, frontal

4. Reactualizarea și consolidarea cunoștințelor

Pe o coală de flipchart este desenat un copac gol. Pentru ca pomul să aibă frunze elevii vor rezolva mai multe sarcini.pentru fiecare sarcina se va aseza cate o frunza

Activitatea 1

-numararea de la 0-20 in formă crescătoare

Activitatea 2

-vecinii numerelor date folosind axa numerelor 0-20

Activitatea 3

-exercitii de adunare si scadere in centrul 0-20

Activitatea 4

-compararea numerelor 0-20

Activitatea 5

Joc didactic „Coșulețul cu surprize”

Fiecare elev va extrage câte o frunză din coșuleț pe care este scrisă o operație de adunare sau scădere. Ei au ca sarcină să rezolve exercițiul, după care să așeze în copac, prin lipire,

Strategia didactică: conversația, explicația, exercițiul, jocul didactic, demonstrația, coală flipchart, fise de lucru, lipici, stimulente – flori, coș, jetoane, creioane, mere din carton, incastre, cuburi, puzzle, individual, frontal

Evaluare: capacitatea de a răspunde și de a rezolva corect

5. Obținerea performanței

Activitatea 6

Rezolvarea de problema

Mărul din grădină are 18 mere coapte. După ploaie și vânt au mai rămas în pom 2 mere. Câte mere au căzut?

Strategia didactică: conversația, exercițiul, problematizarea, jetoane, creioane, mere din carton, individual, frontal

Evaluare: capacitatea de a rezolva corect problema

6. Încheierea activității

Cantecelul „10 degețele”.

Strategia didactică: conversația, frontal, individual

Evaluare: aprecieri verbale individuale, recompense

Proiect de activitate didactică

PROF. CĂLĂUZ LUCIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

CLASA: a VII-a A (moderat)

DISCIPLINA: Stimulare Cognitivă

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Omul și mediul înconjurător

ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE: Plantele

TIPUL LECȚIEI: Lecție de formare de priceperi și deprinderi

COMPETENȚĂ GENERALĂ:

Investigarea mediului înconjurător folosind instrumente și procedee simple

COMPETENȚĂ SPECIFICĂ:

Utilizarea de experimente simple pentru a descoperi însușirile corpurilor, interacțiunile dintre ele și transformările care au loc în mediul înconjurător

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

1. Să denumească părțile componente unei plante
2. Să identifice etapele creșterii plantelor
3. Să realizeze un experiment în care să planteze o plantă

STRATEGIA DIDACTICĂ:

- Resurse procedurale: explicația, brainstormingul, conversația euristică, exercițiul, demonstrația

- Resurse materiale: Anexa 1, Anexa 2, Anexa 3, Anexa 4, lipici, pix/creion, foarfecă, tablă interactivă, wordwall twinkl, ghiveci, floare, apă, pământ

- Resurse de timp: 45 minute
- Organizarea învățării: activitate frontală, activitatea individual.

DEMERSUL DIDACTIC

1. Moment organizatoric

Organizarea unui ambient educațional optim, pregătirea materialelor pentru activitate.

Elevii așteaptă în bancă începerea activității.

2. Captarea atenției și stimularea interesului pentru activitate

Profesorul va distribui elevilor piesele componente unui puzzle pentru a descoperi titlul lecției.

Elevii ascultă și realizează puzzle-ul.

4. Anunțarea subiectului lecției și a obiectivelor

Anunțarea titlului lecției : ”Plantele” și prezentarea obiectivelor operaționale.

Elevii urmăresc indicațiile profesorului.

5. Fixare și consolidare de cunoștințe

Profesorul va explica elevilor componentele plantelor, invitând fiecare elev la tabla interactivă pentru a le identifica.

Profesorul va adresa elevilor următoarele întrebări : De ce credeți că are nevoie o plantă pentru a crește/ a se dezvolta? Care credeți ca sunt pașii pentru dezvoltarea unei plante?

Profesorul va explica elevilor rolul fiecărei părți componente ale plantei, ce rol are rădăcina, tulpina, frunzele(Anexa 3)

Profesorul va distribui fiecărui elev Anexa 4, identificând împreună pașii creșterii plantelor.

Profesorul va oferi elevilor elementele necesare plantării unei plante (pământ, ghiveci, apă, plantă) încurajându-i să respecte pașii menționați.

Elevii urmăresc explicațiile profesorului și realizează corespondența imagine-componenta plantei

Elevii raspund la întrebările adresate de profesor și sunt atenți la explicațiile profesorului.

Elevii realizează sarcina

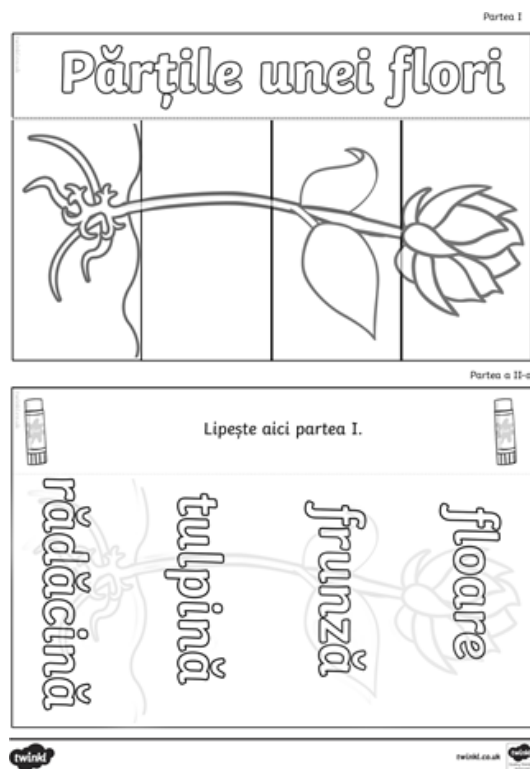
Elevii respectă instrucțiunile profesorului și realizează experimentul.

7. Aprecierea activității

Feedback calitativ- profesorul va aprecia activitatea elevilor și va menționa unele trăsături pozitive pe care le-a observat la colectivul clasei pe parcursul orei

Elevii sunt apreciați verbal.

Anexa 1

Anexa 2

<https://wordwall.net/ro/resource/925502/p%C4%83r%C8%9Bile-unei-plante>

Anexa 3

Plante

Vocabular	
rădăcină	Ancorează planta în pământ și o ajută să absoarbă nutrienți din sol.
tulpina	Menține planta dreaptă și transportă apă și nutrienți din sol în frunze . Trunchiul unui copac este tulpina acestuia.
frunzele	Produc hrana pentru plantă folosind lumina soarelui și dioxidul de carbon din aer.
florile	Produc semințe din care vor crește noi plante. Petalele colorate atrag polenizatorii la floare.
nutrienți	Acestea sunt substanțe necesare lucrurilor vii pentru a crește și a supraviețui. Plantele iau nutrienții din sol sau îi produc în frunze .
evaporarea	Transformarea unui lichid în gaz.

Cum se mișcă apa înăuntrul unei plante

- Rădăcinile** absorb apa din sol.
- Tulpina** transportă apa la **frunze**.
- Apa se **evaporă** din **frunze**.
- Această **evaporare** face ca mai multă apă să fie transportată prin **tulpină**.

Apa este trasă prin **tulpină** ca și cum ar fi băută cu un pai.

De ce are o plantă nevoie pentru a crește?

apă

lumină

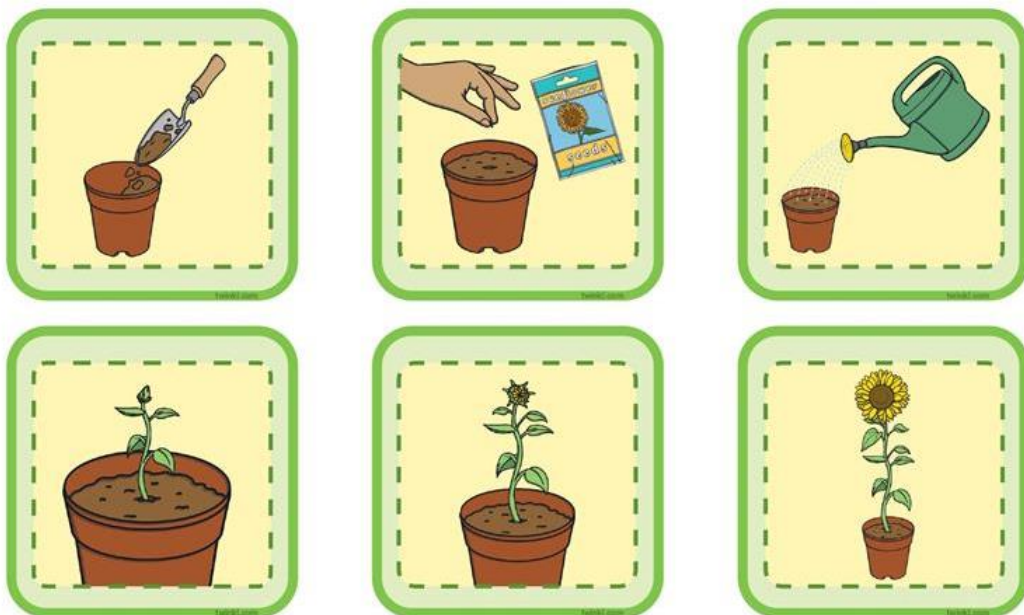
nutrienți din sol

aer

spațiu pentru a crește

Cantitățile acestor nevoi variază de la o plantă la alta. Spre exemplu, cactușii pot supraviețui în medii cu foarte puțină apă, în timp ce nuferii trebuie să trăiască în apă.

Anexa 4

Creșterea plantelor – Activitate de ordonare

1		2		3	
4		5		6	

vizitează [twinkl.ro](https://www.twinkl.ro)

Strategii didactice folosite în predarea conținuturilor la disciplina educație socială la elevii cu CES

PROF. ISTRATE ISABELLA MARIA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ SF. ANDREI

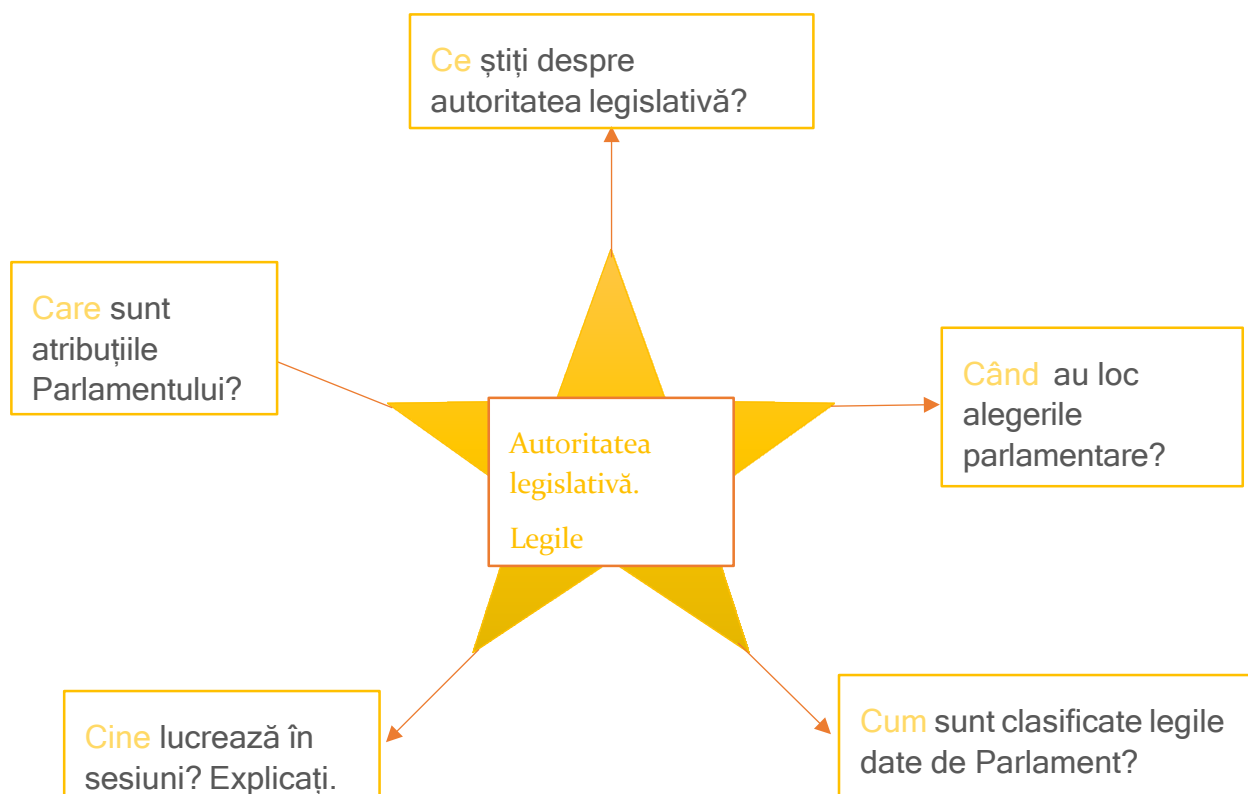
DISCIPLINA: Educație socială – Educație pentru cetățenie democratică

CLASA: a VII-a

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Sistemul politic în România

TITLUL LECȚIEI: *PREȘEDINTELE ROMÂNIEI*

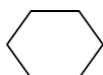
Metoda Explozia stelară- reactualizarea cunoștințelor din lecția anterioară: Autoritatea legislativă. Legile.

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=225fc70c92c4>

Învățare prin descoperire- metoda pălăriile gânditoare

Echipa albă

Consultați Constituția României Capitolul II Articolele 80, 90, 94 și manualul pag 40-41 și identificați care este rolul președintelui statului.

Echipa roșie

Consultați Constituția României Capitolul II Articolele 81-84 și manualul paginile 40-41 și notați cum poate fi ales președintele și ce condiții trebuie să îndeplinească pentru a exercita funcția de președinte

Echipa galbenă

Consultați Constituția României Capitolul II Articolele 85-90 și manualul paginile 40-41 și găsiți care sunt atribuțiile președintelui privind politica internă

Echipa verde

Consultați Constituția României Capitolul II Articolul 91 și manualul paginile 40-41 și găsiți care sunt atribuțiile președintelui privind politica externă

Echipa albastră

Consultați Constituția României Capitolul II Articolul 92 și manualul paginile 40-41 și găsiți care sunt atribuțiile președintelui în domeniul apărării.

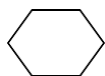

Echipa neagră

Consultați Constituția României Capitolul II Articolele 96-99 și manualul paginile 40-41 și găsiți care sunt condițiile privind imunitatea președintelui și suspendarea acestuia din funcție.

Fișă de lucru - Președintele României

Completați cu datele prezentate de fiecare echipă:

Echipa albă – Rolul Președintelui României

Echipa roșie – Alegerea Președintelui. Condiții

Echipa galbenă - Atribuțiile președintelui privind politica internă

Echipa verde- Atribuțiile președintelui privind politica externă

Echipa albastră- Atribuțiile președintelui în domeniul apărării.

Echipa neagră - condițiile privind imunitatea președintelui și suspendarea acestuia din funcție.

Bibliografie:

1. Cristina Ipate-Toma, Adina Grigore, Daniela Chiriță, Georgeta-Mihaela Crivac, Gabriela-Carmen Diaconescu *Educație socială*, Clasa a VII-a, Ministerul Educației Editura Ars Libri

<https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VIIa/Educatie%20sociala/QVJTIExJQIJJIFBST0Y/#12>- accesat 26.01.2025

2. Platforma Jigsawplanet.com - accesată 26.01.2025

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=225fc70c92c4>

3. Constituția României <https://lege5.ro/Gratuit/gq4deojv/presedintele-romaniei/constitutia?dp=gqztemrwgu3dc>

Intervenția în cazul tulburărilor comportamentale la elevii cu dizabilitate intelectuală

Plan de intervenție personalizat

PROF. JURJE LOREDANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Analiza comportamentului

Comportamentul inadecvat manifestat în cadrul școlii a apărut după plecarea tatălui în străinătate, copilul a rămas în grija mamei. Imediat după acest eveniment au apărut manifestările agresivității fizice și verbale asupra colegilor, cu precădere în timpul pauzelor, a început să vorbească urât cu profesorii, chiar avea momente când îi brusca pe profesori dacă aceștia îl întrebau ceva legat de faptul că și-a lovit un coleg. Avea frecvent crize de furie, cu plâns isteric, fuga din clasă, loviri asupra unor copii care nu aveau nici o legătură cu situația sau cu el. Refuzul categoric de a mai vorbi, statea pe jos și nu reacționa la nici o cerință. Refuza categoric orice activitate în clasă, nu se implica pentru timp îndelungat în nici o sarcină de lucru, se opunea oricărei forma de comunicare sau de colaborare..

Frecvența apariției comportamentului indezirabil: zilnic avea un astfel de episod sau mai multe, în funcție de stare, context, etc

Contextul de apariție a comportamentului: după plecarea tatălui său în străinătate

Scopul intervenției:

- diminuarea comportamentului impulsiv, agresiv și opoziționist manifestat în cadrul școlii;
- stimularea inclinațiilor elevului spre activitățile practice, plastice, sportive;

Competențe comportamentale:

- Formarea deprinderii de a vorbi în contextul temei abordate; de a răspunde atunci când este întrebat, chiar dacă motivul pentru care trebuie să vorbești nu este unul favorabil
- Conștientizarea adoptării unui comportament acceptabil pentru perioada pauzelor

- Eliminarea sau reducerea episoadelor de violență fizică și verbală

Durata programului: 1 lună

Metode și mijloace de realizare :jocul, jocul de rol, consilierea educațională, consilierea de grup, întărirea pozitivă, recompensa, aprecierile verbale, exerciții de ierarhizare a propriilor valori, exerciții de autocunoaștere

Activități realizate :

Contractul

- întocmit împreună cu elevul, încurajează elevul să-și monitorizeze comportamentul elevul identifică și constientizează consecințele propriului comportament
- contractul cuprinde comportamentele neadecvate; se descriu consecințele nerespectării regulilor.

Metoda modelării

- modelarea se bazează pe puterea exemplului, pe învățarea socială. Esența metodei constă în îndepărtarea conduitelor negative dobândite prin imitație și plasarea copilului sub influența unor modele pozitive (părinți, profesori, colegi) Aceasta metodă a avut un efect bun dat fiind faptul ca elevul a contribuit la organizarea unor activități, sprijinind profesorul în pregătirea și distribuirea materialelor, fiind astfel responsabilizat și valorizat, lucru care a dus la creșterea stimei de sine, aprecierea de sine și nu în ultimul rând la reducerea incidenței de evenimente agresive.

Metoda întăririlor “Cutia cu fapte bune”

- crește frecvența de apariție a comportamentului adecvat;
- pentru fiecare comportament adecvat am administrat acel tip de întărire potrivită elevului (a scris pe un bilețel o faptă bună pe care a introdus-o în cutia cu fapte bune).
- De fiecare dată când a ridicat mâna pentru a răspunde, a primit cuvinte de încurajare.

Extincția comportamentului dezadaptativ

- prin înlăturarea întăririlor unui comportament neadecvat, reducem frecvența acelui comportament; în acest caz lipsa întăririi comportamentului neadecvat nu a dus la reducerea frecvenței lui, metoda nu a funcționat.

Regula premark

- creșterea frecvenței de apariție a comportamentului adecvat prin manipularea unei activități preferate;
- ex. de aplicare: dacă vorbești când ești solicitat și pe tema discutată, ai dreptul să alegi în pauză un joc;

Activități desfășurate în cadrul Proiectului „Să ne cunoaștem mai bine”: având ca obiective:

- să identifice propriile emoții și trăiri;
- să își formeze capacități de organizare
- oferire de ajutor și interacțiuni cu ceilalți;
- să se exprime emoțional indiferent de situație ;
- să -și dezvolte abilități de comunicare,
- organizare și coordonare.

Activități în care a fost implicată mama copilului

- ora de consiliere cu părinții

- menținerea colaborării frecvente cu mama elevului, pentru a fi informată cu privire la comportamentele pozitive ale elevului, lucru care a facilitat, creșterea încrederii părintelui față de școala și față de profesori, cât și a elevului, deoarece vedea relația bună între cele două medii, familie și școală.

-menținerea unor reguli similare, atât la școală, cât și acasă pentru obținerea unor comportamente dezirabile. În colaborarea atentă pe care am avut-o cu mama am descoperit faptul că, după plecarea tatălui în străinătate, copilul avea comportamente agresive și acasă, doar că inițial, mama, nu a dorit să recunoască acest lucru, de teama de a nu fi desconsiderată dar și datorită faptului că nu știa să gestioneze prea bine situația

REZULTATE OBȚINUTE ÎN URMA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE INTERVENȚIE:

În urma implementării planului de intervenție am constatat reducerea apariției comportamentelor agresive, atât verbale, cât și fizice față de ceilalți elevi. Se conformează regulilor de grup, respectă profesorii și nu mai are comportamente opozante față de aceștia.

Prin exercițiile și jocurile de autocunoaștere în care a fost implicat a reușit să înțeleagă care îi sunt adevăratele trăiri, supărări, emoții negative și cum poate să facă față schimbărilor care apar în viața lui. Acceptă mult mai ușor frustrările și reușește să manifeste o toleranță mai crescută. Este mult mai receptiv, mai atent cu cei din jur, uneori chiar își oferă ajutorul în diverse sarcini școlare pe care le indepinesc elevii.

Și-a îmbunătățit abilitățile de comunicare cu cei din jur, atât cu profesorii, cât și cu elevii, reușește să aibă manifestări adecvate situațiilor, face față confruntărilor fără să mai aibă comportamente agresive.

Acceptă mult mai ușor compania celorlalti elevi, se simte valorizat, reușește să își gestioneze emoțiile și trăirile negative.

Reușește să înțeleagă mai bine lucrurile, dacă îi sunt comunicate într-un mod facil, dacă este tratat cu blândețe și cu atenție, dacă i se explică lucrurile pe un ton adecvat, dacă este înconjurat de atenție și de suport afectiv.

Analizarea tipului de agresivitate predominantă

Am evaluat elevul folosind Scala *Peer Conflict Scale* (Youth Version) și am constatat următoarele.

- Agresivitatea proactivă direct- 16 puncte
- Agresivitatea proactiv relațională- 16 puncte
- Agresivitatea reactiv directă- 26 de puncte
- Agresivitatea reactivă relațională- 14 puncte

Am obținut scorul cel mai mare la *Agresivitatea reactiv directă*, 26 de puncte, fiind dominantă în acest caz.

Conform studiilor de specialitate legate de agresivitate, fac o distincție între agresiune reactivă și proactivă (Crick Dodge, 1996). Agresiunea proactivă se referă la comportament agresiv , care este adoptat ca răspuns la provocare, cum ar fi un atac sau o insultă , si care se manifestă în acțiuni de autoreglare și furie. Agresiunea reactivă se referă la agresiunea inițiată fără provocare aparentă. Un astfel de compotrament este evocat de furie, ostilitate sau necesitatea de a se apăra, ci din alte motive care se referă la obținerea de bunuri, afirmarea de putere, asigurând aprobarea unor grupuri de referință și alte obiective.

Agresivitatea reactivă și proactivă sunt echivalente a ceea ce teroreticienii numesc *agresivitate afectivă și instrumentală*.

Agresivitatea reactivă se leagă de satisfacerea unor stări de necesitate reale, iar emoția inițială de furie, asociată comportamentului de atac, cedează locul stării de satisfacție, de plăcere, pe măsură ce obiectul agresiunii este luat în stăpânire. Sub influența normelor și îngrădirilor de ordin social, cultural, moral, agresivitatea este împinsă în plan secundar și exprimarea ei devine condiționată. Totuși un impuls primar, de natură instinctual- inconștientă, intră în sfera afectivă a oricărei persoane. Gradul de intensitate și pragurile de activitate diferă de la un individ la altul, în limite foarte largi.

Agresivitatea este o stare afectiv reactivă prin care se exacerbează propriile interese și valoarea propriului eu, asociindu-se cu egocentrismul și cu convertirea influențelor sau acțiunilor celor din jur, în amenințări la adresa propriei persoane. Ea este activată și susținută de răutate și de ură.

Acestea se pot menține în stare pasivă, fără să ducă la incitarea unor comportamnete agresive, pot urî pe cineva, fără a trece la amenințări, sau la acțiuni de lezare morală sau fizică.

Agresivitatea reactiv directă, biologic adaptativă este îndreptată spre pedepsirea răului provenit de la o persoană. Este un tip instinctiv de de furie care nu poate fi neapărat controlată de către persoana în cauză, apare de obicei brusc și duce la un lanț de evenimente sau de reacții comportamentale care se desfășoară rapid, fără prea multă implicare rațională.

Distincția între tipurile reactive și proactive de comportament agresiv se poate baza pe diverse modele empirice. Agresivitatea reactivă este bazată pe modelul frustrare- agresiune, sublinia (Dollard, Doob, Miller, Mowrer și Sears, 1993), adică răspunsul de apărare implică un comportament deliberat. În consecință comportamentul reactiv direct este privit ca o reacție de apărare la perceperea unei amenințări.

Conform acestui model, răspunsurile comportamentale ale acestor copii sunt prelucrate în șase pași distincți

1. Codarea de repere interne și externe
2. Interpretarea mintală și reprezentarea unor indici (expresii faciale, comentarii verbale, limbajul trupului)
3. Clarificarea sau alegerea unui scop

4. Accesul la diverse constructe psihice
5. Decizia sau răspunsul asupra comportamentului
6. Adoptarea unui comportament

Ar trebui remarcat faptul că acest model presupune că rezultatele reactive la agresiune duc la sporirea atenției asupra indiciilor.

Se presupune, în urma unor studii că agresiunea proactivă este asociată cu deficite în unele secvențe de prelucrare, astfel apare reacția comportamentală inadecvată.

Analizând tipurile de agresivitate predominante și stabilind relația dintre acestea cu duritatea, indiferența, anxietatea, depresia, experiențele traumate, istoric de abuz emoțional, statut socio economic, se observă faptul că există o legătură de interdependență între ele.

Astfel agresivitatea reactiv directă este bazată pe sentimente de furie, de control inadecvat a reacțiilor emoționale, acest lucru este în strânsă legătură cu experiențele traumate și un istoric de abuz emoțional al copilului în familia din care face parte.

Agresivitatea proactivă directă și agresivitatea proactiv relațională au obținut un scor egal de 16 puncte și le înțeleg ca pe o reacție de manifestare a durității, indiferenței, anxietății, lucruri oferite ca model în comunitatea și familia din care face parte.

Agresivitatea pe care o manifestă copilul se poate explica și prin prisma rezultatelor școlare nu foarte bune, motiv în plus pentru creșterea frustrării și a anxietății. În acest caz ar fi de dorit promovarea învățării și implicarea copilului în activități școlare care să îi crească capacitatea cognitivă, completarea lacunelor în cunoștințe va ajuta la creșterea încrederii în sine, performanța școlară fiind un în legătură directă cu reducerea delicvenței. În acest sens există studii care relevă scăderea ratei delicvenței în condițiile creșterii performanței școlare. (Adrian Roșan, 2006).

Un alt factor protectiv extrem de important împotriva comportamentului antisocial îl reprezintă dezvoltarea emoțională și morală. Aici sunt incluse autocontrolul reacțiilor și acțiunilor, întârzierea gratificării, abilitatea de a fi proactiv, stabilirea scopurilor, luarea deciziilor asupra propriilor acțiuni, reducând la minim consecințele datorate întâmplării, asumarea responsabilității asupra deciziilor, implicându-i și pe ceilalți atunci când este nevoie. (Davis, 1999, Speckman 1993 apud A. Roșan, 2006).

Deprinderile moral cognitive, cum ar fi exprimarea empatiei și a compasiunii pentru ceilalți, constituie un factor semnificativ pentru reziliență. Alte studii arată că pe măsură ce copilul adoptă comportamente bazate pe empatie, controlul impulsurilor și managementul furiei, se reduce și comportamentul agresiv. (Mc Mahon, Washburg, Felix, Yakin și Childrey, 2000, apud Roșan, 2006).

Așadar în urma implementării planului de intervenție comportamentală, combinat cu o atentă implicare în recuperarea lacunelor cognitive, am constatat că starea elevului s-a îmbunătățit semnificativ, calificativele sale au crescut, s-a redus anxietatea, depresia legate de faptul că nu are rezultate bune la învățătură. Din discuțiile cu mama, acasă comportamentul copilului s-a îmbunătățit, se simte mai valorizat, primește sarcini pe care le finalizează, este mai atent la comunicarea cu membrii familiei.

În concluzie, diferitele manifestări agresive, ce țin fie de o agresivitate instrumentală, fie de una reactivă, fie de una proactivă, pot fi corijate printr-un mediu mai atent controlat și o intervenție promptă ce oferă un feedback adecvat, o agresivitate latentă ori persistența unor stări emoționale negative și lipsa mecanismelor de reglare, dar și predominanța unor mecanisme cognitive dezadaptative, presupune intervenție specializată. Pentru un grad mai ridicat de încredere în observațiile sau evaluările pe care le fac diferite persoane, cred că este necesar să se țină seamă și de alte trăsături de personalitate ce pot aduce mai multe astfel de confirmări. Pe lângă aceasta unele caracteristici de personalitate nu au neapărat un caracter static, ce ar putea fi supuse unui proces continuu de reorganizare. Modul în care aceste transformări pot influența funcționarea întregului sistem de personalitate poate fi surprins prin intermediul nivelului de coerență și de consistență a acestor trăsături în cadrul personalității.

Așadar reducerea agresivității fie ea, reactivă sau proactivă este un cumul de factori ce țin de familie, personalitatea individului, abilitățile cognitive, experiențele trăite, pentru a nu resimți lumea ca pe o amenințare. Realizarea unui mediu predictibil, structurat, organizat, oferirea atașamentului necesar pot duce în mod clar la reducerea sau chiar stoparea comportamentelor agresive.

Bibliografie

- Preda V. *Delicvența juvenilă. O abordare multidisciplinară*, Presa Universitară Clujeană, 1998

- Roșan A. *Violența juvenilă școlară, teorie, prevenție și intervenție integrativă*, Presa Universitară Clujeană, 2006
- Băban. A., *Consiliere Educațională*, Imprimeria Ardealul: Cluj-Napoca 2009
- Soitu L., Hovarneau C. –*Agresivitatea în școală*, Iași, Institutul European 2001.
- Neamțu, C –*Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Iași, Editura Polirom 2003.

Proiect de lecție

PROF. ȚIUDIC MIHAELA CRISTINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Clasa: a VIII-a A

Aria curriculară: Matematică și științe

Disciplina: Biologie

Unitatea de învățare: Sănătatea omului și a mediului

Subiectul lecției: Comportament sănătos

Tipul activității: mixtă

Competențe generale:

3. Manifestarea unui stil de viață sănătos într-un mediu natural propice vieții.

Competențe specifice vizate

3.1. Participarea activă la acțiuni de conservare și ocrotire a mediului înconjurător, de adoptare a unui stil de viață sănătos

3.2. Evaluarea consecințelor propriului comportament asupra sănătății proprii și a stării mediului

Obiective operaționale

- să identifice comportamente de risc asupra sănătății individului;
- să promoveze un stil de viață sănătos;
- să prezinte interes pentru activitate;
- să colaboreze cu colegii pentru realizarea activității.

Resurse – Strategia didactică:

Metode și procedee: explicația, conversația, descrierea, observația dirijată, brainstorming, demonstrații cu ajutorul imaginilor, completarea chestionarului, exercițiul

Mijloace de învățământ :

- Material didactic: caiete de notițe, fișe de lucru, instrumente de scris, manuale: Manual digital clasa a VIII-a

- Mijloace tehnice: videoproiector, computer, tablă interactivă

- Resurse digitale: Joc wordwall.net,

<https://drive.google.com/file/d/13OY2l0X0v54z0qNLFuviGAosKADJy6c1/view?usp=sharing>, YouTube

Forme de organizare a învățării:

- Frontală, individuală

Metode de evaluare a performanțelor:

- Evaluare formativă, pe parcursul lecției, prin verificare orală și prin aprecierea modului de îndeplinire a sarcinilor de lucru practice;

Resurse umane:

- 7 elevi cu DMU

Resurse temporale: 45 minute

Resurse spațiale: sala de clasă

Bibliografie

Programa școlară pentru disciplina Biologie, învățământ special, Clasele a V-a –a VIII-a, Dizabilități intelectuale ușoare și moderate, București, 2021

Scenariu didactic

Secvențele lecției/timp	Ob	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace, forme de organizare	Forme de evaluare
1.Moment organizatoric 2 min.		-verifică prezența -asigură un climat necesar desfășurării lecției prin pregătirea materialelor necesare	-se pregătesc pentru lecție (caietele, și restul mijloacelor ce vor fi folosite) ;	Conversația Tabla interactivă, Computer, Video proiector Caiete Activ.frontală	
2.Captarea atenției 3 min.		Se discută cu elevii despre sănătate, ce înseamnă sănătatea și cum este un comportament sănătos. Se vizionează materialul video - Stil de viață sănătos din manualul digital .	-ascultă informațiile	Conversația Activ.frontală	
3.Reactualizarea unor cunoștințe din lecția anterioară 4 min.	1. 2.	- Se reactualizează cunoștințele anterioare prin câteva întrebări despre boli influențate de mediu și de propriul comportament . -Antrenează elevii la discuții, adresând următoarele întrebări: -Care sunt bolile influențate de mediu? - Care sunt bolile influențate de propriul comportament?	-răspund la întrebările adresate de profesor.	Conversația Activ. frontală	Evaluare formativă
4.Anunțarea temei și a obiectivelor lecției		Se anunță titlul lecției: ” Comportament sănătos ”	-participă la discuții.;	Conversația Explicația Caiete	

5 min.		<p>Se comunică, pe înțelesul elevilor, obiectivele operaționale. Se notează titlul lecției pe tablă. Dirijeaza o scurtă conversație prin care propune elevilor să-și însușească cunoștințele referitoare la tema lecției.</p>	<p>-sunt atenți la explicațiile profesorului -notează titlul în caiete</p>	Activ. frontală	
5.Prezentarea noilor conținuturi 15 min.	<p>1.1 · 1.2 · 2.1 · 2.2 · 3.1 ·</p>	<p>- Împreună cu elevii vom viziona un material video- „Obiceiuri alimentare sănătoase”. https://drive.google.com/file/d/13OY210X0v54z0qNLFuviGAosKADJy6c1/view?usp=sharing După vizionarea materialului voi stabili împreună cu elevii ce presupune un comportament sănătos: -regim alimentar în funcție de tipul de activitate desfășurat, vârstă, gen -activitate fizică -durata și calitatea somnului -evitarea obiceiurilor nocive:fumat, alcool, droguri, expunere la ultraviolete -evitarea unor boli infecțioase Pentru înțelegerea</p>	<p>-notează în caiete noile cunoștințe</p>	<p>Brainstorming Explicația Descrierea Conversația Observația dirijată Tablă interactivă Caiete Activ.frontală</p>	<p>Observare a sistematică Evaluare formativă</p>

		<p>noțiunilor referitoare la obiceiuri nocive vom viziona un material video.</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/how-do-cigarettes-affect-the-body-krishna-sudhir Voi scrie pe tablă informațiile descoperite împreună cu elevii.</p>			
6. Fixarea cunoștințelor 10 min.	<p>1.1 .</p> <p>1.2 .</p> <p>2.1 .</p> <p>2.2 .</p> <p>3.1 .</p>	<p>- Se utilizează jocurile Wordwall:</p> <p>- https://wordwall.net/ro/resource/6960411/mentinerea-st%C4%83rii-de-s%C4%83n%C4%83tate</p> <p>- https://wordwall.net/ro/resource/7849453/men%C8%9Binerea-st%C4%83rii-de-s%C4%83n%C4%83tate</p> <p>- https://wordwall.net/ro/resource/28348509/sport-%C8%99i-s%C4%83n%C4%83tate</p>	-răspund la întrebări	Conversația Exercițiul Tabla interactivă Activit. practică	Observare a Sistematică Evaluare formativă
7. Evaluarea și autoevaluarea 5 min.		Solicită elevilor să evalueze împreună activitatea la lecție Se apreciază cu note participarea elevilor la lecție.	-apreciază împreună participarea la activitate	Conversația Activ. indiv., frontală	Observare a sistematică
8. Încheierea activității 1 min.		Anunță tema pentru ora următoare: Omul și tehnologia		Conversația Explicația Activ. frontală	

Model de bună practică

Primăvara – activitate interdisciplinară (discipline integrate: limba și literatura română, arte vizuale, științe) realizată pe parcursul mai multor ore (clasa a VI-a învățământ special)

PROF. VASIU CAMELIA-CLAUDIA
LICEUL TEHNOLOGIC ENERGETIC “DRAGOMIR HURMUZESCU” DEVA

Ora 1 - Elevii vor realiza o compunere după o imagine (la alegerea fiecărui elev), utilizând niște expresii date. Acestora li se prezintă mai multe imagini din care vor trebui să-și aleagă doar una și o listă cu expresii frumoase despre primăvară.

Au loc discuții legate de anotimpul primăvara – transformarea naturii (trecerea de a iarna la primăvară). Pe baza discuțiilor, elevii vor identifica semnele și indiciile legate de schimbarea anotimpurilor.

Se prezintă aspecte teoretice legate de structura unei compuneri și o compunere model.
(<https://eduboom.ro/video/2887/compunerea-pe-baza-unor-expresii-de-sprijin>)

Textul creativ (compunerea) este o construcție originală, formată din propoziții legate prin înțeles, care respectă un titlu și se orientează după un plan (de întrebări, de idei).

Părțile unei compuneri sunt:

- 1. Introducerea sau începutul textului, în care sunt prezentate pe scurt locul, timpul și personajele care iau parte la acțiune.*
- 2. Cuprinsul este parte cea mai dezvoltată a textului creativ, unde se redau faptele (întâmplările) în ordinea în care s-au petrecut.*
- 3. Încheierea sau sfârșitul textului este de mică întindere și arată cum s-au sfârșit întâmplările, ce învățătură, ce impresii, ce sentimente și ce concluzii se pot desprinde.*

Părțile unui text creativ (compunere)

Introducerea

Cuprinsul

Încheierea

29.01.2016

Cu sania

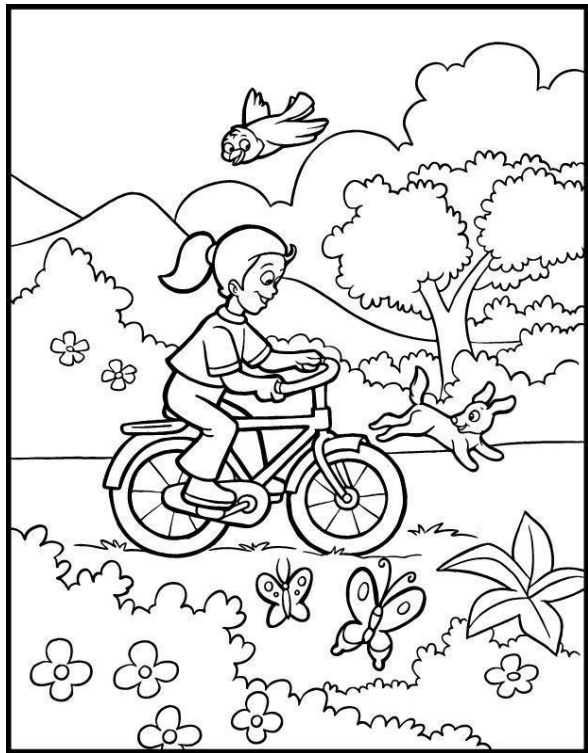
Tarna a venit peste deal cu multă bucurie. Dealul verde de astă-vară acum este acoperit cu o mantie pufoasă de zăpadă, numai bună pentru sânius. Matei și câinele său, Tomiță, se îndreaptă spre dealul, împreună cu alți copii. Grupul urcă vesel până în vârful dealului. Matei, dornic să și încerce noua sâniută, propune copiilor să facă o întrecere.

Cu toți, entuziasmați și însuflețiți de dorința de a câștiga, își pregătesc sâniile pentru marea întrecere.

Jocul se încinge. Lămiile alunecă iute spre poalele dealului. Tarna cu-prinde tot locul, iar copiii par acum adevărați oameni de zăpadă. Toți sunt niște învingători.

Spre seară, ei și-au luat rămas-bun și au pornit fericiți spre casă. A fost o zi minunată!

Imagini despre anotimpul primăvara

Expresii frumoase pentru compuneri

pâraiele primăverii curg cântând și scânteind;
cea dintâi rază s-a împletit pe frunze ca o sârmă de aur;
mugurașii, mângâiați de soare, prind a se deschide;
iarba prinde colț fraged și nou;
lumina nouă năvălește ca o fulgure de aur;
milioane de flori ne îmbie cu mireasma lor îmbătătoare;
păsările sosesc, din depărtări uitate, în această adevărată țară a lor;
primele frunzulițe se deschid ca niște ochișori verzi;
razele aurii ale soarelui zâmbesc la fereastră;
flori minunate, ca niște bănuți colorați;
zumzet discret de albine;
ploaie de miresme;
rândunica taie văzduhul ca o săgeată;
floarea pură din livezi;

văzduh limpede ca lacrima;
chemarea nebiruită a tinereții și frumuseții;
păsările zboară vesele înspre razele de aur;
belșugul de verdeață;
firicele subțiri;
anul s-a împodobit cu o frumoasă primăvară;
vin gândăceii în mantii poleite;
razele soarelui sărută natura înviată;
tril sfios de păsărele;
fluturi zburdalnici dansează printre flori parfumate;
păsările își clădesc cuiburi trainice;
imnuri de veselie;
pădurea îmbracă mantie nouă.

Ora 2 – Elevii vor realiza creații plastice (desene) de primăvară conform viziunii lor proprii, iar mai apoi, pe baza acestora, vor redacta o compunere despre anotimpul primăvara.

**Activitățile se pot derula pe parcursul mai multor ore în funcție de tipurile de deficiență ale colectivelor de elevi.*

Proiect de lecție

PROF. MUREȘAN CLAUDIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

CLASA: cls a V-a și a VIII-a

OBIECTUL: Consiliere și orientare

SUBIECTUL: Alegerea Profesiei

TIPUL LECTIEI: mixt.

Obiectiv cadru: Dobândirea abilităților de explorare și planificare a carierei

Valori și atitudini:

- Motivație și flexibilitate în elaborarea traseului educațional și profesional
- Responsabilitate și ambiție pentru decizii și acțiuni privind cariera
- Interes pentru învățare permanentă într-o lume în schimbare

Obiectiv general: conștientizarea influenței directe sau indirecte a familiei asupra orientării în carieră.

Obiective specifice:

O1 - enumerarea profesiilor celorlalți membri ai familiei.

O2 - identificarea existenței unei legături între profesiile celorlalți membri și propria orientare vocațională.

O3 - precizarea/identificarea aptitudinilor, intereselor comune dintre copii și părinți sau rude de gradul întâi.

Metode și procedee: conversația euristică, explicația, ascultarea activă, exercițiul, dezbateră.

Resurse - Materiale: planșe, foi, instrumente de scris, fișe de lucru

- De Timp: 45 minute

Bibliografie:

Adriana Băban (coord.). *Consiliere educațională*. Cluj Napoca, Imprimeria Ardealul, 2001.

Dan Butnaru (coord.) *Consiliere și orientare școlară*. Iași, Editura Spiru Haret, 1999.

Tomșa, G. *Consilierea și dezvoltarea carierei la elevi*. București, Casa de Editură și Presă Românească, 1999.

Momente Pedagogice	Ob.	Deșfășurarea activității	Timp	Metode și procedee.
1. Captarea atenție.		Se stabilește liniștea, se creează o atmosferă destinsă propice exprimării libere a propriilor opțiuni pe baza unui exercițiu de energizare.	5 min	- conversația
2. Familiarizarea cu conținutul ce urmează a fi predat.		Familia Mea -Fiecare elev din clasa va reda pe o foaie A4 membrii familiei sale ; -Vom purta discutii pe tema desenului efectuat insistand asupra profesiilor pe care le au membrii familiei lor. Pe parcursul orelor de orientare pentru carieră, prin tematica abordată (interese, aptitudini, valori, capacitatea de decizie, trăsături de personalitate) am urmărit identificarea profesiilor care ar fi compatibile cu particularitățile fiecărei persoane.	10 min	
	O1		5 min	- ascultarea activă - dezbaterea
3. Anunțarea temei.		In cadrul acestei ore, pe baza analizei lucrărilor practice realizate în orele anterioare ne propunem să identificăm în ce măsură propria alegere, în privința deciziei de carieră, este influențată direct sau indirect de către familie.	15 min	- exercițiul - explicația
	O2			

4. Prezentarea conținutului	O3	<p>In acest scop urmează să realizăm o fișe de lucru avand ca temă Profesia Aleasa.</p> <p>Fiecare elev își va alege o fișe de lucru ce face referire la profesia pe care acesta crede ca i se potrivește..</p> <p>Experiența acestei etape este discutată prima dată în perechi, apoi în grup. In cadrul discuției în grup se vor urmări următoarele aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea unor domenii prezente la mai multe generații; - conștientizarea unor aptitudini care se găsesc la mai mulți membri; - identificarea acelei/acelor persoane care au un rol mai deosebit în alegerea vocațională. - Cerința adresată elevilor va fi următoarea: Dintre fișele tocmai prezentate si explicate va rog, ca fiecare dintre voi s-o aleaga pe aceea care considera ca i se potrivește. 	10min	<ul style="list-style-type: none"> - exercițiul - dezbaterea - conversația
5. Incheierea activității.		Se va realiza împreună cu elevii analiza acestui exercițiu, accentuandu-se aspectele enunțate anterior.		

		Se fac aprecieri cu privire la modul de implicare pe parcursul desfășurării activității în final anunțându-se tema despre care se va discuta ora viitoare.		
--	--	--	--	--

Proiect de lecție

PROF. COSTE SIMONA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ BAIA MARE

Clasa: a IX-a B

Aria curriculară: Terapie educațională complexă și integrată

Disciplina: Formarea autonomiei personale

Unitatea de învățare: Familia și societatea

Subiectul lecției: Cuvinte magice - jocuri de utilizare a formulelor de politețe

Tipul lecției:- mixtă

Scopul lecției: - îmbogățirea sistemului de cunoștințe

Competențe generale: - relaționarea în grup, în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale

Competențe specifice: 3.4, 3.5

Obiectivele operaționale:

O₁ - să cunoască formulele de politețe

O₂ - să exemplifice folosirea formulelor de politețe

O₃ - să realizeze planșa după model, folosind cuvintele magice

O₄ - să aplice în diferite situații de viață

Strategia didactică

Resurse procedurale: - explicația, demonstrația, observația, modelarea

Resurse materiale: - tableta, laptop, planșe cu imagini, carton colorat, creioane colorate, lipici, foarfecă

Tipul de organizare a activității: - individuală, frontală

Evaluare: - formativă, apreciere verbală

Bibliografie:

Programa școlară - Învățământ special - Clasele a V-a – a X-a - Dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate, aprobată prin Ordinul ministrului educației nr. 3702/21.04.2021

Scenariu didactic

Momentele lecției	Ob Op	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Resurse procedurale Resurse materiale Forme de activitate	Evaluare
Captarea atenției		Verific prezența și asigurarea materială a lecției	Elevii se pregătesc pentru lecție		
Enunțarea obiectivelor lecției		Informează elevii cu privire la obiectivele urmărite pentru a ști cum am realizat învățarea.	Elevii sunt atenți		
Reactualizarea noțiunilor învățate anterior		Voi cere elevilor: - să spună ce formule de politețe cunosc	Elevii răspund la întrebări.	- conversația de verificare - activitate frontală	Probe orale Evaluare sumativă
Prezentarea noului conținut și a sarcinilor de învățare		Prezintă elevilor conținutul lecției și obiectivele operaționale precum și sarcinile de lucru.	Elevii urmăresc atenți.		
Dirijarea învățării	O ₁	Prezintă elevilor un filmuleț educativ https://www.youtube.com/watch?v=ZsHP1hxT1fY	Elevii urmăresc cu atenție.	- explicația - activitate individuală	Observare sistematică

	O ₂	<p>Cu ajutorul unui joc educativ elevii învață cum trebuie folosite cuvintele magice</p> <p>https://wordwall.net/ro/resource/10058478/formule-de-polite%C8%9Begr%C4%83dini%C8%9B%C4%83</p>	<p>Cu atenție și interes participă la lecție rezolvând situațiile care apar</p>	<p>- explicația</p> <p>- activitate individuală</p>	Observare sistematică
	O ₃	<p>Îi voi solicita pe elevi să realizeze colajul cu formule de politețe.</p> <p>Voi descrie ordinea etapelor în care se realizează planșa.</p> <p>Voi arăta modul de realizare a planșei.</p> <p>Elevii vor avea sarcini de lucru diferențiate.</p>	<p>Elevii sunt atenți desenează și lipesc hârtie colorată în funcție de desen.</p> <p>Parcurgerea în ordine a etapelor.</p> <p>Elevii au realizat un colaj- copac cu flori pe care sunt scrise cuvinte magice, precum și un câmp cu flori, udate cu stropi de apă care au aceste formule de politețe.</p>	<p>- demonstrația, observația, explicația, modelarea</p> <p>- hârtie colorată, lipici, carton colorat, creioane colorate</p> <p>- activitate individuală</p>	Observare sistematică
	O ₄	<p>Cu ajutorul formulelor de pe planșă elevii exemplifică folosirea lor.</p>		<p>- planșa obținută</p> <p>- activitate individuală</p>	Observare sistematică
Obținerea performanței		<p>Solicit elevii să denumească și să explice colajele pe care le-au realizat.</p>	<p>Elevii rezolvă sarcina de lucru.</p>	<p>- activitate individuală</p>	Evaluare formativă
Evaluarea performanței		<p>Evaluez modul corect de îndeplinire a sarcinilor de lucru.</p>		<p>-conversația</p>	Evaluare frontală

Încheierea activității		Apreciez participarea elevilor la activitate, evidențiez pe cei care au lucrat adecvat cerințelor.	Ascultă aprecierile făcute.	-aprecierea verbală	
------------------------	--	--	-----------------------------	---------------------	--

Cuprins

SECȚIUNEA I	1
Adaptare școlară și exprimare a propriilor trăiri - PROF. ABOBULUI DIANA VALENTINA	2
Activități extracurriculare pentru copiii cu CES - PROF. BARBUL RALUCA.....	4
Comportament agresiv – PROF. CHIRA ALEXANDRINA.....	6
Rolul și importanța activităților extracurriculare în educația copiilor cu CES - PROF. COSMA MONICA.....	9
Povești terapeutice - PROF. COZMA ANDREA-CARMEN.....	12
Integrarea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în ciclul primar - PROF. ÎNV. PRIMAR CIURTE AMELIA.....	16
Impactul ADHD-ului asupra dezvoltării psihice - PROF. CRĂCIUN CAMELIA.....	20
O colecție mare de puncte și cusături ornamentale pentru broderie... Merită a fi păstrată! - PROF. MATEI ROZICA CSEI BAIA MARE	24
Rolul părintelui în dezvoltarea socio-psiho-educățională a copilului - PROF. CIOCIAN GABRIELA.....	27
Adaptarea educației la provocările lumii contemporane - PROF. MONICA IVAN.....	31
Terapia tulburărilor orofaciale miofuncționale - PROF. GAIE SIMONA.....	35
Beneficiile jocurilor senzoriale la elevii cu tulburări din spectrul autist - PROF. LUPȘE REBECA.....	39
Provocări de dezvoltare a limbajului la copii cu TSA non-verbali - PROF. GAL ANCUȚA CRISTINA	42
Descoperă barierele în comunicare. Comunicarea asertivă, pasivă, agresivă - PROF. ILEANA BAICU	47
Importanța activităților STEAM pentru copiii cu CES - PROF. CICEU ADRIANA	49
Desene cu case și peisaj de primăvară - PROF. IACOB RAMONA LAURA.....	53
Modele de bună practică la clasa a IV-a - PROF. DOBRINEAN LIGIA	56
Bingo Alimentar - PROF. MAGDĂU ANDREEA CRISTINA	59

Furia nu mă controlează – Învăț să fiu stăpân pe mine - PROF. MIHAI ANDREEA.....	62
Ora de consiliere pentru elevii cu tulburări emoționale și comportamentale (TEC) - PROF. MODOC MARIA-AURELIA.....	65
Inteligența mâinilor - PROF. MORARU ADINA	69
Însușirea citirii și cauzele dificultăților de învățare a citirii - PROF. NISTOR EMILIA.....	74
Primăvara în grădinița mea - PROF. HORTȚ ANCA DIANA	78
Modele de bună practică desfășurate la clasa a IV-a - PROF. NIȚĂ ONUȚA.....	81
Bune practici - PROF. NIȚĂ ONUȚA	85
Modele de bune practici privind activitățile de educație juridică la elevii cu CES - PROF. SABIN RYBANNA ELENA.....	88
Modele de bună practică - PROF. SABOU DAIANA-ANDREEA	92
Viață sănătoasă prin mișcare zilnică pentru copii cu CES - PROF. TĂMĂȘAN DANA	94
Educația ecologică la vârsta copilăriei - PROF. ȚURA ROXANA	97
Jocul senzorial - PROF. TECAR RODICA-MARIANA	102
Atelier de mărtișoare pentru mămici - PROF. UDREL GEORGIANA	106
Ludoterapia și rolul ei în diminuarea tulburărilor de limbaj - PROF. VRENCEAN SIMONA.....	108
Rolul resurselor educaționale speciale în digitalizarea învățământului - PROF. DOBRICAN ROXANA	111
Copilul supraîncărcat emoțional - PROF. THUDT CRISTINA	114
Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în grădiniță - PROF. MOCIREAN ZOIA MARIA	117
Specificul poveștii terapeutice la copiii cu dizabilitate intelectuală - PROF. CSETERKI CLAUDIA	121
Modalități de stimulare a dezvoltării limbajului la copilul preșcolar - PROF. SUCIU DIANA	125
Țipetele la copiii cu autism. - PROF. PETRULE SIMONA	129
Tehnologia în activitatea didactică cu elevii cu CES – Avantaje și Limitări - PROF. GHIȘA RĂDUCU	133

Art-terapia digitală - PROF. POP RALUCA	135
SECȚIUNEA II	137
Fișă de lucru- Stimulare cognitivă- Frații - PROF. BODEA ANCUȚA	138
Fișă de lucru- Stimulare cognitivă- Primăvara - PROF. BODEA ANCUȚA	140
Ridichea – Fișă de lucru - PROF. BRETAN IOANA	142
Ciclul de viață al păpădiei – Fișă de lucru - PROF. JULEȘTEAN-HOSSU TINCUȚA.....	144
Coșul cu ouă – Fișă de lucru – PROF. MOLCSAN ALEXANDRA	145
Fișă de lucru – Primăvara - Cuvinte lacunare - PROF. ROȘU ALEXANDRA	147
Jocuri de cuvinte – Fișe de lucru - PROF. GUSAN ANAMARIA	149
Fișă de lucru - Știu ce să fac! - PROF. PALCĂU SORINA	151
Lalele – Fișă de lucru - PROF. SIMONCA DIANA	152
Fișă de lucru – Primăvara - Citește și unește – PROF. UNGUREANU MARIA.....	153
Fișă de lucru - PROF. VASILESCU DELIA	155
Fișă de lucru - PROF. VASILESCU DELIA	156
Grădina cu flori – Fișă de lucru - PROF. APATI TEODORA	157
FIȘĂ DE LUCRU-LITERA „f” - PROF. DANCU MARIA ADRIANA	159
Fișă de lucru interdisciplinară pentru elevii cu CES Matematică - „Numerele și natura”- PROF. CALTEA AMALIA MARIANA	161
Test de evaluare - PROF. COZMA CORNELIA LILIANA	163
Legume timpurii – Fișă de lucru - PROF. TELEPTEAN DOINA	165
Test de evaluare la istorie - PROF. RAȚIU DIANA	166
SECȚIUNEA III	168
Proiect de activitate didactică - PROF. FERENȚ DANA	169
Proiect de activitate didactică - PROF. FIRA GABRIELA	172
Proiect de activitate didactică - PROF. NAGY-BOTOȘ CORINA	176
Fișă de activitate - PROF. RECALO LIDIA	179

Proiect didactic - PROF. MUTAFFOF MELANIA	181
Proiect de activitate didactică - PROF. CĂLĂUZ LUCIA	186
Strategii didactice folosite în predarea conținuturilor la disciplina educație socială la elevii cu CES - PROF. ISTRATE ISABELLA MARIA	191
Intervenția în cazul tulburărilor comportamentale la elevii cu dizabilitate intelectuală - Plan de intervenție personalizat - PROF. JURJE LOREDANA	194
Proiect de lecție - PROF. ȚIUDIC MIHAELA CRISTINA	202
Model de bună practică. Primăvara – activitate interdisciplinară (discipline integrate: limba și literatura română, arte vizuale, științe) realizată pe parcursul mai multor ore (clasa a VI-a învățământ special) - PROF. VASIU CAMELIA-CLAUDIA.....	207
Proiect de lecție - PROF. MUREȘAN CLAUDIA	211
Proiect de lecție - PROF. COSTE SIMONA	215